

Nr 274.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående driftkostnader under år 1918 för statens skogsdomäner m. m.; given Stockholms slott den 23 april 1917.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal att tillämpas från och med år 1918 ävensom förklara, att de villkor och bestämmelser, som nu gälla för åtnjutande av de i avlöningsstaten för skogsstaten för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten;

dels medgiva, att för år 1918 tillfälligt lönetillägg må i enlighet med de av departementschefen tillstyrkta grunder utgå till ordinarie kronojägare och tillsyningsmän samt årsförordnade extra kronojägare och andra årsförordnade extra bevakare;

dels medgiva, att från och med den dag Kungl. Maj:t bestämmer resekostnads- och traktamentsersättning må till ordinarie och extra befattningshavare vid skogsstaten ävensom skogsskoleföreståndare och skogsrättare utgå av domänfondens avkastning enligt gällande resereglemente med iakttagande av de modifikationer och särskilda bestämmelser Kungl. Maj:t må föreskriva, dock under villkor att, därest denna förändring av Kungl. Maj:t bestämmes att inträda under loppet av innevarande år, den del av för befattningshavare bestämda respenningar, som belöper på tiden från och med sagda dag till årets slut, icke må till honom utgå;

dels medgiva, att ersättning för expeditionslokal må i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen tillstyrkta grunder av

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 235 häft. (Nr 274.)

domänfondens avkastning utgå till överjägmästare från och med år 1918 samt till revirförvaltare, biträdande jägmästare, skogsingenjörer, biträdande skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare från och med den 1 oktober 1917;

dels godkänna de i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar i fråga om kostnader för statens skogsdomäner under år 1918;

dels, vid bifall ej mindre till vad som slutligt föreslagits i propositionen nr 26 angående driftkostnader under år 1918 för statens domäner än även till vad nu föreslagits i fråga om beräkandet av driftkostnaderna under samma år för skogsdomänerna, såsom driftskostnader för statens domäner under år 1918 *förslagsvis* uppföra ett belopp av 16,100,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning;

dels ock medgiva, att till innehavarna av sex från och med år 1917 inrättade kronojägarbefattningar inom Värmlands län må av domänfondens avkastning för år 1917 såsom tjänstgöringspenningar under innevarande år utgå, utöver i staten upptaget belopp av 500 kronor, ytterligare 100 kronor till en var.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. Dahlberg.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Dahlberg anförde:

Då min företrädare i ämbetet den 13 januari 1917 anmälde frågan om beräkning av driftkostnaderna för statens domäner för år 1918, framlade han förslag till dylik beräkning beträffande kostnader för domänstyrelsen och för statens jordbruksdomäner. Beträffande kostnaderna för statens skogsdomäner anförde han, att, då domänstyrelsens förslag härutinnan innefattade bland annat förslag till ändringar i avlöningsförhållandena för skogsstatens personal samt utredning och förslag i denna del av ärendet kunde under riksdagens lopp inföväntas från 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken m. fl. verk, tillsvidare allenast visst belopp borde beräknas för dessa kostnader. I enlighet med hans hemställan har Kungl. Maj:t i propositionen nr 26 den 13 januari 1917 förberedelsevis beräknat kost-

naderna för statens skogsdomäner för år 1918 till 15,660,000 kronor. Då därjämte kostnaderna för domänstyrelsen upptagits till 259,500 kronor samt kostnaderna för jordbruksdomänerna till 180,500 kronor, hava driftkostnaderna för domänerna under år 1918 beräknats tillhopa till 16,100,000 kronor.

Sedan omförmälda lönekommission nu avgivit särskilda utlåtanden i vissa till densamma remitterade ärenden samt domänstyrelsen yttrat sig däröver, anhåller jag att få anmäla frågan om reglering av driftkostnaderna för statens domäner för år 1918 i vad avser kostnaderna för statens skogsdomäner. För vinnande av överskådlighet är det nödvändigt att uppdelade framställningen i särskilda avdelningar.

De ovan avsedda ärenden, som remitterats till förenämnda lönekommission, äro följande:

1:o framställning av föreningen Sveriges ordinarie jägmästare angående åtgärder för beredande åt den förvaltande skogsstatspersonalen av viss förbättring i avlöningshänseende m. m. (remiss den 15 april 1916);

2:o domänstyrelsens underdåniga skrivelse den 1 maj 1916 angående dagarvoden åt jägmästare (remiss den 8 maj 1916);

3:o framställning av de extra jägmästarnas förbund angående dagtraktamenten åt biträdande jägmästare m. fl. extra skogsstatstjänstemän vid resor och förrättningar (remiss den 8 maj 1916);

4:o framställning av Sveriges kronojägarförbund angående dagtraktamenten till kronojägare vid resor och förrättningar (remiss den 12 maj 1916);

5:o framställning av föreningen Sveriges ordinarie jägmästare angående dyrtidstillägg m. m. (remiss den 4 oktober 1916);

6:o framställning av sistnämnda förening angående provisorisk lönereglering m. m. (remiss den 26 oktober 1916);

7:o framställning av skogsrättarna vid statens skogsskolor om löneförbättring (remiss den 8 november 1916);

8:o transumt av domänstyrelsens underdåniga skrivelse den 30 september 1916 med förslag till driftkostnader för statens domäner under år 1918 (remiss den 10 november 1916);

9:o framställning av Sveriges kronojägarförbund angående förbättring av den lägre skogsstatspersonalens avlöningsförmåner (remiss den 1 december 1916);

10:o framställning av sistnämnda förbund om dagtraktamente vid resor och förrättningar till den bevakande skogsstatspersonalen (remiss den 12 december 1916);

11:o framställning av samtliga tjänstförrättande överjägmästare i fråga om dagtraktamente vid resor och förrättningar (remiss den 15 december 1916); samt

12:o framställning av vissa skogstaxatorer om förhöjning av arvodet till skogstaxatorer (remiss den 19 december 1916).

Lönekommissionen har med anledning härav den 28 februari 1917 avgivit fyra särskilda utlåtanden i fråga om *dels* tillfällig löneförbätt-

ring för vissa befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor, dels förändrade grunder för reseersättnings utgående till skogsstatspersonalen, dels ersättning åt jägmästare m. fl. för tillhandahållande av expeditionslokal, dels ock arvodesförhöjning åt biträdande jägmästare och skogstaxatorer. Därjämte har kommissionen framhållit, att de under 1:o), 7:o) och 9:o) upptagna framställningarna jämväl avsåge frågor, vilka icke av kommissionen slutbehandlats.

1. Tillfällig löneförbättring för befattningshavare vid skogsstaten.

Beträffande frågan om tillfällig löneförbättring åt befattningshavare vid skogsstaten har lönekommissionen anfört följande, vari även i korthet redogöres för innehållet i detta hänseende i de till kommissionen remitterade framställningarna.

De avlöningsstater för ordinarie befattningshavare vid skogsstaten och statens skogsskolor, som år 1908 antogos av riksdagen, äro i huvudsak fortfarande gällande; och de förändringar, som emellertid ägt rum beträffande desamma, hava föranletts allenast av indragning eller ökning av redan befintliga befattningar eller ock inrättande av helt och hållet nya tjänster, för vilka avlöningarna dock faststälts i anslutning till vad sålunda år 1908 bestämdes. Samtliga nu ifrågavarande befattningshavare äro alltså — fränsett den för alla statens verk gemensamma krigstids-hjälpen — att anse såsom kvarstående på den år 1908 fastslagna avlöningsnivån.

Lönekommissionen.

Sedan emellertid Eders Kungl. Maj:t den 17 december 1915 uppdragit åt denna kommission att företaga undersökning, huruvida nu gällande avlöningsreglementen för tjänstemän vid statens järnvägar, postverket, telegrafverket, statens vattenfallsverk och tullverket kunde ersättas av i huvudsak gemensamma avlöningsbestämmelser för samtliga nämnda verk, samt, därest kommissionen ansåge detta vara förhållandet, avgiva de förslag till dylika gemensamma bestämmelser, kommissionen funne sig böra föreslå, hemställde domänstyrelsen i underdånig skrivelse den 10 januari 1916 om utvidgning av det kommissionen givna uppdraget att omfatta jämväl domänstyrelsen och dess underlydande personal.

Till stöd för sin berörda framställning anförde domänstyrelsen, bland annat, att, därest kommissionen komme att anse gemensamma avlöningsbestämmelser för de kårer och verk, som avsåges i det kommissionen ursprungligen givna uppdraget, önskvärda och därom avgiva förslag, ett dylikt förslag skulle komma att, jämte tullverket, omfatta samtliga statens affärsdrivande verk utom domänstyrelsen, som dock numera, sedan avkastningen från statens skogar stigit till så betydande belopp, att dessa spelade en avsevärd roll i riksbudgeten, vore att anse såsom ett av de största bland de affärsdrivande verken. Det måste fördenskull, enligt domänstyrelsens mening, vara av synnerlig vikt att så ordna löneförhållandena för personalen vid även detta verk, att dess utveckling kunde ostört fortgå, och det syntes styrelsen vara lika nödigt att på samma sätt beakta och undersöka avlöningsförhållandena för domänstyrelsen och dess underlydande personal som för personalen vid statens övriga affärsdrivande verk.

Genom nådigt beslut den 17 mars 1916 har Eders Kungl. Maj:t förordnat, att det kommissionen den 17 december 1915 meddelade uppdrag skall utsträckas att omfatta jämväl domänstyrelsen och dess underlydande personal.

I avvaktan på den definitiva reglering av avlöningsförhållandena för domänstyrelsen underlydande befattningshavare, som må komma att bliva en följd av det kommissionen givna uppdraget, hava emellertid från olika grupper av ifrågavarande tjänst innehavare gjorts särskilda underdåniga framställningar, avseende bland annat vidtagande av provisoriska åtgärder för beredande av avlöningsförbättring åt nämnda personal; och hava dessa framställningar remitterats till underdånigt utlåtande av kommissionen. Erinras må, att i vissa av berörda och andra framställningar jämväl yrkats omläggning av grunderna för reseersättnings utgående till skogsstatspersonalen samt beviljande av ersättning åt jägmästare m. fl. för tillhandahållande av expeditionlokal. Beträffande dessa senare frågor avgiver kommissionen denna dag särskilda underdåniga utlåtanden.

Vidkommande framställningarna, i vad de beröra nu förevarande spörsmål, tillåter sig kommissionen lämna följande kortfattade redogörelse.

Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare har, i uppgiven egenskap av representant för samtliga ordinarie jägmästare, skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare, i särskilda underdåniga framställningar av den 30 september och den 21 oktober 1916 anfört, bland annat, att de avlöningsbestämmelser för skogsstatspersonalen, som antogs vid 1908 års riksdag och som grundats på ett av löneregringskommittén i huvudsak under år 1906 utarbetat förslag, tillmätt åt denna personal en lönestandard, som enligt föreningens mening måste anses hava varit synnerligen låg. Den storartade utveckling av statsskogarnas skötsel, som i oavbruten stegring fortgått sedan år 1909, då de nuvarande lönerna började tillämpas och som för varje år tillfört staten ökade inkomster, hade emellertid för personalen medfört en högst betydande ökning i arbete och ansvar utan någon förhöjning i personalens lönestandard; och den stegring i levnadskostnader, som oavbrutet fortgått allt sedan lönestaten fastställdes, hade medfört, att skogsstatspersonalen i avlöningshänseende kommit i en särdeles ogynnsam ställning. Sedan det åt kommissionen givna uppdraget utsträckts att omfatta jämväl skogsstatspersonalen, hade visserligen denna personals lönefråga kommit under utredning, men föreningen ansåge, att personalens ekonomiska ställning vore sådan, att åtgärder omedelbart måste vidtagas för att provisoriskt förbättra avlöningen, till dess en definitiv löner reglering kunde genomföras. Denna tillfälliga löneförbättring borde enligt föreningens mening utgå med dels ett tillägg till avlöningen, avsett att täcka den minskning i penningvärdet, som uppstått efter 1908 års löner reglering intill tidpunkten för krigets början, och dels ett särskilt krigstidstillägg, motsvarande den ökning i levnadskostnaderna, som uppstått på grund av kriget.

Under framhållande att den provisoriska löner regleringen borde omfatta ej endast de tjänstemannagrupper, föreningen representerade, utan även kronojägare och extra personal, har föreningen hemställt om beredande åt skogsstatspersonalen av tillfällig löneförbättring räknat från och med den 1 januari 1916 enligt de av föreningen sålunda angivna grunder.

Vidare hava skogsrättarna vid statens skogsskolor uti en den 23 september 1916 dagtecknad skrift, under framhållande att deras avlöningsförhållanden vore mycket bekymmersamma, i underdånighet hemställt att — jämte annat, varom

i detta sammanhang ej är fråga — dem måtte beviljas ett provisoriskt lönetillägg å 400 kronor.

Sveriges kronojägarförbund har uti underdånig framställning den 11 november 1916 anhållit, bland annat, om vidtagande av åtgärder för beredande åt den lägre skogsstatspersonalen av ett provisoriskt lönetillägg från och med år 1917. Till stöd för denna begäran har förbundet åberopat en av detsamma under år 1915 till Eders Kungl. Maj:t ingiven underdånig skrift, avseende bland annat beredande av dyrtids-tillägg åt den bevakande skogsstatspersonalen. Uti sistberörda skrift hade förbundet anfört, att 1908 års löneroglering redan tidigt visat sig otillräcklig för kronojägarna, vilket förhållande fortgått och förvärrats för varje år till följd av höjda levnads-kostnader och bostadshyror; att nämnda förhållanden jämte ökade kostnader för tjänstens fullgörande gjort kronojägarnas ekonomi ohållbar och för dem allmänt haft till följd en för framtiden olycksdiger skuldsättning; samt att Eders Kungl. Maj:t beaktat enahanda skäl, tidigare framförda av lägre tjänstemän vid postverket och statens järnvägar, i så måtto att dessa tjänstemän, som på sin tid ungefär samtidigt med skogsstatspersonalen erhållit löneroglering, på förslag av Eders Kungl. Maj:t under senare år beviljats förhöjda avlöningsförmåner.

I sin nu förevarande skrift har förbundet ytterligare framhållit, att den lägre skogsstatspersonalen nu befunde sig i ett verkligt nödläge. Denna personal måste emellertid mot en avlöning, som snart endast motsvarade hälften av vad som betalades ordinära skogsarbetare och kolare, utöva förmanskap över dessa arbetare samt under ansvar utbetala och redovisa deras avlöningar.

Enligt förbundets mening borde storleken av ett provisoriskt lönetillägg åt den bevakande skogsstatspersonalen tillmätas efter den fördyring av levnadskostnaderna, som inträtt från tidpunkten, då utredningen skedde för 1908 års reglering, och intill nuvarande tidpunkt. Frånsett den abnorma prisstegringen på grund av kriget kunde denna fördyring för ifrågavarande personal, enligt förbundets förmenande, ej uppvägas med lägre lönetillägg än minst 600 kronor för år och befattningshavare. Den särskilda stegringen av levnadskostnader på grund av kriget ansåg förbundet dessutom böra gottgöras familjeförsörjare i form av krigstidshjälp efter i huvudsak samma grunder som den för år 1916 beviljade.

Då kommissionen nu går att angiva sin mening beträffande föreliggande spörsmål, har kommissionen ansett sig böra först framhålla några allmänna synpunkter, som för kommissionen varit ledande vid behandlingen av denna fråga.

Då huvudsyftet med kommissionens tillsättande varit att söka åstadkomma enhetlighet mellan avlöningsbestämmelserna för ett flertal verk, bland dem kommunika-tionsverken och domänförvaltningen, har därvid givetvis i första hand avsetts den definitiva regleringen av hithörande förhållanden. Men även vid behandlingen av frågor rörande provisoriska åtgärder i avvaktan på den slutliga lösningen av huvud-spörsmålet anser kommissionen det nyssberörda syftet att åstadkomma enhetlighet böra vara av i viss mån avgörande betydelse.* Under förutsättning alltså att befattningshavare vid ett av de ifrågavarande verken blivit i mera avsevärd grad tillbakahållna i avlöningshänseende i jämförelse med sådana befattningshavare vid de andra verken, som förut stått på ungefär samma lönenivå som dessa men vid en senare tidpunkt fått sina avlöningsförmåner väsentligt förhöjda, kan det enligt kommissionens mening icke vara något att erinra mot att, därest förhållandena i övrigt därtill föranleda, provisoriska åtgärder till utjämnande av detta förhållande

vidtagas. Befinna sig däremot befattningshavare i likartad ställning inom de olika verken fortfarande på samma lönenivå, som på sin tid bestämts för dem genom ungefär samtidig lönerreglering, anser kommissionen i allmänhet varje sådan åtgärd beträffande befattningshavare vid allenast ett av verken böra undvikas, enär eljest rubbning skulle föranledas i avseende å det förut bestående jämviktsläget mellan verken. Även med fasthållande av sistberörda synpunkt kan det givetvis icke vara något att erinra mot en sådan allmän avlöningsförbättring, som den för år 1916 utgående krigstidshjälpen avser. Genom densamma rubbas ju icke det inbördes förhållandet mellan i avlöningshänseende likställda tjänster inom olika verk.

Undersökes nu det föreliggande spörsmålet ur nu angivna synpunkter, befinnes, att den år 1908 fastställda avlöningsstaten för personalen vid skogsstaten och statens skogsskolor torde få anses hava ställt denna personal på samma lönenivå som de ungefär samtidigt reglerade personalgrupperna vid statens järnvägar, postverket och telegrafverket. Vad beträffar de befattningshavare inom de nämnda kommunikationsverken, som i avlöningshänseende stå närmast jägmästare, skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare, kvarstå dessa, med allenast några av särskilda omständigheter föranledda undantag, fortfarande på den lönenivå, som fastslogs genom berörda regleringar. Annorlunda är däremot förhållandet beträffande de lägre personalgrupperna vid statens järnvägar, postverket och telegrafverket. Dessa hava nämligen med hänsyn till de redan före krigsutbrottet alltjämt stegrade levnadskostnaderna, vilka för de svagast avlönade blivit särskilt kännbara, under de senaste åren beretts avlöningsförbättring; och har detta skett antingen genom verkställande av definitiva lönerregleringar — för telegrafverket av år 1912 och för postverket av år 1913 — eller genom beviljande av tillfälliga lönetillägg på sätt ägt rum i avseende å statens järnvägar jämlikt beslut vid 1914, 1915 och 1916 årens riksdagar. Vad statens järnvägar beträffar har kommissionen i underdånig skrivelse den 20 december 1916 föreslagit dylikt tillägg för åren 1917 och 1918 att utgå efter delvis ändrade grunder, varigenom vissa lägre befattningshavare vid nämnda verk skulle beredas en sammanlagd avlöning, nära överensstämmande med vad motsvarande befattningshavare vid postverket åtnjuta efter 1913 års lönerreglering. I förbigående må erinras, att, sedan ny avlöningsstat år 1910 blivit antagen för fångvårdsstaten i dess helhet, tjänstemän av lägre grad därstädes år 1914 fått sina avlöningar nyreglerade.

Vad nu beträffar personalen vid skogsstaten och statens skogsskolor har densamma — såsom i det föregående upprepade gånger framhållits — icke efter år 1908 kommit i åtnjutande av någon som helst avlöningsförbättring, fränsett krigstidshjälpen. Då emellertid jägmästare, skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare icke i nämnda hänseende intaga någon undantagsställning i jämförelse med motsvarande personalgrupper inom de nämnda kommunikationsverken, utan torde få anses stå på samma lönenivå som dessa, kan kommissionen i överensstämmelse med sin förut uttalade principiella uppfattning icke tillstyrka något tillfälligt lönetillägg åt ifrågavarande tjänstemän. Det torde emellertid i detta sammanhang böra omförmälas, att, därest kommissionens samtidigt med förevarande underdåniga skrivelse avgivna förslag beträffande ersättning åt jägmästare med flera för tillhandahållande av expeditionslokal samt till förändrade grunder för ersättning åt skogsstatspersonalen under tjänsteresor vinner bifall, vissa av ifrågavarande tjänstemän skulle i högre grad, än vad hittills varit fallet, erhålla ersättning för utgifter i tjänsten och därigenom faktiskt ernå en viss förbättring i ekonomiskt hänseende.

Vidkommande däremot kronojägare, tillsyningsmän och skogsrättare torde av det förut anförda framgå, att dessa, såsom ännu helt och hållet kvarstående på 1908 års avlöningsnivå, intaga en väsentligt ogynnsammare ställning än de lägre personalgrupperna inom kommunikationsverken. Det lär nämligen icke kunna bestridas, att den stegring i levnadskostnaderna, som föranlett löneförbättring för sistnämnda personalgrupper, i lika hög grad drabbat den bevakande skogsstatspersonalen och skogsrättarna; och synes fördenskull detta förhållande giva stöd åt den skildring av den lägre skogsstatspersonalens ekonomiska betryck, som lämnats i kronojägarförbundets ovannämnda underdåniga framställning.

Under sådana omständigheter anser kommissionen rättvisa och billighet kräva, att ifrågasvarande personal föres upp till ungefär en lönenivå, motsvarande den som redan nåtts av lägre befattningshavare inom andra verk. Då en definitiv löne-reglering icke torde kunna ske för det närvarande, synas åtgärder för beredande av tillfällig löneförbättring åt den lägre skogsstatspersonalen jämte skogsrättarna böra vidtagas snarast möjligt; och med hänsyn tagen därtill att dessa befattningshavare så länge fått kvarstå på det lägre löneplanet och med beaktande jämväl av den ökning i arbetsintensitet, som måste fordras av denna personal, för att kunna på ett för staten förmånligt sätt utnyttja de nu rådande exceptionella högkonjunkturerna på trävarumarknaden, torde den tillfälliga löneförbättringen böra utgå redan under år 1917.

Kommissionen anser sig i detta sammanhang böra framhålla, att de tillfälliga lönetillägg, kommissionen föreslår, icke avse att i något hänseende uppväga de av kriget föranledda abnorma prisstegringarna, utan böra dessa, enligt kommissionens mening, söka utjämnas genom andra åtgärder, särskilt genom beviljande av allmän krigstidshjälp.

Enligt den år 1908 fastställda avlöningsstaten — med viss ändring år 1911 — åtnjuta ordinarie kronojägare, förutom respenningar,

1:o) i Norrbottens och Västerbottens län samt i Särna socken med Idre kapellag av Kopparbergs län ävensom i vissa bevakningstrakter inom skyddsskogsområdet i Jämtlands län 600 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar;

2:o) inom övriga norrländska län, inom övriga delar av Kopparbergs och Jämtlands län samt i Värmlands län 600 kronor i lön och 600 kronor i tjänstgöringspenningar; samt

3:o) i övriga delar av landet 600 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar.

För samtliga kronojägare kan lönen höjas efter 5 år med 100 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 100 kronor och efter än ytterligare 5 år ävenledes med 100 kronor.

Där bostadslägenhet saknas, utgår hyresersättning med 100 kronor. Innehar kronojägare boställe, skall boställets uppskattade avkomst avgå å indelningshavarens lön.

Inberäknat hyresersättning utgör alltså avlöningen inom de nämnda tre grupperna:

1:a gruppen:	begynnelseavlönning	1,400 kronor	och slutavlönning	efter 15 år	1,700 kronor.
2:a	»	1,300	»	»	» » 1,600 »
3:e	»	1,200	»	»	» » 1,500 »

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 235 häft. (Nr 274.) 2

Ordinarie tillsyningsmän, vilka förekomma allenast inom Norrbottens och Västerbottens län, åtnjuta jämlikt beslut vid 1915 års riksdag enahanda avlöning som kronojägare inom samma län.

Skogsrättare vid statens skogsskolor erhålla, i enlighet med vad år 1908 bestämdes, 700 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg till lönen, vardera å 100 kronor, det första tillägget efter 5 år och det andra efter ytterligare 5 år. Skogsrättare åtnjuta därutöver fri bostad och vedbrand.

Oberäknat sistnämnda förmån utgår alltså avlöningen till skogsrättare med: begynnelseavlöning 1,400 kronor och slutavlöning efter 10 år 1,600 kronor.

Då kommissionen med iakttagande av de i det föregående framhållna synpunkter sökt bestämma storleken av det tillfälliga lönetillägg, som må bära tilläggas ordinarie kronojägare, tillsyningsmän och skogsrättare, har kommissionen icke ansett sig bära på detta stadium av sitt arbete göra några direkta jämförelser mellan dessa befattningshavare och några bestämda personalgrupper vid kommunikationsverken, utan har kommissionen trots sig kunna vinna det nu avsedda syftet på en annan väg. Genom att jämföra de särskilda avlöningsbelopp, som bestämts för lägre befattningshavare i allmänhet vid kommunikationsverken vid 1907 års reglering, å ena sidan, och vid de senaste årens avlöningsförbättringar, å andra sidan, har kommissionen beräknat den genomsnittliga höjningen av lönenivån. Med ledning härav har kommissionen ansett, att det nu ifrågavarande tillfälliga lönetillägget bör kunna lämpligen sättas till 250 kronor för dem av nu avsedda befattningshavare, som uppbära kontant hyresersättning. För dem, som tilldelats bostad in natura, har kommissionen funnit lönetillägget bära bestämmas till 200 kronor. Att kommissionen ansett sig bära föreslå ett lägre lönetillägg åt den senare kategorien befattningshavare, har sin grund däri, att förmånen av bostadslägenhet in natura, vilken förmån enligt avlöningsstaten ju värderas till allenast 100 kronor, med nuvarande hyrespriser torde få anses i allmänhet för tjänstemannen representera ett ej obetydligt högre värde. Erinras må, att en dylik skillnad iakttagits beträffande det vid 1916 års riksdag beviljade tillfälliga lönetillägget åt viss statsbanepersonal; och har kommissionen jämväl i sitt förut omfördälda förslag angående sådant tillägg åt nämnda personal för åren 1917 och 1918 bibehållit en skillnad i berörda hänseende. Då kommissionen beträffande den nu ifrågavarande personalen vid skogsstaten föreslagit lägre avlöningstillägg för befattningshavare, som åtnjuter bostad in natura, har kommissionen emellertid förutsatt, att icke — såsom åtminstone tidigare lär ha i avsevärd omfattning ägt rum — befattningshavaren åläggas större underhållsskyldighet beträffande bostadslägenheten än som i allmänhet plägar fordras av en hyresman. Har den upplåtta lägenheten karaktären av verkligt boställe, till följd varav boställets uppskattade avkomst enligt gällande bestämmelser skall avgå å indelningshavarens lön, kan givetvis en större underhållsskyldighet fordras av brukaren, men torde hänsyn härtill och bära tagas vid avkomstens uppskattning.

Därest kommissionens förslag beträffande tillfälligt lönetillägg åt ordinarie kronojägare och tillsyningsmän vinner bifall, torde liknande förmån bära beredas jämväl extra bevakningspersonal med mera stadigvarande anställning.

Jämlikt nådigt brev den 17 december 1915 må till årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare utgå årsarvode med högst ett belopp, som med 100 kronor understiger vad ordinarie kronojägare inom motsvarande del av landet åtnjuter i begynnelselönen och tjänstgöringspenningar sammanlagda; därutöver äga

ifrågavarande extra befattningshavare erhålla två arvodestillägg å 75 kronor efter respektive fem och tio år. Att märka är, att sådan extra befattningshavare icke äger rätt till vare sig fri bostad eller hyresersättning, vadan alltså dennes arvode även efter intjänande av bägge arvodestilläggen något understiger värdet av motsvarande ordinarie tjänstehavares begynnelseavlöning, däri inräknad förmånen av fri bostad eller ersättning därför.

Under förutsättning att de genom nyssnämnda nådiga brev bestämda arvodesbeloppen icke varda förändrade, i vad de avse årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare, torde tillfälligt arvodestillägg skäligen böra utgå till dessa extra befattningshavare med samma belopp, som ovan föreslagits för ordinarie kronojägare, vilken ej åtnjuter bostad in natura, eller 250 kronor.

Den ekonomiska innebörden av kommissionens föreliggande förslag, anbragt å avlöningsstaten för år 1917, har beräknats sålunda:

tillfälligt lönetillägg å 250 kronor åt 318 ordinarie kronojägare med hyresersättning	kronor	79,500
tillfälligt lönetillägg å 200 kronor åt 187 ordinarie kronojägare med bostad in natura	»	37,400
tillfälligt lönetillägg å 250 kronor åt 27 ordinarie tillsyningsmän med hyresersättning	»	6,750
tillfälligt lönetillägg å 200 kronor åt 7 ordinarie skogsrättare med bostad in natura	»	1,400
	tillhopa kronor	125,050
tillfälligt arvodestillägg å 250 kronor åt 264 årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare	»	66,000.

Under åberopande av det anförda får kommissionen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtagna åtgärder för beredande *ej mindre* åt ordinarie kronojägare, tillsyningsmän och skogsrättare av tillfälligt lönetillägg för vartdera av åren 1917 och 1918 att utgå med 250 kronor till sådan befattningshavare, som uppbär hyresersättning, och med 200 kronor till annan befattningshavare, *än även* åt årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare av tillfälligt arvodestillägg för vartdera av nyssnämnda år att, utöver dem jämlikt nådiga brevet den 17 december 1915 tillerkänt arvode, utgå med 250 kronor.»

I häröver avgivet utlåtande den 14 mars 1917 har domänstyrelsen yttrat sig sålunda:

»Styrelsen får framhålla, att kommissionen i sitt yttrande förbisett de ändrade bestämmelser rörande extra kronojägarer och extra bevakares arvoden, som meddelats i nådigt brev den 6 oktober 1916. Jämlikt detta nådiga brev må till årsförordnade extra kronojägare och extra bevakare utgå årsarvode till ett belopp av samma storlek som det ordinarie kronojägare inom motsvarande del av landet åtnjuter i begynnelselönen och tjänstgöringspenningar sammanlagda, hyresersättningen däri dock ej inberäknad. Ifråga om ytterligare arvodestillägg stadgar samma nådiga brev, att dessa extra befattningshavare må äga rätt att erhålla ett arvodestillägg å 75 kronor efter tre års väl vitsordad tjänstgöring. Jämlikt det nådiga brev av den 17 december 1915, som kommissionen omnämner, ägde däremot extra befattningshavare erhålla två arvodestillägg å 75 kronor efter respektive fem och tio år.

Domänstyrelsen 14/3 1917.

Kommissionen uttalar visserligen, att de tillfälliga arvodestillägg, som kommissionen föreslagit för årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare, borde utgå endast under förutsättning, att de genom nädiga brevet den 17 december 1915 bestämda arvodesbeloppen icke bleve förändrade. Det synes dock styrelsen, som om någon sänkning av de utav kommissionen föreslagna arvodestilläggen för de extra befattningshavarna trots den höjning, som ifråga om dem tillkommande arvoden inträtt genom nädiga brevet den 6 oktober 1916, icke borde vidtagas.

Kommissionen har föreslagit, att skogsrättarna i likhet med ordinarie kronojägare med bostad in natura skulle komma i åtnjutande av ett tillfälligt lönetillägg av endast 200 kronor. Såväl i underdånigt utlåtande den 29 april 1916 över en av Sveriges kronojägarförbund gjord framställning om dagarvoden åt kronojägarna som i underdånigt statförslag den 30 september 1916 har styrelsen föreslagit, att skogsrättarna från och med ingången av år 1917 måtte tillerkännas ett provisoriskt lönetillägg av 400 kronor, varav hälften skulle räknas som lön och hälften som tjänstgöringspenningar. Styrelsen är av den bestämda meningen, att det är nödvändigt att medgiva skogsrättarna den av styrelsen föreslagna tillfälliga löneförhöjningen. Man kan eljest befara, att skogsrättarna, därest kronojägarna och tillsyningsmännen berättigas till dagarvoden vid vissa förrättningar, vid första möjliga tillfälle söka sig en kronojägarbeställning, och att det därefter blir omöjligt att kunna återbesätta skogsrättarbefattningarna med för detta kall någorlunda kvalificerade innehavare, i synnerhet som dessa befattningar fordra en kompetens, som förefinnes endast hos ett begränsat antal kronojägare.

Styrelsen inser väl det berättigade uti de principer, som för kommissionen varit vägledande vid avgivande av dess här ovan refererade förslag, men anser sig styrelsen dock ej kunna underlåta att framhålla, att de av kommissionen avgivna förslagen om provisoriskt lönetillägg icke synas stå i alldeles riktig relation till det ansvarsfulla värv, som påvilar skogsstatens personal genom den i hög grad stegrade betydelse för ej blott statens utan även enskildes finanser, som skogsstatens verksamhet under de senare åren vunnit. Styrelsen anser allt fortfarande, att skogsstatens personal är svagare avlönad än med denna jämnställd personal inom de övriga affärsdrivande verken.

Såväl i sitt underdåniga generalförslag den 20 november 1916 som i sitt underdåniga förslag den 30 december 1916 angående krigstidstillägg åt under styrelsen lydande personal har styrelsen närmare utvecklat de skäl, som tala för en snar och effektiv förbättring av de ekonomiska förhållandena för skogsstatens personal, ävensom de vådor, som ett fasthållande vid nuvarande avlöningsvillkor för med sig ej minst genom den avgång till enskild tjänst och den brist på personal, som därmed uppstår.

Styrelsen anser, att det hade varit lyckligt, om kommissionen vid avgivande av sina förslag om tillfälliga lönetillägg mera beaktat den ökade betydelse, som skogsstatens verksamhet under de senare åren ernått, och den vikt, som ligger uppå, att denna verksamhet icke nu äventyras.

På samma gång styrelsen får biträda kommissionens förslag om tillfällig löneförbättring i vad det avser ordinarie kronojägare och ordinarie tillsyningsmän, får styrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för beredande *dels* åt jägmästare, skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare samt extra skogsstatstjänstemän med högre skoglig utbildning med undantag för biträdande

jägmästare, amanuenser hos domänstyrelsen och överjägmästarassistenter, för vilka styrelsen denna dag med hänvisning till tidigare av styrelsen gjorda underdåniga framställningar föreslagit särskild arvodesförhöjning, av ett provisoriskt lönetillägg, så avmätt, att de ifråga om lönevillkor bliva jämnställda med de personalgrupper inom andra affärsdrivande verk, som med dem äro jämförliga, dels åt skogsrättare av ett provisoriskt lönetillägg av 400 kronor, dels ock åt årsförordnade extra kronojägare och andra extra bevakare, trots dem jämlikt nådigt brev den 6 oktober 1916 tillerkänd arvodesförhöjning, av ett provisoriskt lönetillägg av 250 kronor; samtliga dessa lönetillägg gällande från och med ingången av år 1917 under vardera av åren 1917 och 1918.»

Jag vill redan nu erinra, att skogsrättarnas avlöning utgår från det under nionde huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet och alltså icke utgör driftkostnad för domänfonden.

2. Reseersättning åt skogsstatspersonalen.

Ifråga om reseersättning åt skogsstatspersonalen har förenämnda lönekommission avgivit särskilt utlåtande och därvid redogjort för huvudinnehållet av inkomna framställningar om ändring i gällande föreskrifter i detta avseende.

Kommissionen har i sitt utlåtande först framhållit, att redan i den avlöningsstat för skogsstaten, som fastställdes att gälla från 1870 års början, ersättningen till skogsstatspersonalen för resor i tjänsten bestämts att utgå i form av ett fast reseanslag, s. k. respenningar. Kommissionen har redogjort för de sålunda fastställda bestämmelserna samt för de ändringar dessa därefter undergått — varibland är att märka, att i vissa fall dagarvode tillerkänts kronojägare — intill dess de nu gällande bestämmelserna i ämnet antogos av 1908 års riksdag i sammanhang med den lönereglering för skogsstatspersonalen, som då fastställdes för tillämpning från 1909 års början. Kommissionen har vidare yttrat huvudsakligen följande:

Lönekommissionen.

»Beträffande respenningarna hade redan då från både den förvaltande och bevakande skogsstatspersonalens sida framhållits önskvärdheten av reseersättningens utgående enligt resereglementet. 1902 års löneregleringskommitté, som erhållit uppdrag att behandla frågan om lönereglering vid skogsstaten, uttalade i sitt den 9 mars 1907 avgivna utlåtande, i vad detsamma avsåge respenningarna, att rörande alla sådana tjänstebefattningar, av vilkas innehavare fordrades, att de i större eller mindre omfattning skulle vara »på resande fot», ett av de svåraste spörsmålen vore, huru gottgörelsen för resorna skulle utgå. Å ena sidan måste tillses, att behövliga tjänsteresor ej bleve eftersatta, och ur denna synpunkt hade man förordat ersättningens utgående enligt resereglementet. Å andra sidan hade emellertid denna ersättningsform ansetts i många fall leda till en obehörlig ökning av statens ut-

gifter, varjämte densamma alltid medförde en hel del arbete med uppsättande av räkningar och dessas granskning. Vid övervägande av denna fråga, i vad skogsstaten anginge, hade kommittén, med särskild hänsyn till de förändringar, som föreslagits i avsikt att öka möjligheterna till utövande av kontroll. ansett, att de önskemål, som uppställts för skogsstatens verksamhet, kunde vinnas även med bibehållande av då gällande form för tjänsteresornas gottgörande. Kommittén fann sig därför böra förorda bibehållandet av de fasta respenningsarna, ehuru med höjning i deras belopp, samt därjämte föreslå den ändring i vad dittills gällt, att respennningar måtte tillkomma *samtliga* kronojägare, sålunda även dem i södra och mellersta Sverige, fast med olika belopp i olika landsändar. I sammanhang därmed föreslog emellertid kommittén, att dagarvodena till kronojägare måtte slopas samt att det icke heller vidare borde förekomma, att kronojägare av allmänna medel erhöle bidrag till underhåll av velociped.

Kommittén framlade därefter fullständigt förslag i fråga om respennningar till olika befattningshavare, innefattande ändring icke blott i de absoluta beloppen utan även i den då gällande gruppindelningen.

I avgivet yttrande över kommitténs förslag anförde domänstyrelsen, att frågan om ersättning för skogsstatens resor, enligt styrelsens mening, kunnat bäst lösas på annat sätt än det av kommittén föreslagna. Grundprincipen därvid borde varit, att ersättningen bleve större, ju mera tjänstemännen reste och vistades ute i skogarna. Det för skogshushållningen bästa borde eftersträvas, utan att detta vare sig ökade eller minskade tjänstemännens nettointkomst. Detta mål borde, fortfor styrelsen, vinnas genom att för varje revir, med avseende å de allmänna skogarnas antal och omfång, bestämdes fasta mindre anslag, avsedda att täcka allenast de direkta resekostnaderna, men icke ökningen i levnadskostnaderna under resorna. Dessa sistnämnda syntes styrelsen däremot böra ersättas genom ett väl anpassat lågt arvode för varje dag, som användes för resor eller för arbeten i skogarna. Ett dylikt system skulle kommit att verka rättvist på det sätt, att å ena sidan den flitige ej skulle förlorat på att ligga ute i skogarna och å andra sidan den, som mindre vistades ute, ej härpå skulle skördat väsentlig vinst. Domänstyrelsen, som icke heller kunnat ansluta sig till kommitténs förslag om borttagande av dagarvoden åt kronojägare, framställde emellertid icke något bestämt yrkande gent emot kommitténs förslag.

Beträffande de av kommittén föreslagna beloppen av respenningsarna till de olika befattningshavarna framlade emellertid domänstyrelsen motförslag, innefattande såväl omgruppering som höjning av beloppen. Vad särskilt kronojägarna angick framhöll domänstyrelsen, att, därest icke det av kommittén föreslagna maximibeloppet av 200 kronor bleve höjt till 250 kronor, lönereregleringen i en del fall, nämligen där det dittillsvarande dagarvodet uppgått till något avsevärdare belopp, skulle komma att innebära en minskning i nu förevarande avseende.

Med anledning av domänstyrelsens uttalande rörande lämpligaste grunden för respenningsarnas bestämmande anförde föredragande departementschefen, att i detta fall goda skäl syntes kunna anföras för styrelsens uppfattning, då det uppenbarligen vore en styrka hos ett avlöningssystem, om detta vore så inrättat, att den utgående avlöningen så nära som möjligt rättade sig efter det utförda arbetet. Att han det oaktat funnit sig böra ansluta sig till kommitténs förslag, berodde å ena sidan på svårigheten att beräkna, vart ett sådant system som det av styrelsen ifrågasatta skulle leda i kostnadshänseende, och å andra sidan därpå att, om blott respen-

ningarna tilltoges tillräckligt höga, man icke vore i saknad av medel att, utan att behöva anlita den av styrelsen ifrågasatta utvägen, få fram den intensitet i skogspersonalens arbete, som vore ett nödvändigt villkor för skogarnas rätta vård. Där- emot anslöt sig departementschefen med vissa jämkningar till den av domänstyrelsen förordade höjningen och omgrupperingen av respennningarnas belopp.

Riksdagen, som emellertid beträffande överjägmästare och jägmästare icke funnit övertygande skäl föreligga för respennningarnas bestämmande till högre belopp än de av kommittén föreslagna, men å andra sidan icke ansett sig böra frånga Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om klassificeringen av respennningarna till ifråga- varande tjänstemän, bestämde respennningarna för nämnda befattningsgrupper på följande sätt, nämligen för — — —.

Enligt den för år 1917 fastställda staten utgå respennningarna för närvarande på följande sätt, nämligen:

till	5	överjägmästare med	.....	1,300	kronor
»	3	»	»	1,100	»
»	4	»	»	1,000	»
»	44	jägmästare	»	900	»
»	7	»	»	800	»
»	26	»	»	700	»
»	28	»	»	600	»
»	11	»	»	500	»
»	2	»	»	400	»
»	202	kronojägare	»	250	»
»	73	»	»	200	»
»	57	»	»	150	»
»	100	»	»	100	»
»	73	»	»	50	»

Förutom till nu nämnda huvudgrupper av befattningshavare vid skogsstaten — överjägmästare, jägmästare och kronojägare — utgå respennningar jämväl till föreståndarna för statens skogsskolor samt till innehavarna av de från 1916 års ingång i Västerbottens och Norrbottens läns kustland för dimensionslagsskogarnas tillsyn inrättade nya skogsingenjör-, biträdande skogsingenjör- och tillsyningsmänsbefattningar ävensom till viss extra personal.

Enligt den för statens skogsskolor för närvarande gällande avlöningsstat, utgå till föreståndarna för statens skogsskolor respennningar med följande årliga belopp, nämligen:

till	2	föreståndare med	.....	300	kronor
»	2	»	»	200	»
»	3	»	»	150	»

Från och med 1916 års ingång hava inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland revirförvaltarnas göromål med avseende å de enskilda skogarna i kustlandet överflyttats å särskilda tjänstemän, skogsingenjörer, vilka, var inom sitt skogsvårdsområde, handhava tillsynen över de enskilda skogarna samt utöva rådgivande och undervisande verksamhet, varjämte tillsyningsmän, med uppdrag i huvudsak motsvarande kronojägarnas, tillsatts för att, var inom sitt tillsyningsområde, fullgöra bevakningstjänst. Antalet skogsingenjörer har i staten fastställts till 6, varförutom 5 biträdande skogsingenjörer anstälts på ordinarie stat. Tillsyningsmännens antal

uppgår till 27. Respenningarna till nu omförmälda befattningshavare utgå med följande belopp för år, nämligen:

till skogsingenjör med	900 kronor
» biträdande skogsingenjör med	600 »
tillsyningsman med	250 »

Enligt vad upplysts för kommissionen utgöres den extra personalen vid skogsstaten av biträdande jägmästare, överjägmästarassistenter, skogstaxatorer, extra skogsingenjörer, revirassistenter, skyddsskogsassistenter, skogsindelningsassistenter, sockenallmänningssassistenter samt extra tillsyningsmän och extra kronojägare.

Biträdande jägmästare åtnjuta fasta respenningar med 600 kronor vardera, varjämte biträdande jägmästare, som förordnats i de norrländska länen, tillerkänts 6 kronor i traktamente för varje rese- och förrättningsdag. För närvarande finnas endast 2 biträdande jägmästare, ingendera tjänstgörande i Norrland.

Överjägmästarassistenterna hava sina göromål huvudsakligen förlagda till överjägmästarens expedition och åtnjuta icke särskilt respenninganslag.

Skogstaxatorerna, vilka i regeln äro på resande fot, åtnjuta ersättning för sina tjänsteresor enligt resereglementet.

Beträffande de extra tjänstemännen i allmänhet gäller, att fasta respenningar för år endast utgå till tjänstemän, som äro årsförordnade.

Extra skogsingenjörer — sådana anställas såsom biträden åt de i Västerbottens och Norrbottens läns kustland anställda skogsingenjörer — uppbära fast respenninganslag efter 600 kronor för år samt därjämte 6 kronor i traktamente för rese- och förrättningsdag.

Till revir-, skyddsskogs-, skogsindelnings- och sockenallmänningssassistenter utgå fasta respenningar med belopp enligt uppgift i allmänhet varierande mellan 400 och 600 kronor för år räknat. Dylika assistenter i Norrland och Dalarna hava därjämte tillerkänts traktamente av 6 kronor för varje rese- och förrättningsdag.

Extra kronojägare samt extra tillsyningsmän åtnjuta fasta respenningar med följande belopp, nämligen i Norrbottens och Västerbottens län, i Särna och Idre socknar av Kopparbergs län samt i vissa bevakningstrakter av Jämtlands län med högst 250 kronor, i övriga norrländska län samt i övriga delar av Kopparbergs och Jämtlands län ävensom i Värmlands län med högst 200 kronor samt i övriga delar av landet med högst 100 kronor, allt för år räknat.

Sedan skogsstatens respenningar år 1908 reglerades, har denna fråga varit föremål för utredning av dels den av Eders Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 tillsatta kommitté för utredning angående åtgärder för åstadkommande av en rätt vård av kronans och de under statens tillsyn ställda skogarna i Norrland och Dalarna, den s. k. norrländska skogsvårdskommittén, och dels av de enligt nådigt beslut den 16 juni 1911 tillkallade sakkunniga för utredning om åstadkommande av en rätt förvaltning och skötsel av kronans och andra allmänna skogar i mellersta och södra delarna av riket.

Uti sitt den 16 mars 1912 avgivna betänkande har den norrländska skogsvårdskommittén kraftigt uttalat sig emot systemet med fasta respenningar. I sådant avseende har kommittén anfört bland annat, att — även om man icke kunde gilla den uppfattningen, som ville göra gällande, att tjänstemannens skyldighet att resa upphörde, när respenningarna förbrukats — det likväl måste medgivas, att en möjligen

uppkommande olust att därefter företaga de ofta dyrbara resorna dock vore mänsklig och såsom sådan förklarlig. Icke heller kunde det förnekas, att de fasta respenningarna kunde fresta tjänstemannen till försök att göra inbesparingar, vilka i så fall skedde på statens bekostnad.

Kommittén kunde sålunda icke förorda bibehållandet av de fasta respenningarna, men ansåg å andra sidan det icke kunna förnekas, att en reseersättning helt och hållet enligt resereglementet skulle, såsom 1902 års löneregleringskommitté anmärkt, medföra en betydlig ökning av statens utgifter. Fördenskull föreslog kommittén, att reseersättningarna måtte bestämmas att utgå efter ett, i jämförelse med det nu gällande, reducerat resereglemente.

Vid avvägandet av de grunder, efter vilka reseersättningen borde utgå, utgick kommittén vidare från den uppfattningen, att skogsstatstjänstemännens fasta avlöning — lön och tjänstgöringspenningar — på sin tid tillmätts med hänsyn till att tjänstemännens arbete ovillkorligen vore förbundet med resor och att det i deras uppgift sålunda inginge, att de långa tider skulle vistas borta från hemmet.

I anslutning härtill ansåg kommittén, att såsom skälig ersättning för tjänstresor, vilka ej företoges enligt särskilt förordnande, borde för revirförvaltare och assistenter utgå ett dagtraktamente av 6 kronor samt ersättning för resa på järnväg med avgift för plats uti II klass, på ångbåt med avgift för plats uti hytt eller, där sådan ej finnes, uti salong, samt för resa efter skjuts med lega för en häst. Därest andra samfärdsmedel måste användas, skulle ersättningen utgå efter samma grunder som ersättning för skjuts. At ledamot uti den av kommittén föreslagna distriktsstyrelsen ansåges böra utgå ett i förhållande till revirförvaltarens med 50 procent förhöjt dagtraktamente eller 9 kronor. För resa å järnväg borde ersättningen till dylik ledamot utgå med avgift för plats i I klass, där sådan finnes; i övrigt borde ersättningarna bestämmas efter samma grunder, som föreslagits för revirförvaltarna.

Beträffande kronojägarna föreslog kommittén, med utgångspunkt från sin uttalade åsikt angående motiven för bestämmandet av storleken av skogsstatens avlöningar, att traktamentet till dessa befattningshavare borde utgå med ett belopp av 1 krona 50 öre pr dag. I betraktande av arten av kronojägarnas tjänstgöring, vilken nödvändiggjorde för dem att till fots och ofta utan anlitande av vägar genomkorsa sin bevakningstrakt, något som skulle göra en kontroll över de tillryggalagda vägsträckornas längd nästan omöjlig, ansåg kommittén icke lämpligt föreslå någon särskild rese-ersättning till denna grupp av tjänstemän. För att emellertid underlätta deras fortkomst, när de vore i tillfälle att begagna vägar, ansåges kronojägarna böra erhålla ersättning för hållande av velociped; årliga beloppet av denna ersättning ansåg kommittén lämpligen böra sättas till 25 kronor.

För alla tjänsteklasseer borde, enligt kommitténs förslag, gälla, att dagtraktamente skulle utgå med endast hälften av här ovan angivna belopp, när förrättningen ägde rum inom 5 kilometer från tjänstemannens hemvist. Vidare borde reseersättning icke utgå för de fall, att förrättningen ägde rum inom nyssnämnda avstånd från vederbörandes bostad.

Kommittén anförde vidare, att med den form för administrationens ordnande, som av kommittén föreslagits i och med införande av distriktsstyrelser, reseräkningarnas granskning borde kunna försiggå utan alltför mycken omgång. Denna granskning syntes nämligen kunna ordnas på sådant sätt, att reseräkningarna kvartalsvis och samtidigt med resejournalerna insändes till distriktsstyrelsen från revirförvaltarna,

vilka i mån av företagna resor skulle hava rättighet att i sina räkenskaper gottskriva sig för de belopp, vartill resekostnaden enligt fastställda grunder uppgått. Reseräkningarna skulle därefter av distriktsstyrelsen återställas till revirförvaltaren med påskrift om granskning; därest anledning till anmärkning därvid förekommit, hade revirförvaltaren att påföra sig det för högt upptagna beloppet, om han funne anmärkningen befogad, men i annat fall att underställa frågan domänstyrelsens prövning.

Det sätt för ordnande av frågan om respenningarna, som av kommittén sålunda föreslagits beträffande ovan omhandlade grupper av skogsstatstjänstemän, skulle jämväl tillämpas beträffande de av kommittén för skogslagarnas handhavande i Västerbottens och Norrbottens län m. fl. områden föreslagna nya befattningarna: skogsinspektörer, skogsingenjörer och tillsyningsmän. Beträffande dessa nya grupper av skogsstatstjänstemän framhöll kommittén, att det med hänsyn till denna personals uppgifter vore synnerligen angeläget, att de nuvarande fasta respenningarna avskaffades och att i stället reseersättningen finge utgå på av kommittén ovan föreslaget sätt.

I sitt den 17 december 1915 avgivna utlåtande hava de sakkunniga för utredning om åstadkommande av en rätt förvaltning och skötsel av kronans och andra allmänna skogar i mellersta och södra delarna av riket, de s. k. skogssakkunniga, likaledes uttalat sig rörande skogsstatspersonalens respenningar. Med framhållande att åvägabringandet av en rationell skogsvård å de allmänna skogarna och därmed uppdrivandet av dessa skogars avkastning mer än något annat vore beroende av det arbete, som av skogspersonalen ute å marken ägnades dessa skogars vård och förvaltning, hava de skogssakkunniga ansett, att den grundfordran borde ställas på reseersättningarna, att de ej verkade hämmande eller tillbakahållande på personalens lust eller håg att vistas ute i skogarna och än mindre utgå efter ett sådant system, att minskade resor kunde innebära ökad ekonomisk vinst för tjänstemannen eller tvärtom. Den enda fullt riktiga principen för reseersättningarna syntes de sakkunniga därför vara, att sagda ersättningar helt gottgjorde tjänstemannens resekostnader, men varken gäve rum för besparingar eller nödgade till anlåtande av löne-medel för resekostnadernas betäckande.

Systemet med fasta, i stat upptagna respenningar vore, enligt de sakkunnigas uppfattning, behäftat med många svagheter. Vore de fasta respenningarna knappt tillmätta, nödgade de tjänstemännen att så mycket som möjligt inskränka sina resor för att slippa att till dessa anlita löne-medel, sedan reseanslaget förbrukats, och vore respenningarna mera rikligt tillmätta, förefunnes alltid en viss frestelse att ändock inskränka resorna för att därigenom inbespara någon del av reseanslaget. Huru de fasta respenningarna än avvägdes, vore det därför obestridligt, att de snarare lockade tjänstemännen att inskränka sina resor än att utöka dem.

De skogssakkunniga funne alltså ett system med gottgörelse för verkligen utförda resor — så avpassat, att vederbörande tjänsteman finge sina omkostnader jämt ersatta, men ej mera — vara det principiellt riktigaste, alldenstund enligt ett sådant system de skogligen synpunkterna komme att bli helt avgörande vid resornas planläggande. Men då de sakkunniga befarade, att denna princip kunde komma att bli onödigt kostsam för staten, därför att tjänstemännen icke komme att planlägga sina resor med nödig hänsyn till att kostnaderna bleve så låga som möjligt för statsverket, samt att detta system kunde medföra betydande arbete med uppsättande

och kontrollerande av reseräkningarna, ansåge sig de sakkunniga likväl icke böra beträffande revirpersonalen föreslå reseersättningens utgående enligt taxa. För ledamöterna i distriktsstyrelserna liksom ock för skogstaxatorerna syntes däremot resekostnaderna böra utgå enligt resereglementet.

För revirpersonalen, d. v. s. revirförvaltare, revirassistenter och kronojägare, ansåge de skogssakkunniga, att reseersättningen borde utgå enligt en kombination av de båda förut omhandlade systemen, nämligen dels med dagtraktamenten för rese- och förrättningsdagar och dels med ett fast anslag till biljett- och skjuts-kostnader. Då dagtraktamente vore avsett att utgöra ersättning för levnadskostnaderna under resa, skulle sådant utgå endast för sådana verkliga förrättningar, som utfördes så långt från hemmet, att förrättningsmannen ej därstädes kunde intaga sina maltider. De sakkunniga föreslogo därför, att dagtraktamente endast skulle utgå för förrättning, som ägde rum på större avstånd än 5 kilometer i rak riktning från hemmet. Beträffande frågan om storleken av dagtraktamentet framhöllo de sakkunniga, att jägmästarna liksom ock kronojägarna för erhållande av kost och logi oftast nödgades använda sig av i mindre samhällen och vid järnvägsstationer befintliga hotell eller gästgivar-gårdar, där, även under de mest primitiva förhållanden, finge betalas priser, som endast obetydligt eller alls icke understöge dem, som begärdes i de större städernas förstklassiga hotell. Enligt de sakkunnigas mening borde därför dagtraktamentet icke sättas till lägre belopp än vad i resereglementet stadgats för tjänstesor i allmänhet eller alltså till 8 kronor för revirförvaltare och revirassistent samt till 4 kronor för kronojägare.

Vad beträffade de fasta reseanslagen till biljett-, skjuts- och transportkostnader framhöllo de sakkunniga, att dessa anslag givetvis borde bestämmas med hänsyn till revirens, respektive bevakningstrakternas utsträckning samt desamma kommunikationer. De sakkunniga ansåge emellertid, att även vid eventuell revirreglering anslagen i alla händelser borde utgå med ungefär samma belopp som för närvarande. Likaledes syntes anslagen till kronojägare fortfarande böra bibehållas mellan sina nuvarande gränser 50 och 200 kronor.

De fasta reseanslagen borde, framhöllo de sakkunniga, icke, såsom de nuvarande respenningsarna, fixeras å stat, utan upptagas såsom förslagsanslag, på det att desamma måtte kunna, vid behov, av Kungl. Maj:t på förslag av domänstyrelsen ändras.

Utav de framställningar från skogsstatspersonalen, som av Eders Kungl. Maj:t överlämnats till 1915 års kommission, avse huvudsakligen följande frågan om respenningsarna, nämligen:

från samtliga tjänstförrättande *överjägmästare* i riket, daterad november 1916,
från »Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare» av den 20 mars 1916,
från »De extra jägmästarnas förbund» av den 18 april 1916, samt
från »Sveriges kronojägarförbund» dels av den 15 april 1916 och dels av den 1 december 1916.

Över samtliga dessa framställningar utom den sistnämnda har domänstyrelsen efter nådig befallning avgivit särskilda underdåniga yttranden.

Till sitt yttrande i anledning av framställningen från »Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare» av den 20 mars 1916 har domänstyrelsen senare avgivit särskilt tilläggsyttrande, vilket av Eders Kungl. Maj:t likaledes överlämnats till kommissionen.

Kommissionen tillåter sig i korthet redogöra för innehållet i de gjorda framställningarna samt i domänstyrelsens yttranden över desamma. Framställningarna återgivnas därvid i den ordning de här ovan uppräknats.

Överjägmästarna hava i sin förevarande framställning — med erinran att domänstyrelsen vid avgivande den 30 september 1916 av förslag till stat för driftkostnader för statens domäner för år 1918 hemställt, att de nuvarande fasta reseanslagen till överjägmästarna måtte indragas samt reseersättningen till överjägmästarna från och med den 1 juli 1917 i stället få utgå enligt resereglementets 3 klass — anhållit, att omläggningen av respennningarna till dem måtte ske redan från 1917 års början räknat — liksom domänstyrelsen hemställt beträffande revirförvaltarna — samt, intill dess de av domänstyrelsen föreslagna nya grunderna kunde träda i kraft, provisoriskt ordnas på sådant sätt, att överjägmästarna erhöles, förutom nu utgående fasta respennningar, ett dagtraktamente av 11 kronor för varje rese- och förrättningsdag på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från hemmet.

I avgivet underdånigt utlåtande den 11 december 1916 har domänstyrelsen tillstyrkt överjägmästarnas ifrågavarande framställning.

Föreningen »*Sveriges ordinarie jägmästare*» har i sin framställning av den 20 mars 1916, jämte annat, varom i detta sammanhang icke är fråga, beträffande respennningarna anfört, att föreningen alltjämt ansåge, att tjänsteresorna rättvisast och bäst borde ersättas efter räkning enligt resereglementet. Föreningen hade dock funnit de skogssakkunnigas förslag innebära så stora fördelar, ej minst därför, att en omreglering kunde utföras utan långa och tidsödande utredningar, att föreningen ansett sig böra hemställa att, i enlighet med bemälda sakkunnigas förslag, reseersättningarna för jägmästarna måtte bestämmas att utgå med, förutom nu utgående fasta respenningsanslag, ett dagtraktamente av 8 kronor för varje rese- och förrättningsdag på större avstånd än 5 kilometer i rak riktning från hemmet.

I underdånigt utlåtande den 10 april 1916 har domänstyrelsen tillstyrkt bifall till ovannämnda anordning att gälla tillsvidare och intill dess en fullständig reglering av skogsstatens löneförhållanden kunde bli genomförd.

De extra jägmästarnas förbund har, under åberopande av de skogssakkunnigas förslag samt de ordinarie jägmästarnas framställning i ämnet, hemställt, att följande grupper extra tjänstemän, nämligen 1) biträdande jägmästare, 2) avlönade assistenter å revir, däri inräknade extra skogsingenjörer, samt 3) skyddsskogsassistenter måtte i avseende å reseersättning likställas med ordinarie jägmästare. Förbundet framhåller, att det för nu nämnda kategorier extra tjänstemän är för år blivit allt svårare att med till buds stående reseanslag kunna nöjaktigt utföra alla de resor och förrättningar, som i tjänsten åligga dem, och för att detta kunnat ske hade de extra jägmästarna, på grund av deras tjänstgöringsområdets ofta ofantliga omfattning, i än högre grad än de ordinarie tvingats att mången gång använda en avsevärd del av sitt redan förut otillräckliga arvode för täckande av resekostnaderna. Detta gällde särskilt revirassistenterna i mellersta och södra delarna av landet, vilka icke åtnjote annan ersättning för sina tjänsteresor än ett fast reseanslag av högst 600 kronor. Förbundet hemställde därför, att åtgärder måtte vidtagas för att ovan uppräknade extra tjänstemän måtte berättigas uppbära, förutom det dem förut tillkommande fasta reseanslag, 8 kronor för varje rese- och förrättningsdag på större avstånd än 5 kilometer från hemmet.

Denna framställning har ävenledes tillstyrkts av domänstyrelsen i avgivet utlåtande den 29 april 1916. I sammanhang därmed anförde emellertid styrelsen, att den för sin del ville anse hela den ifrågakommande omläggningen av reseersättningen till såväl ordinarie jägmästare som den extra tjänstemannapersonalen allenast såsom ett provisorium samt förbehålla sig frihet att, om och när en fullständig omreglering av lönevillkoren för skogsstatspersonalen förestode, föreslå de jämkningar, som styrelsen kunde finna av omständigheterna påkallade, varvid särskilt borde tagas i övervägande i vad mån en reglering av nu utgående respenningsanslag borde ske.

Vidare framhöll styrelsen, hurusom den ansåge det ofrånkomligt, därest man icke vid en reglering av respenningsarna av det slag nu förordats, skulle bliva blottställd på överjägmästarassistenter och amanuenser hos domänstyrelsen, att dessas arvoden höjdes i förhållande till den förbättring i lönevillkoren, som sålunda skulle komma deras kamrater å reviren, å skyddsskogarna och inom skogsvardsområdena till del. Denna tillfälliga arvodesökning ansåg styrelsen icke böra sättas lägre än till 500 kronor årligen för överjägmästarassistenter samt till 600 kronor för de skogligt utbildade amanuenserna, att utgå från 1917 års början.

Sveriges kronojägarförbund har i sin skrivelse av den 15 april 1916, med framhållande av nödvändigheten jämväl för kronojägarnas vidkommande av respenningsfrågans lösning, därest kronojägarna skulle kunna rätt fylla de uppgifter, som voro dem förelagda, hemställt, att reseersättningen till kronojägare måtte, i enlighet med vad av de skogssakkunniga föreslagits, utgå med, förutom de nuvarande fasta reseanslagen, dagtraktamente av minst 4 kronor för varje rese- och förrättningsdag på ett avstånd av mer än 5 kilometer från hemmet; dock att de dyrare levnadsomkostnaderna i Norrland syntes böra berättiga till ett något högre dagarvode därstädes. Likaledes har förbundet uttalat önskvärdheten av att även beträffande bevakningstrakter, vilka falla helt inom 5-kilometersgränsen och där alltså, enligt de skogssakkunnigas förslag, varken reseanslag eller dagarvode borde ifrågakomma, ett fast anslag av 50 kronor för hållande av velociped måtte få utgå.

I avgivet underdånigt utlåtande den 29 april 1916 över denna framställning har domänstyrelsen bland annat anført, att, ehuru styrelsen icke ansåge, att för landet i dess helhet och knappast ens för landets södra delar medelkostnaden för kronojägares kost och logi, när han under förrättning uppehölle sig längre bort än 5 kilometer från hemmet, behövde stiga till 4 kronor om dagen — i ett avsevärt antal fall torde kronojägaren, när han befunde sig inom 10 kilometer från hemmet, helst om han vore velociped- eller skidåkare, bege sig hem för att övernatta eller däriifrån medföra matsäck — så ville styrelsen likväl icke motsätta sig den föreslagna ändringen, vilken vore ägnad att lätta kronojägarnas bekymmer för sin existens, detta helst som de skogssakkunniga varit eniga beträffande lämpligheten av ett sådant medgivande. Styrelsen ville dock hava framhållit lämpligheten av att, om och när skogspersonalens löneförhållanden blivit reglerade och därvid i annan ordning förbättrade, den rätt till dagarvoden, som nu föreslagits och vilken styrelsen för sin del ville anse såsom ett provisorium, måtte bliva i viss mån begränsad.

— — —
Beträffande extra kronojägare, varom icke något nämnts i kronojägarförbundets framställning, uttalade domänstyrelsen, att, om en omläggning av reseersätt-

ningen vidtoges beträffande den ordinarie bevakande personalen, så ävenledes borde ske för motsvarande extra personal, vilken vore anställd mot års- eller månadsarvode. Styrelsen var emellertid av den mening, att, med hänsyn till dessa extra bevakares lägre ålder och kortare tjänstetid, dagarvodena icke behövde sättas så högt som för den ordinarie personalen. I anslutning till denna sin uppfattning föreslog därefter styrelsen, att de extra kronojägarna måtte, förutom det fasta reseanslaget, erhålla traktamente under samma förutsättningar som de ordinarie kronojägarna, men med endast hälften av det för de ordinarie föreslagna beloppet eller alltså 2 kronor för rese- och förrättningsdag.

Med anledning härav har Sveriges kronojägarförbund i sin framställning av den 1 december 1916 yrkat, att, enär någon skillnad i omkostnaderna för fullgörandet av tjänsteresor icke förefannes mellan den ordinarie och den extra personalen, dagarvode måtte utgå till extra befattningshavare med samma belopp som till ordinarie. Förbundet erinrade också om att domänstyrelsen icke ifrågasatt någon dylik skillnad i dagtraktamentet mellan ordinarie och extra jägmästare.

I samtliga av domänstyrelsen avgivna underdåniga utlåtanden har av styrelsen på vederbörliga ställen framhållits, att den omläggning av respenningsarna, som förordats beträffande ordinarie och extra jägmästare samt ordinarie och extra kronojägare, avsetts skola äga tillämpning jämväl beträffande de i Västerbottens och Norrbottens läns kustland från 1916 års början befintliga jämförbara befattningshavare, ordinarie och extra skogsingenjörer samt ordinarie och extra tillsyningsmän.

Innan kommissionen går att för egen del yttra sig över själva huvudspörsmålet rörande grunderna för bestämmande av reseersättningen till skogsstatspersonalen, anser sig kommissionen böra redan här betona, att ersättningen till ifrågasvarande tjänstemän för av dem fullgjorda resor i tjänsten givetvis icke är avsedd att utgöra någon slags avlöning till vederbörande utan allenast ersättning för av tjänstemannen havda utgifter i och för resan. Att kommissionen ansett sig böra särskilt framhålla detta förhållande, beror därpå, att tidigare vid behandling av frågan om respenningsar till skogsstatspersonalen förekommit uttalanden, gående ut därpå, att en reglering av respenningsarna till skogsstatspersonalen vore att anse såsom en slags lönereglering för sagda personal. Utav de av domänstyrelsen nu avgivna yttrandena i anledning av förevarande framställningar i respenningsfrågan, synes därjämte framgå, att även styrelsen i viss mån delat samma uppfattning.

En reglering av respenningsarna, vilken gäves dylik innebörd, vore emellertid, enligt kommissionens mening, felaktig. Själva avlöningen till tjänstemännen — för de olika befattningarna avvägd med hänsyn till dessas inbördes vikt, ansvar och beskaffenhet, — bör för skogsstaten, liksom sker vid andra statens verk, bestämmas särskilt för sig, under det att ersättningen till tjänstemännen för extra kostnader i anledning av resor i tjänsten givetvis bör avvägas uteslutande med hänsyn till storleken av berörda kostnader.

Då därför, som redan i det föregående antytts, norrländska skogsvårdskommittén uttalat den uppfattningen, att skogsstatstjänstemännens nuvarande löner och tjänstgöringspenningar skulle hava blivit utmätta med hänsyn till det faktum, att tjänstemännen långa tider hade att vistas borta från hemmet, har kommissionen ansett det vara av vikt att närmare undersöka, huruvida, vilket kommittén synes förutsätta, vid fastställandet av nuvarande avlöningar till skogsstatspersonalen —

oaktat respennningarna för samtliga befattningsgrupper vid samma tillfälle förhöjdes — verkligen avsetts, att resekostnaderna skulle i viss mån täckas av den fasta avlöningen och denna av sådan anledning bestämts till högre belopp än vad eljest skolat ske.

Löneregleringskommitténs betänkande i ämnet innehåller icke något uttalande, som kan giva något som helst stöd för en dylik uppfattning. Därest kommittén vid avgivande av sitt förslag till avlöningar för skogsstatspersonalen avvägt avlöningen med tanke på att en del av densamma skulle, jämte de särskilt föreslagna respennningarna, avse att täcka tjänstemännens utgifter för resor i tjänsten, skulle kommittén för visso icke hava underlåtit att omnämna sagda förhållande, detta så mycket mera, som kommittén vid behandlingen av frågan om revirförvaltares skyldighet att hålla expeditionslokal gjort ett dylikt uttalande.

De av löneregleringskommittén för jägmästarna föreslagna avlöningarna blevo väl av föredragande departementschefen förhöjda, men denna förhöjning vidtogs av den anledning, att jägmästarna, enligt departementschefens mening, i avlöningshänseende borde hänföras till en klass mellan andra och första gradens tjänstemän i centralt ämbetsverk, vilken placering betingade den av departementschefen föreslagna förhöjningen i kommitténs förslag, men av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet framgår icke på något sätt, att avlöningen skulle hava bestämts med hänsyn till att densamma delvis även borde utgöra ersättning för utgifter till tjänsteresor.

Då den norrländska skogsvårdskommitténs uppfattning, att skogsstatstjänstemännens nuvarande löner och tjänstgöringspenningar skulle hava blivit utmäta med hänsyn jämväl till tjänstemannens skyldighet att fullgöra resor i tjänsten, sålunda saknar stöd uti de motiver och förslag, som ligga till grund för den nuvarande lönestaten, anser sig kommissionen, när den nu går att behandla frågan om reglering av respennningarna, kunna utgå från den förutsättningen, att de löner och tjänstgöringspenningar, som i nuvarande lönestaten fastställts för skogsstatspersonalen, här, liksom gäller för andra tjänstemän, utgöra ersättning allenast för själva tjänsteförhållandet samt att de i samma stat fastställda respennningarna skola utgöra ersättning för resekostnaderna.

Det är också endast under denna förutsättning, som kommissionen ansett sig kunna på nuvarande stadium av sitt arbete till behandling upptaga frågan om en revision av skogsstatspersonalens reseersättning. — — — Fasthåller man vid den av kommissionen här ovan hävdade uppfattningen om avlöningens och respennningarnas olika ändamål ävensom därvid, att reseersättningen bör så vitt möjligt utmätas sålunda, att densamma lämnar full ersättning till tjänstemannen för dennes kostnader i och för resornä men icke någon vinst därutöver, har ju en reglering av reseersättningarna icke något egentligt samband med avlöningen i övrigt och kan därför vidtagas utan avvaktan på en slutgiltig lönereglering för skogsstaten.

Med den ståndpunkt kommissionen sålunda intagit i fråga om reseersättningens allmänna och från avlöningen i övrigt helt skilda karaktär, kan kommissionen icke heller finna någon giltig anledning till att, såsom domänstyrelsen tänkt sig, nu stanna vid allenast provisorisk reglering av respennningarna. Tvärtom anser kommissionen, att frågan om grunderna för reseersättningens utgående måste såväl för staten, vilken för skogskapitalets förvaltning är i hög grad beroende av tjänstemännens resor i skogarna, som för tjänstemännen själva vara av den vikt och be-

tydelse, att det synes i hög grad angeläget, att frågan härom må vid detta tillfälle erhålla en verklig och fullständig lösning.

Enstämmigt har från alla håll, såväl av de myndigheter och kommittéer, vilka undersökt frågan om skogspersonalens reseersättningar, som från tjänstemännen själva, framhållits otillräckligheten av de nuvarande respennningarna. Då skogsstatspersonalens tjänsteresor, till följd av ökad intensitet i skogsskötseln, helt naturligt sedan 1908 års lönerreglering i hög grad ökats, är det också självfallet, att de år 1908 fastställda respennningarna, vilka vid sagda tillfälle avvägdes med hänsyn till den då rådande frekvensen av resorna, numera i de allra flesta fall måste vara för sitt ändamål otillräckliga. Detta förhållande framgår även av följande sammanställning rörande antalet rese- och förrättningsdagar i genomsnitt för jägmästare *dels* under perioden 1903—1905, vilken beräkning låg till grund för 1908 års reglering, och *dels* under perioden 1913—1915:

Antal förrättningsdagar	I genomsnitt 1903—1905 i antal revir	Motsvarande i %	I genomsnitt 1913—1915 i antal revir	Motsvarande i %
högst 50	8 st.	10	—	—
50—75	41 »	51	12 st.	10
75—100	14 »	17	43 »	37
100—150	18 »	20	58 »	49
150—300	2 »	2	5 »	4

Ovanstående siffror äro synnerligen belysande för den under senare åren inträdda ökningen uti jägmästarnas tjänsteresor. Under det att sålunda under den förra perioden 61 procent av antalet tjänstemän hade mindre än 75 dagar och endast 22 procent över 100 förrättningsdagar, hade under den senare perioden endast 10 procent av antalet tjänstemän ett antal förrättningsdagar under 75, varemot icke mindre än 53 procent hade ett antal dylika dagar utöver 100.

För utrönande av i vad mån de nuvarande respennningarna förslå till täckande av resekostnaderna har kommissionen låtit införskaffa uppgifter rörande omfattningen av skogsstatstjänstemännens tjänsteresor under åren 1913—1915, med beräkning enligt resereglementet, *dels* av de olika slagen av resekostnader: för resa med järnväg, ångbåt eller skjuts, i sistnämnda fall med särskiljande av sådana resor, vilka i verkligheten måste ske till fots, *dels ock* av enligt resereglementet belöpande dagtraktamenten. Utredningen innehåller jämväl uppgifter rörande antalet rese- och förrättningsdagar, med angivande av *dels* totala antalet dylika dagar och *dels* antalet förrättningsdagar på ett avstånd av mer än 5 kilometer från bostaden. Slutligen hava uppgifter jämväl meddelats rörande antalet nattkvarter utom hemmet.

Ur nu ifrågavarande uppgifter må följande anföras.

Vad först beträffar *överjägmästarna* — uppgifter från 9 sådana föreligga — hava visserligen respenningsanslagen i samtliga dessa fall utom ett räckt till för täckande av de *direkta* transportkostnaderna, d. v. s. kostnaderna för järnvägs- och ångbåtsbiljetter, för skjutsar, transport av effekter samt bärare o. d., men läggas till de direkta kostnaderna jämväl dagtraktamenten, beräknade enligt resereglementet, visar det sig, att sammanlagda kostnaderna överskridit anslagen

i 1 distrikt	.....	med 2,000 kronor
i 1 >	.....	> 1,000 >
i 1 >	.....	> 800 >
i 2 >	.....	> 600 >
i 2 >	.....	> 400 >
i 1 >	.....	> 200 >

varemot i ett av distrikten utgifterna härför understigit respenningslaget.

Vad därefter angår *jägmästarna* hava de nyssnämnda direkta transportkostnaderna överskridit respenningslagen i det antal fall, som närmare framgår av följande tabell:

Totala antalet revir	Reseanslag kr.	Transportkostnaderna hava överskridit anslagen	
		i följande antal revir	motsvarande i % av hela antalet revir med sagda respenningsanslag
44	900	20	45
7	800	1	14
26	700	17	69
28	600	17	61
11	500	9	82
2	400	2	100
118	—	66	56 %

I 66 revir, motsvarande 56 procent av hela antalet, har sålunda anslaget icke räckt till för täckande av de direkta resekostnaderna.

Därest man emellertid till sistnämnda resekostnader lägger även dagtrakamenten beräknade enligt resereglementet, överstiga dessa samlade kostnader respenningslaget i *samtliga* revir med belopp, som närmare framgå av följande sammanställning:

Antal revir	Kostnaderna hava beräknats överstiga respenningslaget med belopp mellan
2	2,000 och 2,500 kronor
5	1,500 > 2,000 >
38	1,000 > 1,500 >
20	800 > 1,000 >
18	600 > 800 >
25	400 > 600 >
6	200 > 400 >
3	1 > 200 >

icke heller för *skogsingenjörerna* hava anslagen i allmänhet varit tillräckliga för täckande av de direkta transportkostnaderna; endast för tvenne befattningshavare har detta varit fallet.

Därest för *skogsingenjörerna*, liksom skett beträffande överjägmästare och jägmästare, till transportkostnaderna läggas dagtraktamenten, beräknade enligt rese-reglementet, överstiga de sammanlagda beloppen respenningsanslagen för *samtliga* *skogsingenjörer*:

för 2	med belopp mellan 2,000 och 2,500 kronor
> 2	> > > 1,500 > 2,000 >
> 7	> > > 1,000 > 1,500 >

Även om man tager i betraktande, att de verkliga utgifterna för resorna icke uppgått till de belopp, som enligt den här ovan gjorda undersökningen framkommit genom tillämpning av rese-reglementets bestämmelser, torde de nu angivna siffrorna dock få anses giva en ganska god bild av de nuvarande respenningsanslagens otillräcklighet för hittills omhandlade grupper av tjänstemän.

Enligt vad kommissionen inhämtat har domänstyrelsen också vid granskning av revirförvaltarnas resejournaler i ett stort antal fall funnit sig föranlåten att till vederbörande tjänstemän rikta en uppmaning att oftare än vad skett besöka skogarna inom reviret. Även detta förhållande pekar tydligt därpå, att respenningsarna äro för knappt tilltagna.

Vad därefter beträffar *kronojägarna* äro förhållandena härvidlag icke fullt jämförliga med de förut nämnda befattningsgrupperna, huvudsakligen beroende därpå att *kronojägarna* hava avsevärt mindre tjänsteområden och därför icke för sina färder inom bevakningstrakten behöva i någon större omfattning anlita transportmedel av förut angivna slag: järnväg, ångbåt eller skjuts, utan i allmänhet kunna fort-skaffa sig till fots eller med velociped eller skidor.

De av *kronojägarna* lämnade uppgifterna rörande tjänsteresor under de senaste åren giva också vid handen, att av den sammanlagda väglängd, som av dem å landsväg eller i skogarna i genomsnitt tillryggalagts för år, 738,600 kilometer, icke mindre än 328,900 kilometer avsett sådana färder, som måst ske till fots och för vilka således transportmedel över huvud icke kunnat komma till användning. Tager man emellertid i betraktande endast sådana resor, som skett eller i varje fall kunnat ske med järnväg, ångbåt eller skjuts, och för dessa beräknar reseersättning enligt rese-reglementet, befinnes det, att dessa transportkostnader i mer än hälften av antalet fall överskridit respenningsarna, på sätt närmare framgår av omstående sammanställning.

Gjorda undersökningar hava givit vid handen, att antalet arbetsdagar ute å bevakningstrakten för *kronojägare* varit i det närmaste dubbelt så stort som antalet rese- och förrättningsdagar för jägmästare, eller för *kronojägare* i genomsnitt 214 dagar och för jägmästare 105 dagar om året. Detta beror helt naturligt därpå, att *kronojägarnas* tjänstgöring består i att så mycket som möjligt vistas ute å bevakningsområdet antingen för tillsyn av pågående arbeten eller för patrullering, under det att jägmästarna av tjänstgöringsområdets begränsade omfattning arbetet eller därjämte till följd av tjänstgöringsområdets begränsade omfattning arbetet eller bevakningen ofta äger rum så nära hemmet, att *kronojägaren* därstädes kan intaga sina måltider, vore det följaktligen oriktigt och skulle giva en felaktig bild av för-

Antal bevakningstrakter (som ingått i undersökningen)	Respenninganslag kr.	Transportkostnaderna hava överskridit anslagen	
		i följande antal bevakningstrakter	motsvarande i % av hela antalet undersökta bevakningstrakter med samma respenninganslag
138	250	76	55
57	200	34	60
41	150	34	83
77	100	59	77
47	50	28	60
360	—	231	64 %

hållandena — då det såsom här gäller att söka jämföra de faktiska resekostnaderna med respenninganslagen — om man beräknade dagtraktamente enligt resereglementet för varje arbetsdag ute å bevakningstrakten. Verklig resa torde kunna anses hava förelegat allenast vid sådana tillfällen, då kronojägaren varit nödsakad anlita natthärbärge utom hemmet. Beräknar man således dagtraktamenten enligt resereglementet, endast då nattkvarter anlåtats, och lägger dessa traktamenten tillsammans med de förut nämnda direkta resekostnaderna, visar det sig, att de sammanlagda kostnaderna överskridit respenninganslagen i det antal fall och med de belopp, som närmare framgå av följande tabell:

Antal bevakningstrakter (som ingått i undersökningen)	Antalet bevakningstrakter uttryckt i procent.	Det belopp, varmed kostnaderna överskridit respenninganslaget.
121	32	över 500 kronor
45	12	mellan 400 och 500 kronor
41	11	» 300 » 400 »
44	12	» 200 » 300 »
42	11	» 100 » 200 »
44	12	» 1 » 100 »
37	10	» 0 » »
374	100	—

Utredningen utvisar således, att de beräknade kostnaderna endast i 10 procent av antalet fall understigit respenninganslaget men eljest till större eller mindre belopp överstigit detsamma.

Även om såsom naturligt är, kronojägarnas verkliga utgifter icke varit så stora som enligt den beräkning efter resereglementet, som här verkstälts, giver

utredningen otvetydigt vid handen, att även för kronojägarnas vidkommande de nuvarande respenninganslagen i flertalet fall måste anses för knappa.

Då det alltså torde få anses fastslaget, att de nuvarande respenningarna äro otillräckliga och att alltså en förhöjning av reseersättningen måste ske, gäller det att avgöra, huruvida den hittills använda formen för reseersättningens utgående, d. v. s. fasta respenningar för varje befattningshavare, bör bibehållas, eller nya grunder för ersättningen böra införas.

Såsom framgått av den föregående redogörelsen hava samtliga de kommittéer och myndigheter, som efter 1908 års lönereglering behandlat skogsstatens reseersättningsfråga, liksom ock skogsstatspersonalen själv på det kraftigaste uttalat sig emot ett bibehållande av fasta i stat uppförda respenningar.

Med sin förut uttalade uppfattning om reseersättningens ändamål och allmänna karaktär kan givetvis icke heller kommissionen för sin del förorda det nuvarande systemet med fasta respenningar, vilket i många fall måste vara ägnat att rent av motverka det med reseersättningen avsedda syftmålet. Klart är nämligen, att ett fast reseanslag, särskilt när detsamma, såsom hittills varit fallet med skogsstaten, i allmänhet icke underkastas revision annat än i samband med lönereglering, endast i undantagsfall verkligen till beloppet ungefärligen motsvarar utgifterna för de resor, som anslaget är avsett att täcka, utan är antingen för litet eller för stort. I de fall, då anslaget är större än behovet, har detta till följd, att vederbörande tjänsteman erhåller ett icke avsett tillägg till sin ordinarie avlöning, och, om anslaget är för litet, men tjänstemannen ändock fullgör resor därutöver, blir följden den, att han för täckande av merutgifterna nödgas använda jämväl någon del av sin avlöning. Vare sig anslaget är tillmätt för stort eller icke, finnes dessutom för tjänstemannen alltid en frestelse att inskränka resorna för att därigenom göra besparingar på anslaget, för vilket han ju icke är redovisningsskyldig.

Då det enligt den nuvarande ordningen torde kunna befaras, att icke alltid de skogligen synpunkterna utan i stället tjänstemännens privatekonomiska intressen bliva i första hand avgörande vid resornas bestämmande, anser kommissionen det jämväl ur skogshushållningens synpunkt synnerligen angeläget, att systemet med fasta respenningar, om vilket de skogssakkunniga yttrat, att detsamma direkt motverkade införandet av en bättre hushållning på de allmänna skogarna, nu avskaffas samt att i stället andra grunder, som bättre kunna anpassas efter det verkliga behovet, införas.

Här uppställer sig då till besvarande själva huvudspörsmålet, huruledes frågan om reseersättningen till skogsstatspersonalen för framtiden lämpligast bör ordnas. Vad man åsyftar härvidlag är en reseersättning, så avvägd att den just förslår till täckandet av tjänstemannens ökade kostnader till följd av resan, men icke heller lämnar något egentligt överskott. Tjänstemannen bör garanteras full ersättning, så att han icke av ekonomiska skäl avhåller sig från att fullgöra erforderliga resor, men han bör, å andra sidan, icke heller på resorna skörda någon ekonomisk vinst.

De utgifter, som böra av staten ersättas genom reseersättningen, äro dels direkta resekostnader dels av resorna orsakad ökning i levnadsomkostnaderna. De direkta resekostnaderna utgöras av utgifterna för biljetter, skjutsar, transporter av effekter m. m.; och såsom ökning i levnadsomkostnaderna böra räknas de höjda

utgifter, som tjänstemannen måste vidkännas för mat, logi m. m. under resorna borta från hemmet.

Det teoretiskt riktigaste vore utan tvivel en sådan anordning, att i varje särskilt fall tjänstemannen erhöles ersättning enligt självkostnadsprincipen för sina utgifter för resan, givetvis inom visst bestämt maximum. Då emellertid en sådan anordning icke torde, vad statsförvaltningen angår, vara praktiskt genomförbar, gäller det sålunda att söka utfinna andra grunder för ersättningens bestämmande, likaledes så beskaffade, att därigenom det angivna syftet med reseersättningen må kunna i möjligaste mån vinnas.

Tvenne alternativ synas kommissionen härvid stå till buds. Det ena ifrågasattes av domänstyrelsen redan vid 1908 års lönereglering för skogsstaten och upptogs sedermera av de skogsakkunniga för södra och mellersta Sverige, varjämte till detta alternativ jämväl ansluter sig domänstyrelsens nu framlagda mera provisoriska förslag. Enligt detta alternativ skulle det ena slaget av tjänstemannens utgifter för resorna, nämligen själva resekostnaderna, liksom för närvarande gäller i fråga om reseersättningen i dess helhet, bestämmas till visst belopp för år, under det att ersättningen för de ökade levnadskostnaderna under resorna skulle utgå i form av dagtraktamente, liksom sker enligt resereglementet. Det andra alternativet åter är det, som föreslagits av norrländska skogsvårdskommittén och går ut på beredande av ersättning för varje resa både för själva resekostnaderna och för ökningen i levnadskostnaderna, i huvudsak enligt samma grunder, som kommit till uttryck i det allmänna resereglementet, om ock med vissa modifikationer i detta.

Vad beträffar det förra alternativet är det visserligen sant, att den enligt detta ifrågasatta anordningen, nämligen att ersättningen för de ökade levnadskostnaderna skulle, skild från årsanslaget, utgå i form av traktamente för varje särskild resa, innebär en avgjord förbättring i jämförelse med det nuvarande systemet. Men då enligt detta alternativ resekostnadsersättningen fortfarande skulle utgå såsom fast årsanslag, kvarstode alltjämt olägenheterna av det nuvarande systemet, låt vara i viss förminskad grad. Fortfarande skulle sålunda det förhållandet inträffa, att, sedan reseanslaget förbrukats, tjänstemannen antingen avhölle sig från att resa eller nödgades anlita avlöningsmedel för resekostnadernas täckande; och frestelsen för tjänstemannen att, antingen anslaget vore högt eller lågt, avhålla sig från att resa för att därigenom göra besparingar på anslaget, vore icke med en sådan anordning undanröjd.

Härtill kommer svårigheten att kunna rätt avväga reseanslaget. De omfattande utredningar rörande frekvensen av och omkostnaderna för skogsstatspersonalens resor under de senare åren, som kommissionen i detta syfte låtit verkställa, hava visat sig giva ett så osäkert resultat, att kommissionen icke tillrott sig att på desamma kunna bygga några bestämda slutsatser rörande storleken av de fixa reseanslag, som skulle fastställas. Detta gäller samtliga tjänstemän, men i särskilt hög grad kronojägarna.

Det får icke heller förbises, att man vid reseanslagets bestämmande strängt taget icke bör utgå från de verkligen utförda resorna, alldenstund dessa i många fall torde hava hämmats av otillräckligt respenninganslag, utan i stället från det antal resor, som ur skogshushållningens synpunkt *bort* komma till utförande, något varom man emellertid icke torde äga tillförlitlig kännedom.

Av en ganska stor betydelse är även det förhållandet, att frekvensen av

resorna och till följd därav resekostnaderna växla högst betydligt under olika år även för en och samme befattningshavare. Av inhämtade uppgifter har kommissionen sålunda funnit, att till och med under den korta tidrymden 1913—1915 skillnaden mellan högsta och lägsta årliga direkta resekostnaderna — d. v. s. de kostnader, som skulle ersättas av det ifrågasatta fasta reseanslaget — utgjort exempelvis

för 3 överjägmästare	400 kronor eller däröver		
» 1 »	cirka 300	»	
» 7 jägmästare	400	»	»
» 16 »	cirka 300	»	
» 17 »	200	»	

Dessa fluktuationer uti resornas frekvens torde efter hand som intensiteten i skogshushållningen ökas bliva allt mera framträdande. En intensiv skogshushållning medför nämligen ökade arbeten i skogarna under större delen av året och dessa arbeten, jämte vad därmed sammanhänger, såsom arbetsackord, försäljning, tumning och utlämning av virke m. m., framtinga ofta plötsliga och icke beräknade resor. Då vidare även arbetenas omfattning växlar under olika år, beroende av konjunkturerna på virkesmarknaden samt naturförhållanden o. d., är det självfallet, att skogsstatstjänstemännens resor och alltså även kostnaderna för desamma måste bliva i hög grad oberäknliga.

Den växling, som skogsstatstjänstemännens tjänsteresor sålunda nu mera än någonsin förut äro underkastade, tala, enligt kommissionens uppfattningen, kraftigt mot varje fastlåsande av reseersättningen uti fasta årsanslag; ett sådant förfarande skulle förvisso icke kunna undgå att i betänklig grad verka hämmande på skogshushållningen, vilken för sin utveckling är i så hög grad beroende av tjänstemännens personliga arbete i skogarna.

De nu anförda olägenheterna av fasta reseanslag bleve givetvis än mera framträdande, därest, såsom domänstyrelsen senast föreslog, de nu utgående respenninganslagen skulle, utan att underkastas någon revision, tills vidare bibehållas såsom fasta reseanslag, avsedda att täcka de direkta resekostnaderna. Utredningen i ärendet har nämligen utvisat, att den för närvarande gällande grupperingen av respenninganslagen icke längre motsvarar de faktiska förhållandena. I många fall hava förhållandena så fullständigt omkastats att, där t. ex. för närvarande ett anslag av lägsta beloppet utgår, i stället borde utgå ett av högsta beloppet eller också tvärtom. Därest nu dessa respenninganslag utan vidare skulle förklaras gälla såsom reseanslag, komme ju de nuvarande missförhållandena att i väsentlig grad kvarstå, och reseersättningsfrågan vore fortfarande olöst.

På ovan anförda grunder har kommissionen efter moget övervägande kommit till den uppfattningen, att man vid ordnandet av skogsstatspersonalens reseersättningsfråga nu icke bör tveka att taga steget fullt ut och alltså för reseersättningen fastställa sådana grunder, att såväl de direkta omkostnaderna som de ökade levnads-kostnaderna under resan ersättas tjänstemannen för varje särskild resa, liksom sker enligt resereglementet. Kommissionen anser sig således böra förorda en lösning av frågan i den av norrländska skogsvårdskommittén antydda riktningen.

Bestämmas reseersättningen efter en sådan princip, böra de förut omnämnda olägenheterna av det nuvarande systemet helt försvinna. Någon anledning för tjänstemannen att underlåta fullgöra behövliga tjänsteresor, antingen därför att anslaget

redan förbrukats eller för att göra besparingar, förefinnes då icke. Eftersom tjänstemannen sålunda icke behöver befara att göra någon ekonomisk förlust på sina resor, men å andra sidan icke heller kan påräkna någon ekonomisk vinst, bör det kunna förväntas, att de skogliga synpunkterna bliva helt avgörande för resornas planläggande.

En anordning, som nu ifrågasatts, med ersättning för varje resa har därjämte den stora fördelen, att densamma, i motsats till systemet med fasta reseanslag, är helt oberoende av alla växlingar i resorna, antingen dessa växlingar betingas av skogshushållningens allmänna utveckling, omläggning av skogsdriften, delning eller förändring av reviren eller andra orsaker.

Emot ett införande vid skogsstaten av dessa grunder för reseersättningens beräkning hava anförts huvudsakligen två invändningar, nämligen dels att denna princip skulle bliva kostsammare för staten därför att det kunde befaras, att tjänstemännen, när de icke längre hade något ekonomiskt intresse av att ställa resorna billigt, icke alltid komme att planlägga sina resor med nödig hänsyn till att kostnaderna bleve så låga för statsverket som möjligt, och dels att principen med reseersättning efter taxa komme att medföra ökat arbete med uppsättande och kontrollerande av reseräkningar.

Beträffande den första invändningen vill kommissionen först erinra om, att av samtliga myndigheter, som behandlat respenningsfrågan, framhållits önskvärdheten av att skogsstatstjänstemännen personligen sysselsattes uti skogarna så mycket som möjligt, och det torde därför vara för staten gagneligt, om tjänstemännens resor, vilka hittills hämmats av respenningsarnas otillräcklighet, kunna ökas. Enär, å andra sidan, tjänstemännen, enligt det förslag till ersättning, som kommissionen har för avsikt att framlägga, icke kunde beräknas komma att göra någon vinst på resorna, torde det icke heller vara anledning antaga, att de skola onödigtvis vistas mera på resor än tjänsten kräver eller vid resornas planläggning låta andra förhållanden än de skogliga vara bestämmande. Det torde därjämte böra erinras om att redan för närvarande såväl jägmästarnas resejournaler som kronojägarnas dagrapporter äro föremål för granskning av vederbörande överordnade tjänsteman, som fördenskull bör bliva i tillfälle och även äga skyldighet att kontrollera, om resorna varit ordnade på ett tillfredsställande sätt. Vad kronojägarna angår kommer kommissionen för övrigt att föreslå, att dessa endast efter vederbörande jägmästares medgivande skola få anlita sådant transportmedel, varför särskild ersättning enligt resereglementet må utgå.

Vidkommande invändningen därom att en reseersättning efter taxa komme att medföra ökat arbete med uppsättande och granskning av reseräkningar, får kommissionen erinra om, att det endast mera undantagsvis torde förekomma, att kronojägarna komma att anlita järnväg, ångbåt eller skjuts och alltså hava att upprätta några reseräkningar. Dagarvodet, i de fall sådant skulle komma att utgå, torde, såsom de skogssakkunniga tänkt sig, kunna betalas med ledning av kontrollerad dagrapport.

Jägmästarna däremot skulle i regel hava att avgiva reseräkningar över sina resor. Om emellertid reseräkningen upprättas i samband med resejournalen samt lämpliga blanketter för ändamålet tryckas och tillhandahållas jägmästarna, torde avgivandet av vederbörliga uppgifter rörande resekostnad icke behöva taga någon nämnvärd tid i anspråk för jägmästarna, vilka helt naturligt äro väl förtrogna med sina revir samt känna väl till de olika avstånden o. d.

Granskningen av reseräkningarna kommer obestriddligen att kräva en viss tid. Även detta arbete kan emellertid underlättas på olika sätt, bland annat därigenom att uppgifter rörande avståndet mellan de olika orterna i respektive revir en gång för alla upprättas, för att därefter användas av den granskande myndigheten, ävensom genom vidtagande i övrigt av förenklade anordningar. I detta sammanhang vill kommissionen erinra om, att telegrafverkets linjeunderbefäl — linjemästare, linjeförmän liksom ock reparatörer — vilka befattningshavare så gott som ständigt äro på resande fot, åtnjuta reseersättning för varje resa, liksom sker enligt rese-reglementet, varutav följer, att reseräkningar måste uppsättas och granskas på samma sätt, som skulle bliva fallet med skogsstatens personal. Beträffande förevarande del av frågan vill kommissionen för övrigt instämma uti följande, av den norrländska skogsvårdskommittén gjorda uttalande, vilket synes värt beaktande: »Slutligen vill kommittén framhålla, att då det gäller bedömande av det arbete, som räkningarnas upprättande och granskning medför, storleken av detta arbete ej får skärskådas ensamt för sig utan måste ses i sammanhang med den nytta, som av detsamma kan vara att förvänta. Givetvis kan denna nytta uti föreliggande fall ej angivas i påvisbara värden. Den omständigheten att tjänstemannen aldrig, ej ens för sig själv, kan såsom skäl för en uppskjuten eller inställd resa förebära, att den skulle företagas på hans egen bekostnad, bör emellertid åt staten skänka en viss trygghet, att dess intressen såsom skogsägare bliva fullt tillgodosedda. En sådan trygghet och medvetandet om, att tjänstemannens intressen sammanfalla med statens, böra helt säkert uppväga det besvär, som räkningarnas uppsättande och granskning kan medföra.»

Såsom i det föregående sagts anser kommissionen, att reseersättningen till skogsstatspersonalen bör i huvudsak fotas på de i allmänna resereglementet angivna grunder. Med hänsyn emellertid till att skogsstatens tjänstemän företaga ofta återkommande tjänsteresor, vilka därjämte falla inom ett visst begränsat tjänstgöringsområde, anser kommissionen, att beträffande skogsstaten, liksom skett inom kommunikationsverken, vissa modifikationer uti resereglementets bestämmelser böra vidtagas, såväl i fråga om villkoren för erhållande av ersättning för resekostnaderna som ock i fråga om rätt till dagtraktamente m. m.

Vad först beträffar resekostnaderna samt olika sätt att färdas, äger en avgjord olikhet i detta avseende rum mellan norra Sverige, å ena, samt mellersta och södra delarna av landet, å andra sidan. I norra Sverige, där järnvägsförbindelserna liksom andra kommunikationsleder äro föga utvecklade samt tjänstgöringsområdet merendels utgöres av ett mera enhetligt komplex, måste jägmästarens resor i ganska stor omfattning ske till fots. I södra och mellersta Sverige åter, där möjligheterna att använda allmänna kommunikationsmedel äro väsentligt större och tjänstgöringsområdet ofta är fördelat på ett flertal smärre skogar, ske resorna helt naturligt huvudsakligast med anlitande av dylika transportmedel. Då kommissionen omfattar den grundsatsen, att reseersättningen över huvud taget bör bestämmas på sådant sätt, att den så nära som möjligt kommer att motsvara de verkliga utgifterna utan att medföra vare sig förlust eller vinst för tjänstemannen, anser kommissionen, att för skogsstatens tjänstemän sådan inskränkning i det allmänna resereglementet bör ske, att ersättning beräknas endast i det fall, att allmänt transportmedel, för vilket tjänstemannen haft verkliga kostnader, måst tagas i anspråk. I enlighet härmed

skulle alltså för färder till fots icke få utgå ersättning såsom för skjuts. Kommissionen förutsätter emellertid, att därest den till fots färdande skogsstatstjänstemannen måst anlita bärare för transport av packning, som han nödgas medföra, han i så fall bör äga att härför undfå ersättning enligt stadgande i § 15 mom. 5 rese-reglementet.

Enligt den av kommissionen nu ifrågasatta begränsningen skulle också de nyss anmärkta olikheterna i fråga om de verkliga resekostnaderna för tjänstemän i norra samt i södra och mellersta delarna av landet på ett enligt kommissionens mening möjligast tillfredsställande sätt utjännas.

Vad särskilt kronojägarna angår torde dessa endast mera sällan behöva begagna sig av skjuts eller annat allmänt transportmedel vid sina färder inom bevakningstrakten. Detta förhållande bestyrkes av uppgifterna angående kronojägarnas resor under senaste åren, vilka givit vid handen, att av den å landsväg eller i skogarna tillryggalagda väglängden bortåt hälften faller på sådana färder, som icke kunnat ske annat än till fots. Även beträffande sådana fall, då möjlighet förelegat att använda skjuts, torde dock sådan endast sällan i verkligheten hava tagits i anspråk. Att för alla dessa färder ersättning såsom för skjuts det oaktat skulle utgå, vore enligt kommissionens mening fullkomligt oriktigt.

Liksom i fråga om färder till fots anser kommissionen, att ersättning såsom för skjuts icke heller bör utgå för resor, vilka skett medelst velociped, enär användandet av detta transportmedel icke är förenat med kostnader, som tillnärmelsevis svara mot skjutsersättningen. I stället anser kommissionen att, såsom av norrländska skogsvårdskommittén föreslagits samt av kronojägarförbundet även begärts, ett lämpligt anslag för hållande av velociped bör utgå. Såsom ligger i sakens natur bör velociped vara ett synnerligen användbart fortskaffningsmedel för kronojägare, tidsbesparande samt särdeles lämpligt att använda inom dessa befattningshavares begränsade tjänstgöringsområden. Anskaffandet och användandet av velociped synes därför böra i all möjlig mån uppmuntras.

Anslag för hållande av velociped har av norrländska skogsvårdskommittén föreslagits till 25 kronor för år, varemot kronojägarförbundet begärt 50 kronor om året. Användningen av velociped samt slitaget å dylikt transportmedel ställa sig emellertid avsevärt olika i olika delar av landet. I norra Sverige kan velociped användas endast en kortare tid av året, varigenom slitningen blir mindre, men i stället måste under en stor del av året skidor användas. I södra Sverige åter torde kronojägaren kunna använda sig av velocipeden under större delen av året, vilket helt naturligt medför ökad slitning, men å andra sidan förekomma här i allmänhet icke utgifter för skidor.

Då alltså hållandet av endast velociped i södra Sverige torde ungefärligen medföra samma kostnad som hållandet av såväl velociped som skidor i Norrland, synes lämpligen anslagsbeloppet i bägge fallen kunna sättas lika. För att kronojägarna må förmås att i ökad omfattning använda sig av nu ifrågavarande transportmedel, anser kommissionen, att ett årligt anslag av högst 65 kronor om året bör utgå till sådana kronojägare, som styrka, att de i tjänsten använda velociped samt, i förekommande fall, därjämte skidor. Därest icke velociped utan endast skidor komma till användning, synes anslaget lämpligen kunna bestämmas till högst 15 kronor. Gjorda undersökningar rörande kostnaderna för anskaffande, amortering och underhall av velociped jämte skidor peka även på nu angivna belopp.

Enligt vad kommissionen inhämtat, förekommer även, att jägmästare använda sig av velociped, särskilt för kortare tjänsteresor, där goda vägar finnas och större packning icke erfordras. Även i sådana fall, då exempelvis längre distansen av resan sker järnvägsledes, varefter endast en kortare väg fram till förrättningsstället återstår, kan velociped med fördel komma till användning. Jämväl till jägmästare torde fördenskull i förekommande fall lämpligen böra utgå anslag för hållandet av velociped jämte eventuellt av skidor till belopp av enahanda storlek som till kronojägare. Då velociped kan av jägmästaren användas med samma fördel som skjuts, bör även jägmästaren använda sig av det förstnämnda fortskaffningsmedlet, därest förhållandena eljest sådant medgiva.

Om skogsstatstjänsteman för resor i tjänsten använder sig av kronan tillhörig motorbåt, bör givetvis icke heller särskild reseersättning få av tjänstemannen beräknas; dock bör i dylika fall drift- och underhållskostnaden bestridas av kronan. Detsamma bör gälla annat kronan tillhörigt transportmedel, för vars begagnande tjänsteman icke har att vidkännas särskilda kostnader.

Med undantag av de fall, som nu särskilt blivit nämnda, böra skogsstatstjänstemännen äga åtnjuta ersättning för de direkta resekostnaderna i enlighet med gällande resereglemente.

Vid begagnande av järnväg skulle sålunda utgå reseersättning för överjägmästare med avgift för plats i I klass, för jägmästare med avgift för plats i II klass samt för kronojägare, i de fall då han må äga begagna sig av järnväg för tjänsteresa, med avgift för plats i III klass.

För resa med ångbåt skulle reseersättningen likaledes utgå enligt resereglementet.

Beträffande resa med skjuts hade den norrländska skogsvårdskommittén föreslagit, att såväl överjägmästare som jägmästare skulle åtnjuta skjutsersättning allenast efter en häst, varemot de skogssakkunniga för södra och mellersta Sverige ansett ersättningen för bägge tjänstekategorierna böra beräknas enligt resereglementet eller alltså såsom för två hästar. Det av norrländska skogsvårdskommittén framlagda förslaget om nedsättning av skjutsersättningen till allenast en häst torde delvis hämta sin förklaring därav att, enligt sagda kommittés förslag, även resor till fots skulle ersättas såsom för skjuts, vilket emellertid kommissionen, enligt vad av det föregående framgår, icke ansett sig kunna förorda. Vad beträffar färder med skjuts i södra och mellersta Sverige är att märka, hurusom till följd av att i dessa delar av landet ett avsevärt antal skjutsstationer efter hand indragits, det ofta icke torde vara möjligt att erhålla gästgiveriskjutsar efter fastställda taxor. Då i dylikt fall privata personer måste anlitas, lärer av denna anledning skjutsersättningen för en häst oftast uppgå till samt till och med överstiga vad i skjutstaxorna fastställts för två hästar. Vid nu angivna förhållanden anser kommissionen, att ersättningen till skogsstatstjänstemännen för resa med skjuts bör utgå helt och hållet i enlighet med resereglementet.

Vad kronojägarna beträffar torde, såsom redan anmärkts, resa med skjuts endast mera sällan behöva förekomma. Givetvis kunna dock fall finnas, då det även för kronojägaren kan befinnas erforderligt och ur tjänstesynpunkt även fördelaktigt, att resan företages med skjuts. Detta beror helt naturligt i främsta rummet på bevakningstraktens utsträckning, förrättningsställets belägenhet samt väg- och terrängförhållanden, men även på vederbörande kronojägarers vigör och förmåga att taga

sig fram till fots eller med velociped. Kommissionen anser därför, att vederbörande jägmästare bör äga att bestämma, till vilka områden inom bevakningstrakten och under vilka förhållanden i övrigt kronojägaren i allmänhet må äga anlita skjuts. Enahanda befogenhet skulle tillkomma jägmästaren i fråga om rätt för kronojägaren att anlita järnväg eller ångbåt för tjänsteresa.

I § 6, mom. 3 av gällande resereglemente stadgas att, därest förrättningsman, ehuru något av de i resereglementet fixerade fortskaffningsmedel: järnväg, ångbåt eller skjuts, kunnat för resan användas, i stället färdats på annat sätt, ersättning icke må beräknas med högre belopp än om nämnda fortskaffningsmedel begagnats; och enligt § 7 må, för resa å orter, varest icke något av nämnda fortskaffningsmedel finnes att tillgå, utan färden måste verkställas på båt, till häst eller annorledes, den resande, såvida särskilda föreskrifter härutinnan icke meddelats, bekomma resekostnadsersättning enligt gällande taxa eller, där sådan ej finnes, såsom för skjuts.

Förutom färd till fots, med velociped eller med kronan tillhörig motorbåt m. m., vilka fortskaffningsmedel i det föregående undantagits från särskild ersättning enligt resereglementet, torde för skogsstatspersonalens vidkommande av i ovannämnda bestämmelse antydda andra fortskaffningsmedel huvudsakligen ifrågakomma allenast motorcykel, båt eller häst.

Därest emellertid i något fall automobil skulle komma till användning för tjänsteresor inom skogsstaten, torde ersättningen härför böra utgå enligt bestämmelserna i resereglementet.

Vad beträffar motorcykel har kommissionen inhämtat, att skogsstatstjänstemän, särskilt jägmästare och skogsingenjörer, i ganska stor uträkning börjat begagna sig av detta fortkomstmedel vid fullgörandet av sina tjänsteresor; och det torde kunna förväntas, att detsamma kommer att efter hand vinna allt större utbredning bland dessa befattningshavare. På grund av den högst betydande besparing i resetid, som vinnes genom användande av motorcykel, varigenom icke endast tjänstemannen får mera tid övrig för de egentliga tjänstegöromålen utan även i vissa fall antalet dagtraktamenten kunna nedbringas, synes det jämväl ur statens och skogshushållningens synpunkt i hög grad önskvärt, att detta fortskaffningsmedel må komma till ökad användning.

Rörande vilken ersättning, som borde utgå för detta transportmedel, kan tvekan råda. Kommissionen, som från olika håll inhämtat kalkyler rörande anskaffningskostnad, underhåll, amortering och driftkostnader för motorcykel och jämfört dessa med uppgifter rörande den väglängd per år, som i allmänhet kunnat av jägmästare tillryggaläggas med motorcykel, har kommit till den uppfattningen, att de verkliga kostnaderna för färd med motorcykel ligga emellan skjutsersättningen i genomsnitt för en och för två hästar, dock närmare ersättningen för två hästar. Med hänsyn emellertid till att färd med motorcykel ännu icke blivit i resereglementet särskilt taxerad utan enligt detta gäller lika med skjuts, och särskilt i betraktande av den uppenbara fördel för statsverket, som dess användande inom skogsstaten innebär, anser kommissionen, att ersättningen för färd med motorcykel jämväl för skogsstatstjänstemännen bör utgå enligt resereglementet och alltså för jägmästare såsom för skjuts efter två hästar. Genom att ersättningen sålunda får utgå enligt resereglementet, torde det kunna förväntas, att jägmästarna komma att i ökad omfattning anskaffa och använda motorcykel för sina tjänsteresor; sattes

ersättningen lägre, kan däremot befaras, att användningen av motorcykel ginge tillbaka, vilket ur statens synpunkt vore att beklaga.

Därest för tjänsteresa använts häst för ritt eller klövjning eller båt eller annat i det föregående icke nämnt fortskaffningsmedel kommit till användning, bör reseersättningen likaledes utgå i enlighet med resereglementet.

Liksom förut sagts ifråga om färd med järnväg, ångbåt eller skjuts, bör, även då det gäller färd med andra transportmedel, för vilka ersättning enligt resereglementet må utgå, kronojägare äga taga dylikt transportmedel i anspråk endast med vederbörande jägmästares medgivande.

Med anledning av bestämmelserna i § 6 mom. 1 och 3 i resereglementet, enligt vilka ersättning icke må beräknas med högre belopp än som skulle utgått, om förrättningsmannen begagnat sig av den väg och det fortskaffningssätt, som varit lämpligast såväl med hänsyn till resans ändamål som för åstadkommande av minsta sammanlagda rese- och traktamentskostnad, vill kommissionen framhålla, att det med hänsyn till arten av skogsstatstjänstemännens tjänsteresor ävensom göromål i övrigt understundom torde befinnas vara för tjänsten lämpligast, att tjänstemannen vid resa begagnar sig av annan väg och annat fortskaffningssätt än som för själva resan är billigast, så exempelvis att tjänsteman, genom användande av motorcykel, där även järnväg finnes att tillgå, må kunna, oberoende av tågtider eller dylikt, utföra förrättning och därigenom bespara avsevärd tid, vilken av honom i stället kan användas för fullgörande av andra produktiva göromål.

Vad därefter beträffar det andra huvudslaget av omkostnader i och för resorna, nämligen de ökade levnadskostnaderna i anledning av bortovaron från hemmet, hava, såsom i det föregående nämnts, såväl den norrländska skogsvårdskommittén som de skogssakkunniga och domänstyrelsen föreslagit särskilda dagtraktamenten. Enligt norrländska skogsvårdskommitténs förslag skulle dessa utgå med 6 kronor för jägmästare och 1 krona 50 öre för kronojägare samt enligt de skogssakkunnigas av domänstyrelsen tillstyrkta förslag med i resereglementet fastställda belopp, alltså för jägmästare med 8 kronor och kronojägare med 4 kronor, enligt bägge förslagen dock endast under förutsättning att förrättningen ägde rum på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från hemmet. Ägde arbetet rum på mindre avstånd från bostaden än det nyssnämnda, skulle, enligt det förstnämnda förslaget, traktamente utgå med endast hälften av det av kommittén för förrättning å större avstånd föreslagna beloppet, varemot enligt det sistnämnda förslaget i dylikt fall något traktamente icke skulle utgå.

För belysande av denna fråga tillåter sig kommissionen med ledning av uppgifter för de senaste åren här nedan meddela en sammanställning rörande antalet rese- och förrättningsdagar ävensom nattkvarter för jägmästare och kronojägare, allt för år räknat.

Befattningshavare	Rese- och förrättningsdagar:					Nattkvarter:		
	totala antalet rese- och förrätt- nings- dagar	inom 5-km.- gränsen		utom 5-km.- gränsen		antal	motsvarande i % av	
		an- talet dagar	motsva- rande i % av totala antalet dagar	an- talet dagar	motsva- rande i % av totala antalet dagar		totala an- talet rese- och för- rättnings- dagar	antalet för- rättnings- dagar utom 5-km.- gränsen
<i>Jägmästare.</i>								
1) Samtliga jäg- mästare	12,369	849	} 7 %	11,520	} 93 %	7,399	} 59 %	} 64 %
2) I genomsnitt per jägmästare	105	7		97		63		
<i>Kronojägare.</i>								
1) Samtliga krono- jägare	103,049	38,432	} 37 %	64,617	} 63 %	36,618	} 35 %	} 57 %
2) I genomsnitt per kronojägare	215	80		135		76		

Såsom framgår av tabellen har beträffande jägmästare 7 procent och beträffande kronojägare icke mindre än 37 procent av totala antalet rese- och förrättningsdagar använts för förrättning uteslutande inom 5 kilometer i rak sträckning från bostaden. Då arbetet äger rum så nära hemmet, kan det förutsättas, att tjänstemannen bör kunna återvända dit över natten och att han icke heller behöver hava några särskilda utgifter för kost och dylikt. Kommissionen anser därför, i likhet med de skogssakkunniga och domänstyrelsen, att något dagtraktamente icke bör utgå, när förrättningen är begränsad inom detta avstånd från tjänstemannens bostad.

Men av den ovannämnda tabellen framgår också, att en mycket stor del av de resor och förrättningar, som ägt rum på större avstånd från hemmet än 5 kilometer, omfattat endast en dag eller del av en dag. Antalet nattkvarter borta från hemmet utgör nämligen, såsom synes av tabellen, i genomsnitt för jägmästare endast 64 procent och för kronojägare endast 57 procent av antalet rese- och förrättningsdagar utanför 5-kilometersgränsen, vilket alltså skulle betyda, att för jägmästarna 36 procent och för kronojägarna 43 procent av antalet resor utanför nyssnämnda gräns utgjorts av korta förrättningar, som omfattat endast dagen eller någon del av densamma. Även om man tager i betraktande, att det ofta torde förekomma, att en resa börjar ena dagen och slutar den andra, varigenom antalet förrättningsdagar blir dubbelt mot antalet nattkvarter, är det uppenbart, att en betydande del av resorna utgöres endast av dagsresor, ofta omfattande måhända endast några timmar av dagen. Detta gäller såväl jägmästare som kronojägare, men de senare i ännu högre grad än de förra.

Då en bortovaro från hemmet under endast en kortare del av dagen givetvis icke därför, att densamma händelsevis äger rum utanför 5-kilometersgränsen, åsamkar tjänstemannen större kostnader för kosthållning och dylikt än en förrättning av samma tidslängd, vilken äger rum närmare hemmet, synes det icke riktigt, att, såsom de skogssakkunniga och domänstyrelsen föreslagit, dagtraktamente ovillkorligen skall utgå, så snart förrättningen äger rum på mer än 5 kilometers avstånd från hemmet, oberoende av om bortovaron från hemmet varit längre eller kortare. Med andra ord, kommissionen anser att, jämte den geografiska gränsen, även vissa tidsgränser böra fastställas såsom villkor för erhållande av traktamente.

Att begränsa rätten till dagtraktamente till endast sådana rese- och förrättningsdagar, då vederbörande måst anlita nattkvarter utom hemmet, vore, enligt kommissionens mening, obilligt, då det torde vara oförnekligt, att även under resor och förrättningar, som endast omfatta dagen, tjänstemannen ofta torde nödgas få vidkännas utgifter av de slag, för vilka dagtraktamente är avsett att utgöra ersättning. Detta gäller särskilt överjägmästare och jägmästare, vilka inom sina jämförelsevis stora tjänstgöringsområden oftast hava att fullgöra resor av avsevärd längd och med anlitande av allmänna samfärdsmedel. Härtill kommer, att enligt vad meddelats kommissionen, ifrågavarande tjänstemän ofta, även då det gäller en resa endast över dagen, äro nödsakade att vid framkomsten till destinationsorten förskaffa sig rum för förvaring av medförd packning och dylikt, understundom jämväl för sammanträden i och för uppgörande av affärer för kronans räkning.

I detta sammanhang tillåter sig kommissionen erinra om de bestämmelser rörande traktamentsersättning vid tjänsteresa eller förrättning utom stationsorten, som gälla för tjänstemännen vid statens järnvägar. Enligt nådig kungörelse den 15 december 1911 äger tjänsteman av högre grad vid statens järnvägars distrikt att vid tjänsteresa inom det distrikt tjänstemannen tillhör — hela riket är indelat i fem distrikt — åtnjuta fullt traktamente enligt resereglementet endast för det fall tjänstemannen nödgats tillbringa natt utom egen station eller resan räckt minst 12 timmar. Har resan varat minst 8 men icke fullt 12 timmar, utgår traktamentet med hälften av det i resereglementet för en resedag stadgade belopp; för resa, som icke räckt 8 timmar, får traktamente icke beräknas. Beträffande tjänstemän av lägre grad hava av järnvägsstyrelsen utfärdats liknande bestämmelser.

Vad särskilt beträffar överbanmästare och banmästare, vilkas tjänstgöringsområden i avseende å omfattning och beskaffenhet torde vara att närmast förlikna med kronojägarnas bevakningstrakter, gäller, att för tjänsteresa inom egen banmästaravdelning traktamentsersättning icke må utgå annat än när tjänsteman antingen nödgats begagna sig av natthärbärke utom egen bostad eller han beordrats att övervaka eller deltaga i särskilt arbete och därvid nödgats tillbringa längre tid i följd än 8 timmar från hemmet. I förra fallet utgår fullt traktamente enligt resereglementet och i senare fallet traktamente med hälften av det i resereglementet för en resedag stadgade belopp. Såsom villkor för att ersättningen må få utgå med sagda belopp gäller dock, att förrättningen blivit vederbörande anbefalld genom skriftlig order av baningenjören och av denne befunnits vara av beskaffenhet att icke kunna verkställas i samband med vanlig inspektionsresa.

Ovan omnämnda för tjänstemän vid statens järnvägar gällande begränsningar i fråga om rätt till dagtraktamente synas kommissionen lämpligen kunna tillsvidare tagas till förebild även beträffande skogsstatens personal. För en sådan anordning

talas därjämte önskvärdheten av att även på nu förevarande område kunna få till stånd enhetliga bestämmelser för personalen vid de olika verk, för vilka kommissionen fått i uppdrag att söka utarbета gemensamma avlöningsbestämmelser.

För överjägare och jägmästare skulle sålunda beträffande resa och förrättning, som äger rum på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från hemmet, gälla samma regler som dem, vilka äro fastställda för tjänstemän av högre grad vid statens järnvägar. Fullt traktamente enligt resereglementet skulle sålunda utgå för det fall tjänstemannen nödgats anlita nattkvarter utom hemmet eller resan räckt minst 12 timmar. Om resan räckt minst 8 men icke fullt 12 timmar, skulle traktamentet utgå med hälften av det i resereglementet stadgade belopp, varemot för resa och förrättning, som icke uppgått till 8 timmar, något traktamente icke skulle utgå.

Även om beträffande överjägare de nu nämnda inskränkningarna näppe- ligen komma att få någon nämnvärd praktisk betydelse, anser kommissionen likväl, särskilt med hänsyn till önskvärdheten att i all möjlig mån erhålla likformiga bestämmelser, att ifrågavarande regler böra gälla jämväl för överjägarna. Be- träffande motsvarande bestämmelser vid statens järnvägar finnes icke heller något undantag gjort för det högre befälet.

Vad kronojägarna angår äro dessas utarbeten huvudsakligen av tvåfaldig natur. Dels har nämligen kronojägare att efter jägmästarens bestämmande och närmast under denne utöva ledningen av och tillsynen över inom bevakningstrakten pågående arbeten: avverkning, skogsodling och dylikt, och dels åligger det honom att därjämte, när han ej upptages av annat viktigare arbete, utöva en allmän bevaknings- och patrulleringstjänst inom tjänstgöringsområdet. Då kronojägaren för förrättande av arbete av det förstnämnda slaget beordras att företaga resa till längre bort belägen ort, vilken resa tager hela dagen i anspråk, torde kronojägaren i regel också nödgas vidkännas ökade kostnader för sitt uppehälle. Härvid är ock att märka, att, då det gäller särskilt anbefallt arbete av nu ifrågavarande slag, krono- jägaren i allmänhet icke torde hava möjlighet att bestämma återresan till hemmet efter eget skön, utan måste låta denna bliva beroende av det arbete det gäller. Vad däremot beträffar den allmänna patrulleringstjänsten inom bevakningstrakten äger ju kronojägaren att själv helt och hållet ordna och bestämma denna. Man torde därför kunna utgå därifrån, att dylik patrulleringstjänst — då den icke äger rum å så långt avlägsna skogar, att nattkvarter utom hemmet måste tagas i anspråk — bör, även om den försiggår på större avstånd från hemmet än 5 kilometer, kunna av kronojägaren ordnas så, att några ökade utgifter för kost och dylikt icke må behöva uppstå för vederbörande.

Med utgångspunkt från nu anförda förhållanden synes traktamentsersättningen till kronojägarna lämpligen böra utgå enligt grunder liknande dem, som, enligt vad ovan sagts, gälla för överbanmästare och banmästare vid statens järnvägar. I an- slutning härtill skulle alltså kronojägare äga åtnjuta fullt traktamente enligt rese- reglementet, när han under resa eller förrättning på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från bostaden nödgades begagna sig av natthärbärge utom hemmet. Beträffande sådana resor eller förrättningar utom 5-kilometersgränsen, då krono- jägaren kunde återvända till hemmet redan samma dag, skulle däremot traktaments- ersättning utgå endast när resan på särskild order av jägmästaren eller annan över- ordnad tjänsteman företagits för utförande eller övervakande av särskilt arbete: av-

verkning, skogsodling eller dylikt, samt krävt en frånvaro från hemmet av minst 8 timmar. I dylikt fall skulle traktamentet utgå med hälften av det enligt resereglementet för en resedag stadgade belopp. Av det nu sagda följer, att beträffande vanlig bevaknings- och patrulleringstjänst, vilken för övrigt enligt sin natur är helt och hållet okontrollerbar, kronojägaren icke skulle äga åtnjuta traktamentsersättning annat än när dylik förrättning ägde rum så långt från hemtrakten, att kronojägaren nödgades begagna sig av natthärbärge borta från hemmet.

Det bör åligga jägmästaren att vid granskning av kronojägarens dagrapporter tillse, att kronojägaren ordnat sina resor så, att icke nattkvarter utom hemmet onödigtvis tagits i anspråk, ävensom att utöva kontroll rörande på grund av order fullgjorda resor och förrättningar, för vilka halvt traktamente enligt det föregående må utgå. På enahanda sätt bör överjägmästaren vid granskning av jägmästarens resejournaler tillse, att denne ordnat sina resor på ett ur skoglig synpunkt tillfredsställande sätt.

Enligt vad meddelats kommissionen förekommer i de norra länen, att såväl jägmästare som kronojägare vid färder i obebodda trakter understundom måste till nattkvarter anlita skogsstaten tillhöriga så kallade skogskojor eller kronostugor. I dylika fall torde avdrag å traktamentet böra ske. Då emellertid dessa bostäder äro av ganska primitiv beskaffenhet och icke kunna sägas uppfylla fordringarna på ett natthärbärge i vanlig mening, anser kommissionen, att avdraget icke skäligen bör sättas till högre belopp än 1 krona för jägmästare och 50 öre för kronojägare för varje natt dylikt härbärge tagits i anspråk.

Liksom gäller beträffande tjänstemännen vid statens järnvägar synes även i fråga om skogsstatspersonalen böra införas bestämmelse om att vid resa, för vilken enligt här ovan föreslagna regler fullt traktamente må utgå, detta traktamente skall beräknas efter den verkliga tid, som vederbörande varit frånvarande från hemorten och icke, såsom enligt resereglementet, med dygnet räknat från klockan 12 på natten. I enlighet härmed bör alltså för frånvaro, som räckt högst 24 timmar, räknat från tiden för resans anträdande, beräknas *ett* traktamente, för frånvaro, som räckt mer än 24, men högst 48 timmar, *två* traktamenten o. s. v.

De av kommissionen sålunda föreslagna nya grunderna för bestämmande av reseersättning åt skogsstatspersonalen böra helt naturligt gälla icke endast för ordinarie befattningshavare vid skogsstaten — överjägmästare, jägmästare och kronojägare samt de med jägmästare och kronojägare jämförliga befattningsgrupperna skogsingenjörer och tillsyningsmän — samt ordinarie befattningshavare vid statens skogsskolor utan även för de extra tjänstemännen. Då de ökade kostnaderna i anledning av resorna givetvis äro lika stora för en extra tjänsteman som för en ordinarie, bör ersättningen, jämväl dagtraktamentet, utgå med samma belopp för bägge kategorierna. Till följd härav och då kommissionen icke anser, att den föreslagna regleringen av reseersättningen komme att utgöra någon slags lönereglering för personalen, kan kommissionen följaktligen icke dela domänstyrelsens uppfattning, att extra bevakare, med hänsyn till lägre ålder och kortare tjänstetid, borde tilldelas ett lägre traktamente än ordinarie kronojägare.

Därest kommissionens förevarande förslag godkännes, skulle alltså de för ordinarie tjänstemän i lönestaten fastställda fasta respenninganslag indragas samt icke heller till de extra tjänstemännen fasta respenninganslag vidare förekomma.

De till assistenterna och med dem jämförliga befattningshavare i de norra länen för närvarande, jämte respenningsanslag, utgående särskilda dagtraktamentena å 6 kronor för varje rese- och förrättningsdag borde likaledes, samtidigt med de nya bestämmelsernas ikraftträdande, indragas. Att jämväl skogstaxatorerna, vilka för närvarande åtnjuta reseersättning helt och hållet enligt resereglementet, böra, jämte övriga extra tjänstemän, falla under de nya bestämmelserna, torde vara självfallet.

Vad särskilt beträffar de så kallade indelningsassistenterna har för kommissionen upplysts, att ifrågakvarande tjänstemän ofta hava sitt arbete utom hemmet förlagt till en och samma skog under en längre tid, till följd varav ökningen uti deras omkostnader för uppehållet under resorna torde kunna beräknas vara något mindre än vad fallet är för övriga skogsstatstjänstemän. Med anledning härav anser kommissionen, att beträffande ifrågakvarande slag av tjänstemän ävensom beträffande andra tjänstemän, för vilka förhållandena i detta avseende tilläventyrs kunna vara av likartad beskaffenhet, domänstyrelsen må äga att, då omständigheterna eljest anses därtill föranleda, bestämma lägre traktamente än vad enligt ovan angivna regler eljest skulle utgå till vederbörande.

Giltighetsområdet för de av kommissionen för skogsstaten föreslagna modifieringarna i resereglementet anser kommissionen icke lämpligen böra begränsas till endast vederbörandes ordinära tjänstgöringsområde, för kronojägaren bevakningstrakten och för jägmästaren reviret. Även i de fall, då en tjänsteman tjänstgör utom sitt vanliga område — så sker exempelvis vid släckandet av skogsbrand och torde även eljest kunna förekomma — böra samma regler gälla. I likhet med vad förhållandet är vid statens järnvägar torde därför de föreslagna särskilda bestämmelserna lämpligen böra gälla för resor och förrättningar inom hela det distrikt, tjänstemannen tillhör. Vid resa i särskilt uppdrag utom distriktet, såsom exempelvis då överjägmästarna kallas till överläggningar inför domänstyrelsen, bör däremot ersättning utgå helt och hållet enligt resereglementet.

För vissa resor och förrättningar i tjänsten, huvudsakligen syneförrättningar och dylikt, utgår, enligt gällande praxis eller bestämmelser i särskilda kungörelser, ersättningen till vederbörande skogsstatstjänsteman för närvarande enligt resereglementet. De särskilda slag av förrättningar, för vilka ersättning sålunda utgår enligt resereglementet, finnas närmare angivna i domänstyrelsens underdåniga skrivelse av den 29 oktober 1908. Anledningen till att skogsstatstjänstemännen ansetts böra få vissa resor och förrättningar ersatta enligt resereglementet torde, enligt vad meddelats kommissionen, huvudsakligen hava varit, att de fasta respenningsanslagen icke ansetts tillräckliga att utgöra ersättning jämväl för sagda, ofta ganska långa extra förrättningar. Då emellertid enligt de av kommissionen föreslagna nya grunderna för reseersättningen, vederbörande tjänsteman torde bliva fullt ersatt för sina utgifter i anledning av resor i tjänsten, torde även de resor, varom nu är fråga, kunna ersättas enligt de nya grunderna. Om emellertid i vissa fall, såsom då enskild part har att erlægga resekostnaden, ersättningen anses böra fortfarande utgå på sätt hittills skett, torde för dylikt fall undantag från de nya grunderna kunna göras.

För förrättning, som, i och för skogsodling eller avverkning, av jägmästare verkställas å ecklesiastikt boställes skog, skall ersättning utgå enligt gällande resereglemente, men denna gottgörelse, beträffande vilken jägmästaren har att uppgöra och till domänstyrelsen insända räkningar, må icke uppbäras av jägmästaren, utan skall tillgodoföras statsverket. Enahanda är förhållandet beträffande jägmästares för-

rättningar å häradsallmänningar, som stå under skogsstatens förvaltning, samt vissa städers skogar.

Kommissionens förslag erfordrar icke någon ändring i detta sätt för statsverkets gottgörande. Dock anser sig kommissionen böra uttala önskvärdheten av att förenklade grunder för beräkning av statsverkets ersättning för skogsstatens bestyr med skogsskötseln å ifrågasvarande boställen och allmänningar m. m. måtte införas, antingen på sätt 1902 års löneregeringskommitté föreslagit i sitt utlåtande av den ovannämnda 9 mars 1907, genom beräkning av viss årlig avgift i förhållande till skogens areal, eller ock på annat lämpligt sätt.

Beträffande den ekonomiska innebörden av den ifrågasatta omläggningen av reseersättningen till skogsstatspersonalen må först erinras om att sammanlagda beloppet av i 1917 års lönestat uppförda respenningsanslag till den *ordinarie* personalen — däri inberäknat föreståndarna för statens skogsskolor — utgör 204,200 kronor.

Enligt det av domänstyrelsen i ärendet framlagda förslaget skulle, utom vad angår överjägmästarna, vilka domänstyrelsen ansett böra åtnjuta ersättning enligt resereglementet, till de nu utgående respenningsanslagen, vilka enligt förslaget skulle bibehållas såsom fasta reseanslag, läggas belöpande dagtraktamenten efter 8 kronor för jägmästare, skogsingenjör och skogsskoleföreståndare samt 4 kronor till kronojägare och tillsyningsman för varje resa och förrättning på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från hemmet. Antalet rese- och förrättningsdagar har av domänstyrelsen beräknats till i genomsnitt 100 för jägmästare, 250 för skogsingenjörer och 40 för förvaltare av skolrevir, samt 225 för kronojägare och 200 för tillsyningsmän. — — —

Vid beräkningen av den ekonomiska innebörden av det av kommissionen framlagda förslaget har kommissionen utgått från omfattningen av skogsstatspersonalens resor i genomsnitt under de senaste tre åren, rörande vilka, enligt vad i det föregående sagts, fullständiga uppgifter införskaffats. Antalet förrättningsdagar har därvid befunnits i stort sett motsvara det av domänstyrelsen här ovan beräknade. För de sålunda fullgjorda resorna har därefter beräknats resekostnads- och traktamentsersättning enligt de av kommissionen föreslagna nya grunderna. Efter denna beräkning skulle sammanlagda reseersättningen till den *ordinarie* personalen — de 26 nya kronojägarna undantagna — uppgå till 467,700 kronor för år, vilket visserligen utgör omkring 265,000 kronor mera än för närvarande men med omkring 320,000 kronor understiger kostnaderna enligt domänstyrelsens förslag.

Då det emellertid torde kunna antagas, att skogsstatspersonalens resor hittills i icke ringa grad hämmats genom otillräckligheten av de nuvarande respenningsanslagen, samt dessutom en kraftig utveckling av skogsdriften torde vara att emotse, har kommissionen ansett sig böra räkna med att skogsstatstjänstemännens resor komma att efter omläggning ökas. Därest denna stegring i resornas frekvens beräknas till 20 procent, torde sammanlagda reseersättningen till den *ordinarie* skogsstatspersonalen kunna beräknas uppgå till omkring 560,000 kronor för år.

I nedanstående tabell meddelas en sammanställning över reseersättningen till de olika grupperna av *ordinarie* befattningshavare *dels* enligt nuvarande grunder, *dels* enligt domänstyrelsens förslag och *dels* slutligen enligt kommissionens förslag.

Befattningsgrupp	Nuvarande respenningar för år		Reseersättning för år enligt domänstyrelsens förslag		Reseersättning för år enligt kommissionens förslag	
	för samtliga befattnings- havare	i genomsnitt för varje befattnings- havare	för samtliga befattnings- havare	i genomsnitt för varje befattnings- havare	för samtliga befattnings- havare	i genomsnitt för varje befattnings- havare
Överjägmästare ...	13,800	1,150	29,400	2,450	18,400	1,533
Jägmästare	86,600	734	181,000	1,534	159,000	1,347
Skogsingenjörer ...	8,400	765	26,000	2,363	21,000	1,909
Skogsskoleförest. ...	1,450	207	3,690	527	3,500	500
Kronojägare (26 nya ej medräknade)...	84,050	175	515,150	1,075	242,200	506
Tillsyningsmän.....	6,750	250	33,750	1,250	23,600	874
	201,050	—	788,990	—	467,700	—

Beträffande kronojägare och tillsyningsmän har vid de gjorda kostnadsberäkningarna enligt kommissionens grunder medtagits traktamente endast i sådana fall, då nattkvarter måst anlitas utom hemmet. För dessa befattningshavare tillkommer därför belöpande ersättning med halvt traktamente för resor och förrättningar på större avstånd än 5 kilometer från hemmet, som på särskild order av jägmästaren företagits för övervakande eller utförande av särskilt arbete som krävt en bortovaro från hemmet av minst 8 timmar.

Beträffande den extra personalen har kommissionen icke erhållit så tillförlitliga uppgifter rörande resornas omfattning m. m., att kommissionen kunnat därpå grunda någon kostnadsberäkning. Kommissionen tillåter sig emellertid erinra om att domänstyrelsen beräknat dagtraktamentena enligt dess förslag för nu ifrågasvarande personal till 285,170 kronor för år. Såvitt kommissionen kunnat bedöma, torde de ökade resekostnaderna för den extra personalen enligt de av kommissionen föreslagna grunderna icke komma att överstiga kostnaderna enligt domänstyrelsens förslag.

På sätt i det föregående omnämnts har domänstyrelsen i sina nu förevarande utlåtanden rörande respenningfrågan anfört, att vid en reglering av respenningarna i den ordning, som av domänstyrelsen föreslagits, det vore nödvändigt, att jämväl överjägmästarassistenter och amanuenser hos styrelsen samt skogsrättare — d. v. s. sådana med revirassistenter och kronojägare jämförliga befattningshavare, vilka i allmänhet icke hava att fullgöra tjänsteresor och därför icke åtnjuta respenningar — måtte beredas en tillfällig löneförbättring. Med anledning härav får kommissionen uttala, att då enligt de nya grunder för reseersättningens utgående, som av kommissionen föreslagits, ersättningen måste anses hava blivit så avvägd, att densamma visserligen lämnar tjänstemannen full gottgörelse för hans utgifter men icke någon ekonomisk

vinst, kommission icke anser, att regleringen av resersättningsfrågan i och för sig bör föranleda någon avlöningsförhöjning till den icke resande skogsstatspersonalen.

Av den i ärendet förebragta utredningen samt av de enstämmiga uttalanden i samma riktning, som gjorts av de sakkunniga kommittéer och myndigheter, som behandlat respenningfrågan, torde med full tydlighet hava framgått, att de nuvarande reseersättningarna till skogsstatspersonalen äro för sitt ändamål otillräckliga. Då detta helt naturligt måste hava till följd, antingen att skogarna och de i dessa särskilt f. n. pågående stora och viktiga arbetena icke erhålla den tillsyn, vård och skötsel, som önskvärt vore, eller också att tjänstemännen, för att kunna fullgöra alla erforderliga tjänsteresor, nödgas anlita även avlöningsmedel för täckande av resekostnaderna, synes det i hög grad angeläget, att en ändring härutinnan snarast möjligt kommer till stånd. På grund härav och i betraktande jämväl av de osedvanligt höga konjunkturer på trävarumarknaden, som för närvarande äro rådande, anser sig kommissionen fördenskull böra föreslå, att de nya grunderna för reseersättningens utgående måtte få träda i kraft redan från och med den 1 juli innevarande år.

Slutligen har kommissionen vid utredningen och behandlingen av frågan om traktamenten till skogsstatspersonalen icke kunnat undgå att finna, att den i resereglementet fastställda traktamentsersättningen till statens tjänstemän för extra förrättningar i statens ärenden under nu rådande dyrtid näppeligen bereder tjänstemannen skälig ersättning för de ökade levnadsomkostnader, som han till följd av resan måste vidkännas. Detta förhållande är av mindre betydelse för tjänstemän, som endast mera sällan hava att företaga tjänsteresor, men för tjänstemän, vilka, i likhet med skogsstats-tjänstemännen, under en stor del av året måste vara »på resande fot», är det samma givetvis ganska kännbart. Det torde därför med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke en tillfällig förhöjning av de i resereglementet stadgade traktamentsbeloppen — vilken förhöjning jämväl skulle komma skogsstatstjänstemännen till del — under nu rådande förhållanden kunde anses vara av behovet påkallad. I Norge har förhöjning av ifrågavarande traktamentsbelopp nyligen ägt rum.

På grund av vad sålunda anförts får kommissionen i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t

dels i proposition till innevarande års riksdag föreslå, att de i nuvarande lönestater för skogsstaten och statens skogsskolor upptagna fasta respenninganslag till ordinarie tjänstemän vid skogsstaten och statens skogsskolor måtte upphöra att utgå med utgången av juni månad 1917;

dels ock, med upphävande i övrigt av vad häremot strider, förordna, att resekostnads- och traktamentsersättningen till ordinarie och extra tjänstemän vid skogsstaten och statens skogsskolor för resor och förrättningar i tjänsten skall från och med den 1 juli 1917 utgå i enlighet med gällande resereglemente, med iakttagande likväl att — där icke för särskilt fall annorlunda bestämts — beträffande resa för förrättning inom vederbörande distrikt, följande undantag från resereglementet skola gälla:

Resekostnadsersättning må icke utgå för färd, som sker till fots, medelst velociped eller skidor eller med anlitan av kronan tillhörigt transportmedel, för vars begagnande tjänstemannen icke har att erlägga avgift eller eljest vidkännas särskilda kostnader, dock att till tjänsteman, som för resor i tjänsten använder sig

av velociped eller skidor, särskilt anslag må utgå med högst 65 kronor om året för hållandet av velociped, jämte, i förekommande fall, skidor samt med högst 15 kronor om året för hållandet av endast skidor.

Till tjänsteman, tillhörande den förvaltande personalen samt annan tjänsteman med högre skoglig utbildning må traktamente med i resereglementet stadgat belopp utgå endast för sådan resa och förrättning, då tjänstemannen nödgats anlita nattkvarter utom hemmet eller resan räckt minst tolv timmar. Har resan räckt minst åtta men icke fullt tolv timmar, må dock traktamente utgå med hälften av det i resereglementet för en resedag stadgade belopp.

Till tjänsteman, tillhörande den bevakande personalen, må traktamente med i resereglementet stadgat belopp utgå endast för sådan resa och förrättning, då tjänstemannen nödgats anlita nattkvarter utom hemmet. Har resan krävt minst åtta timmar men icke påfordrat nattkvarter utom hemmet, må dock traktamente utgå med hälften av det i resereglementet för en resedag stadgade belopp, under villkor att tjänstemannen företagit resan på särskild order av vederbörande jägmästare eller annan överordnad tjänsteman för att biträda med, utföra eller leda avverkning, skogsodling eller annat särskilt arbete.

Traktamente enligt ovan angivna grunder må emellertid, vare sig det gäller tjänsteman vid skogsstaten eller vid statens skogsskolor, utgå endast under förutsättning att resan och förrättningen ägt rum på större avstånd än 5 kilometer i rak sträckning från hemmet.

Vid tjänsteresa, för vilken enligt ovannämnda bestämmelser fullt traktamente enligt resereglementet må utgå, beräknas dylikt traktamente endast för den tid, varunder tjänstemannen varit frånvarande från hemmet, sålunda att frånvaro, som räckt högst 24 timmar, räknat från tiden för resans anträdande, ersättes med ett traktamente, frånvaro, som räckt mer än 24, men högst 48 timmar, med två traktamenten, o. s. v.

När tjänsteman för natthärbärge begagnar sig av skogsstaten tillhörig s. k. skogsskoja eller kronostuga, skall avdrag å traktamentet ske med 1 krona för jägmästare eller annan tjänsteman med högre skoglig utbildning och med 50 öre för tjänsteman, tillhörande den bevakande personalen, för varje natt dylikt härbärge tagits i anspråk.

I de fall, då tjänsteman under resa har att i och för förrättning under längre tid uppehålla sig å en och samma plats, må domänstyrelsen, där omständigheterna eljest därtill föranleda, kunna bestämma lägre traktamente än vad enligt ovan angivna regler eljest skulle till vederbörande utgå.»

I denna fråga har domänstyrelsen i utlåtande den 14 mars 1917 anført bland annat följande:

Domänstyrelsen
den 14/3 1917.

»Styrelsen vill för egen del tillfullo biträda den åsikt, som kommissionen gör gällande, nämligen, att reseersättning icke är att anse såsom någon slags avlöning utan endast som en ren ersättning för tjänstemans utgifter i och för resor. Denna ståndpunkt har styrelsen hävdad redan i sitt underdåniga utlåtande den 25 juli 1907 över 1902 års löneregeringskommittés förslag om ersättning för skogsstatens resor, då styrelsen uttalade, att ifråga om denna ersättning det för skogshushåll-

ningen bästa borde eftersträvas, utan att detta vare sig ökade eller minskade tjänstemännens nettointkomst.

Att styrelsen, såsom kommissionen frambåller, senare i underdåniga utlåtanden den 10 och 29 april 1916 i anledning av framställningar från föreningen »Sveriges ordinarie jägmästare», »De extra jägmästarnas förbund» och »Sveriges kronojägarförbund» ävensom i underdånigt statförslag den 30 september 1916 hemställt, att dagtraktamenten i vissa fall, där dylika förut icke utgått, skulle tillse vidare få åtnjutas jämte förut fixerat fast anslag såsom ersättning för resor, och att styrelsen i samband därmed uttalat, att ett dylikt medgivande skulle medföra en tillfällig förbättring i villkoren för personalen, är icke att tolka så, att styrelsen frångått sin år 1907 uttalade åsikt om reseersättnings natur. Styrelsen har tillstyrkt berörda framställningar på den grund, att det prekära ekonomiska läge, vari skogsstatens personal för närvarande befinner sig, ej minst på grund av de alltfjämt ökade kostnaderna för dess resor, på ett praktiskt och så vitt möjligt rättvist sätt provisoriskt skulle kunna lättas i avbidan på, att reseersättningsfrågan bleve slutgiltigt löst och en fullständig reglering av skogsstatens löneförhållanden kunde genomföras; varvid styrelsen jämväl ansett sig äga ett stöd i de skogssakkunnigas för södra Sverige den 17 december 1915 framställda förslag bland annat om sättet för reseersättnings utgående.

Efter en utredning, som påvisar de nuvarande resepenningarnas otillräcklighet och nödvändigheten av deras förhöjning, vilka förhållanden styrelsen för egen del vill vitsorda, ingår kommissionen närmare på en undersökning rörande den form för reseersättnings utgående, som borde tillämpas.

Redan i sitt här förut berörda underdåniga utlåtande i anledning av 1902 års löneruleringskommittés förslag i fråga om reseersättning för skogsstaten har styrelsen ifrågasatt, att dylik ersättning borde utgå dels med ett fast årligt anslag till betäckande av resekostnaderna och dels med dagtraktamenten för gäldande av levnadsomkostnaderna. Senare ha de skogssakkunniga för södra Sverige uttalat sig för detta av styrelsen framförda förslag.

Med detta förslag följer den stora fördelen, att kontrollen blir enkel och att granskning av reseräkningar undvikes, då nämligen dagarvodena kunna utbetalas med ledning av utav vederbörande överordnad kontrollerad resejournal. Därest det fasta anslaget till resekostnadernas täckande i enlighet med vad de skogssakkunniga för södra Sverige uttalat ej en gång för alla för varje revir eller annat område fixeras i stat, utan vid behov av Eders Kungl. Maj:t på styrelsens förslag ändras, så synes allt tala för, att detta förslag till reseersättnings utgående innebär vissa företräden.

Kommissionen har såsom huvudskäl emot en reseersättning enligt dylika grunder anført, att de kostnader, som bestämma det fasta anslaget storlek är från år, även för samma befattningshavare växlade i hög grad, varmed uppstode svårigheter att rätt avväga detta fasta anslag.

Styrelsen anser fortfarande det av styrelsen ursprungligen föreslagna systemet för beredande av reseersättning åt jägmästarna och den bevakande personalen, vilket system av de skogssakkunniga för södra Sverige jämväl föreslagits, innebära rätt stora fördelar. Men då kommissionen icke gjort någon utredning angående storleken av de fasta reseanslag, som för de skilda områdena i så fall borde tills-

vidare fixeras, och styrelsen för närvarande icke därom kan framlägga utredning, samt då det av kommissionen föreslagna systemet även har vissa företräden, och det är ett trängande behov av, att denna fråga blir omedelbart avgjord, vill styrelsen med frånträdande av sitt tidigare förslag nu i huvudsak förorda de förslag till grunder för reseersättnings utgående, som kommissionen framlagt.

Styrelsen anser sig dock böra betona, att den av styrelsen härmed biträdda reformen kommer att kräva ett avsevärt arbete såväl med uppsättande som med kontrollerande av reseräkningar, och att det sistnämnda arbetet med all säkerhet kommer att erfordra en ökning av styrelsens reviderande personal.

En del smärre erinringar i anledning av kommissionens förslag anser sig styrelsen i övrigt böra framställa.

Den å landsbygden år från år ökade automobiltrafiken har fört med sig, att skjutslägenhet med hästar i vissa fall är svår om ens möjlig att uppbringa. Tjänstemännen nödgas därför ofta för sin fortkomst, särskilt vid längre resor, anlita automobil, varvid ofta begäres en ersättning, som avsevärt överskjuter kostnaden för skjuts efter två hästar enligt resereglementet. Då detta förhållande blir allt vanligare och särskilt i Norrland med de långa landsvägsresorna därstädes verkar betungande å tjänstemännens ekonomi, men å andra sidan medför en stor tidsbesparing, som kommer staten till godo, anser styrelsen, att vederbörande tjänstemän i dylika fall borde i någon form gottgöras. För att den förhöjda resekostnadsersättning, som väl därvid närmast kunde komma i fråga, ej skall locka till ett användande även vid de kortaste resor av automobil, i vilka fall tidsvinsten torde vara av mindre betydelse, utan huvudsakligen komma att utgå vid längre, tidsödande färder, torde en viss minimigräns för den tillryggalagda vägens längd böra bestämmas och anser styrelsen sålunda,

att tjänsteman, som vid förrättningsresa anlitar automobil, då resans längd per dag överskjuter 3 mil och då han styrker sig hava utbetalt högre ersättning för automobilskjutsen än vad skjuts efter två hästar skulle hava kostat, må tillgodojuta en resekostnadsersättning intill 30 procent högre än den, som i övrigt enligt kommissionens förslag skulle tillkomma honom.

Kommissionen har föreslagit, att när tjänsteman för natthärbärge begagnade sig av skogsstaten tillhörig s. k. skogskoja eller kronostuga, skulle avdrag å traktamentet ske med 1 krona för jägmästare eller annan tjänsteman med högre skoglig utbildning och med 50 öre för tjänsteman tillhörande den bevakande personalen för varje natt dylikt härbärge toges i anspråk.

Dessa kojor äro i regel uppförda å sådana trakter av de allmänna skogarna, att de ligga nära till för pågående arbeten. Särskilt för bevakarna, som längre tid vistas å en och samma skog, uppstår en avsevärd tidsvinst därigenom, att de kunna övernatta i dessa kojor och därmed bättre utnyttja dagen till arbeten, än om de skulle söka sig nattlogi på mera avlägsna ställen. Enligt styrelsens åsikt skulle en bestämmelse om visst avdrag å bevakarnas traktamenten, när de bebodde statens skogskojor, kunde medföra, att de toge nattlogi i timmerkojor och dylikt, som kunna ligga mera olägligt till, varmed uppstode en minskning av bevakarens arbetsprestation. Styrelsen anser sig sålunda icke kunna tillstyrka detta kommissionens förslag.

Kommissionen har uttalat, att styrelsen, då tjänsteman under resa hade att i och för förrättning under längre tid uppehålla sig å en och samma skog, måtte,

där omständigheterna eljest därtill föranledde, kunna bestämma lägre traktamente än vad eljest skulle till vederbörande utgå.

Styrelsen anser, att en dylik bestämmelse kan vara befogad. Vissa kategorier av tjänstemän såsom skogsindelningsassistenter, revirassistenter med flera ävensom dem vid förrättningar biträdande bevakarpersonal hava stundom sitt arbete förlagt till en och samma skog under en längre tid, och det är givet, att de under sådana förhållanden kunna billigare än de tjänstemän, som mycket ofta byta tjänstgöringsort, ordna sin inkvartering.

Styrelsen anser därför,

att förvaltande och bevakande personal, då förrättningstidens längd å en och samma skog uppgår till mera än 15 dagar, må för överskjutande dagantal tillgodonjuta per dag endast $\frac{3}{4}$ av det i resereglementet stadgade dagtraktamentet.

Kommissionen har i sitt yttrande berört de förslag till löneförbättring åt överjägmästarassistenter och amanuenser hos styrelsen, som styrelsen i sitt ovan nämnda underdåniga utlåtande den 29 april 1916 angående dagtraktamente åt viss extra personal, ävensom i underdånigt statförslag den 30 september 1916, avgivit. Kommissionen framhåller därvid, att då de nya grunder för reseersättnings utgående, som av kommissionen föreslagits, icke lämnade tjänstemännen någon ekonomisk vinst, kommissionen icke ansåge, att regleringen av reseersättningsfrågan i och för sig borde föranleda någon avlöningsförhöjning för den icke resande skogsstatspersonalen.

Med hänsyn till den faktiska förbättring, som i och med ett genomförande av kommissionens förslag till reseersättnings utgående kommer att inträda i en stor del av den extra personalens ekonomiska villkor, och den svårighet, som därmed kommer att uppstå för erhållande av överjägmästarassistenter och amanuenser hos styrelsen, anser sig styrelsen, då denna fråga av kommissionen i detta sammanhang berörts, böra åter framhålla nödvändigheten av och hemställa om en tillfällig förhöjning av dessa tjänstemäns arvoden i enlighet med de förslag därom, som styrelsen i sitt berörda underdåniga utlåtande den 29 april 1916 och i sitt statförslag den 30 september 1916 avgivit. Och får styrelsen därvid erinra, att det under de senare åren varit förenat med de största svårigheter att erhålla överjägmästarassistenter och särskilt amanuenser i domänstyrelsen. I all synnerhet under somrarna har ej ens halva antalet amanuensplatser hos styrelsen varit besatt. Vid nyligen utgången ansökningstid till överjägmästarassistentbefattningen i södra distriktet hade endast två sökande anmält sig, vilka utgått från skogshögskolan respektive åren 1915 och 1916, och vilka sålunda icke kunna anses kompetenta för befattningen.

Med hemställan att nu framförda erinringar måtte vinna Eders Kungl. Maj:ts nådiga beaktande får styrelsen i underdånighet förklara sig i övrigt biträda de förslag till ändrade grunder för reseersättnings utgående åt skogsstatens personal, som avgivits av 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken med flera verk.»

Från vad domänstyrelsen sålunda uttalat har avvikande mening anmälts av t. f. byråchefen Stiernspetz, vilken förmält sig icke kunna dela styrelsens uppfattning om lämpligheten av kommissionens förslag angående själva reseersättnings utgående enligt resereglementet och

efter reseräkningar, som vederbörande tjänstemän skulle hava att uppgöra samt insända till förman eller myndighet för granskning och ersättnings utbetalande. Reservanten har i huvudsak förordat det av de skogssakkunniga för södra Sverige föreslagna systemet med fasta belopp såsom ersättning för de egentliga resekostnaderna och har därjämte framställt vissa detaljanmärkningar.

Därefter har Sveriges kronojägarförbund i en den 14 april 1917 inkommen skrift riktat åtskilliga anmärkningar mot lönekommissionens förslag, som förklarades hava inom kronojägarkåren väckt stort uppseende och indignation. Ej nog med att förslaget skulle isynnerhet för de mest ansträngande bevakningstrakterna innebära en avsevärd minskning gent emot de nu utgående fasta reseanslagen, kommissionen hade ock kringgårdat förslaget med villkor och bestämmelser, som måste betecknas som kränkande för bevakarkårens allmänna ställning. Skriftens huvudinnehåll är i övrigt följande:

*Sveriges
kronojägar-
förbund.*

Särskilt uppseendeväckande vore förslaget, att kronojägarna endast efter vederbörande jägmästares medgivande skulle få anlita sådana transportmedel, för vilka särskild ersättning enligt resereglementet finge utgå. Man kunde förstå orimligheten och svårtillämpligheten av en sådan bestämmelse, då man såge, att kommissionen vore villig att åt jägmästarens rent personliga uppfattning överlåta att bestämma, huruvida kronojägarens vigör och förmåga berättigade till anlitan av skjuts eller icke. En tillfällig indisposition kunde göra det nödvändigt att leja skjuts. Den ene kronojägaren kunde få leja skjuts för samma sträcka, som en annan måste tillryggalägga till fots.

Kommissionen hade motiverat förslaget om två hästars skjutslega till jägmästarna därmed, att dessa ofta vore nödsakade att anlita privata skjutsar, som ställde sig dyrare än gästgivarlega. Förunderligt nog hade kommissionen förbisett, att detta förhållande i lika hög grad och till samma kostnad drabbade kronojägarna.

Att dessa skulle nödgas begära tillstånd hos jägmästaren för att anlita järnväg eller ångbåt för tjänsteresa, vore en bestämmelse, vars innebörd väl knappt någon kronojägare kunde förstå. Att de skulle missbruka eventuell ersättningsrätt för järnvägs- eller ångbåtsbiljetter, vore otänkbart, ty deras egna intressen sammanföle i detta fall med statens. Lika olämpligt vore förslaget, att medgivande skulle inhämtas för begagnande av andra transportmedel, för vilka ersättning enligt resereglementet skulle utgå. Då kronojägarnas tjänsteresor vore så ofantligt varierande och på förhand oberäknliga, hade kommissionen tydligen tänkt sig, att dylikt medgivande skulle införskaffas för varje resa, vilket vore en orimlighet och skulle dels belasta jägmästarna med ständigt expeditjonsarbete dels giva kronojägarna anledning att uppskjuta eller eftersätta tjänsteresor. Ett beslut i enlighet med kommissionens förslag skulle lamslå kronojägarnas rörelsefrihet och minska deras initiativ.

Vad rätten till helt traktamente anginge, föresloges som villkor för kronojägare, att han tillbringat natten utom hemmet, varemot för jägmästare fordrades

endast 12 timmars bortovaro. Detta förslag hade karaktären av en strävan att borttaga likheten inför lagen mellan högre och lägre befattningshavare. Särskilt påfallande bleve skillnaden, då kronojägaren beordrades att biträda jägmästaren vid en mindre förrättning.

Förslaget, att traktamente ej skulle utgå för bevakningstjänst eller patrullering, vore ägnat att hålla kronojägarna hemma vid stugan och skulle fresta dem att övergiva färderna på stigar och genvägar för att hålla sig förtrogn med skogen.

Statens kronostugor och skogskojor borde få begagnas utan avdrag å dagtraktamentet.

Jämförelsen med statens järnvägars personal vore olämplig på grund av tjänsteresornas olika beskaffenhet.

Kronojägarna skulle enligt förslaget bliva helt och hållet beroende av jägmästarnas bestämmelser. Då väl besvärsmåste medgivas, komme domänstyrelsen att bliva i hög grad belastad med prövningen av dylika besvär.

Då det framlagda förslaget komme att leda till en minskning av den nu utgående reseersättningen i de mest krävande bevakningstrakterna, nödgades föreningen hemställa, att de bevakare, som så önskade, måtte få behålla de nuvarande reseanslagen och slippa gå med på omreglering, och detta ehuruval alla sakkunniga och kommittéer medgivit, att dessa respennigar i genomsnitt ej ens betäckte halva reskostnaden.

Bevakarkåren hade önskat omläggning i enlighet med de skogssakkunnigas för södra och mellersta Sverige förslag den 17 december 1915, vilket byråchefen Stiernspetz i huvudsak förordat i sin reservation. Till de nuvarande reseanslagen borde alltså endast komma ett dagtraktamente å 4 kronor för all tjänstgöring på längre avstånd än fem kilometer från hemmet. Antalet sådana dagar hade enligt kommissionens utredning varit i medeltal 135 årligen men borde på grund av stegrad arbetsintensitet nu beräknas till 150.

Förbundet har på grund härav hemställt, att grunderna för reseersättningens utgående till den bevakande personalen måtte föreslås i enlighet med nyssnämnda skogssakkunnigas förslag eller, därest Kungl. Maj:t prövade nödigt följa lönekommissionens förslag, att sådan ändring däri måtte vidtagas, att reseersättning och dagtraktamenten enligt resereglementet skulle utgå åt den bevakande personalen för all tjänstgöring på längre avstånd än 5 kilometer från hemmet jämte ersättning för velociped och skidor enligt kommissionens förslag.

3. Ersättning för expeditjonslokal.

Lönekommissionen.

Lönekommissionen har ansett ett i vissa av de till kommissionen remitterade skrivelserna framställt önskemål om beredande av ersättning åt jägmästare med flera för hållande av expeditjonslokal böra tagas under behandling fristående från själva huvudfrågan angående reglering av skogsstatspersonalens avlöningsförhållanden samt härom anfört följande:

»Från och med år 1909 har i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal under rubriken hyresersättning för envar överjägmästare upptagits ett belopp av 400 kronor, avsett att utgöra ersättning för hållandet av expeditions- och arkivlokal. Jägmästarna och med dem likställda tjänstemän vid skogsstaten hava däremot icke tillerkänts någon dylik särskild ersättning.

I fråga om tillkomsten av gällande bestämmelser i berörda hänseende må erinras om följande.

Före år 1909 hade, i den mån överjägmästarnas arkiv svällt ut till sådana dimensioner, att minst ett par rum erfordrades till expeditjonslokal, åt nämnda tjänstemän beviljats till hyra för expeditjons- och arkivlokal växlande belopp från reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning m. m.

I en år 1905 till Kungl. Maj:t ingiven skrift anhöllo överjägmästarna i sammanhang med framställning rörande deras avlöningsförhållanden, att dem måtte för hyrande av nödiga expeditjonslokaler »i fast stat» tillerkännas 500 kronor. Nämnda framställning överlämnades till 1902 års löneregleringskommitté, som i sitt den 9 mars 1907 avgivna betänkande rörande reglering av löneförhållandena vid skogsstaten m. m. upptog berörda fråga till behandling.

Löneregleringskommittén, som funnit, att överjägmästarnas arkiv vore vida mera omfattande än jägmästarnas, ansåg, att för överjägmästarnas expedition krävdes minst ett par rum, helst därstädes erfordrades utrymme för flera samtidigt arbetande biträden. Med avseende härå uttalade kommittén, att bidrag till kostnaderna för expeditjons- och arkivlokal borde fortfarande utgå till överjägmästarna samt att i sådant hänseende ett belopp av 400 kronor för varje distrikt borde vara lämpligt. Därvid förutsattes, att tillsyn utövades däröver, att expeditjons- och arkivlokalerna bleve för sitt ändamål fullt lämpliga.

Vad löneregleringskommittén i nämnda hänseende föreslagit blev också, såsom redan är antytt, iakttaget vid den år 1908 beslutade löneregleringen för skogsstatspersonalen.

Vidkommande spørsmålet om ersättning av ifrågavarande art till jägmästarna anförde domänstyrelsen redan i underdånig skrivelse den 16 oktober 1905, hurusom klagomål allmänt förts däröver, att, ehuru jägmästares tjänsteexpedition med till denna hörande handlingar och kartor toge i anspråk ett särskilt, större rum, varest jämväl mottoges honom i tjänsten besökande personer, jägmästaren likväl, där icke tjänstebostad funnes åt honom upplåten, måste av egna medel förhyra expeditjonslokalen. Styrelsen ansåg billigheten kräva, att för ändamålet finge, intill dess ny reglering av skogsstaten kunde bliva genomförd, från reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning m. m. tilldelas en var av de ordinarie jägmästare, som icke hade tjänstebostad, ett årligt hyresbidrag av 200 kronor.

Denna fråga befanns emellertid icke böra lösas fristående utan i samband med den allmänna regleringen av skogsstatens lönestater, till följd varav densamma icke föranledde någon Kungl. Maj:ts omedelbara åtgärd.

Jägmästarna själva gjorde sedermera underdånig framställning, att dem måtte för hyrande av nödiga expeditjonslokaler tillerkännas »i fast stat» ett belopp av 300 kronor.

1902 års löneregleringskommitté, till vilken berörda framställningar rörande jägmästarnas expeditjonslokaler överlämnades, anförde i sitt förutnämnda betänkande i denna del, att det syntes lämpligast, att för jägmästarnas expedition och arkiv

bereddes plats i deras bostäder och att behörig hänsyn därtill toges vid avlöningens bestämmande.

Domänstyrelsen anförde i sitt den 25 juli 1907 över löneregeringskommitténs betänkande avgivna utlåtande, att kommitténs nyssnämnda uttalande angående jägmästarnas expedition och arkiv mötte den betänklighet, att det torde vara svårt att nöjaktigt avväga, huru stor ökning i avlöningen med avseende härå borde ifrågakomma, varjämte styrelsen anmärkte, att det ej syntes hava lyckats kommittén att härvid träffa det rätta. Reviren växlade, anförde styrelsen vidare, i förevarande hänseende avsevärt dels efter olika hyresbelopp på skilda platser, dels efter behovet av assistent och skrivbiträde samt dels efter den besökande allmänhetens antal. I intet fall syntes dock böra förutsättas, att jägmästaren ej vore i behov av ett särskilt rum för sina arbetsbiträden och allmänhetens mottagande samt för inrymmande av den väsentligaste delen av expeditionens handlingar och kartor m. m. Det syntes styrelsen under sådana förhållanden med billighet överensstämmande, att ett rum, däri inberäknat eldning och städning samt ränta å kostnaden för rummets möblering, av kronan bekostades, dock med undantag för de revir, till vilka hörde bostäder eller bostadslägenhet. Beloppet av det hyresbidrag, som sålunda enligt styrelsens åsikt borde utgå till jägmästare, ansåg styrelsen böra bestämmas till 250 kronor.

Vid föredragning inför Eders Kungl. Maj:t den 13 januari 1908 av frågan om löneroglering för skogsstatens personal uttalade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, att han ej kunde anse de skäl, domänstyrelsen sålunda anført, tillfyllestgörande, samt att han fördenskull saknade anledning att i nu ifrågavarande del frågå lönerogleringskommitténs förslag.

I enlighet härmed upptogs icke heller uti den till 1908 års riksdag avlåtna framställningen i fråga om löneroglering för skogsstatspersonalen några särskilda belopp till ersättning åt jägmästarna för hållande av expeditionslokal. Från riksdagens sida gjordes häremot icke någon erinran.

Då sedermera norrländska skogsvårdskommittén och de så kallade sydländska skogsvårdssakkunniga verkställde utredningar rörande statens skogsväsen, gjorde allenast sistbemälda sakkunniga spörsmålet angående jägmästarnas expeditionslokaler till föremål för närmare behandling.

Uti sitt den 17 december 1915 avgivna betänkande erinrade nämnda sakkunniga därvid till en början om ett av nyssnämnde departementschef vid förberörda tillfälle gjort uttalande, att en jägmästare syntes i avlöningshänseende böra hänföras till en klass mellan andra och första gradens tjänstemän i centralt ämbetsverk. Med utgångspunkt härifrån samt från lönerogleringskommitténs förut omnämnda uttalande angående jägmästarnas expeditionslokaler anförde de sakkunniga vidare:

»I enlighet med detta kommitténs förslag beslöts vid lönerogleringen, att ersättning för expeditionshyra ej skulle utgå till jägmästare, utan är denne skyldig att av lönemedel själv förhyra expeditions- och arkivlokal. För detta ändamål kräves i jägmästarens bostad minst ett, ofta två rum. Han skall därstädes förvara revirets arkiv, vilket inrymmes i staten tillhöriga dokument-, arkiv- och kartsåk. Vidare skall han bereda plats för revirexpeditionens bokförråd, dess kassaskåp samt räkne- och skrivmaskiner. I sin bostad skall jägmästaren mottaga de besökande, som passera revirets expedition. Inom de revir, där jägmästaren personligen verkställer likvider, erfordras dessutom i de flesta fall ett särskilt väntrum. Å många revir nödgas jägmästaren därjämte i sin bostad förvara staten tillhöriga instrument

eller redskap samt vissa tider av året större eller mindre fröpartier. Allt detta gör, att enbart för revirets räkning jägmästarens bostad måste utökas med ett å två rum. Kostnaden härför växlar givetvis betydligt i olika bostadsorter, men torde dock i allmänhet hålla sig mellan 100 och 300 kronor. Beräknas densamma i genomsnitt till 200 kronor, så skulle jägmästarens effektiva begynnelselönn vara 4,100 kronor och hans effektiva slutlönn 5,300 kronor. Han blir sålunda något lägre avlönad än första gradens tjänstemän i ämbetsverken.»

De sakkunniga föreslago härefter, att jägmästarna ej längre skulle vara skyldiga att av lönemedel förhyra expeditionslokal åt staten. Denna skyldighet vore ganska betungande och drabbade de olika jägmästarna mycket ojämnt allt efter deras växlande bostadsorter. Det syntes de sakkunniga därför ej få anses vara mer än billigt, att staten lämnade bidrag till förhyrande av expeditionslokal. Dessa bidrag borde ej upptagas i ordinarie stat, utan borde utgå av driftkostnaderna för domänfonden samt av Kungl. Maj:t efter förslag av domänstyrelsen fastställas för varje särskilt revir. De beräknades av de sakkunniga i genomsnitt komma att uppgå till 200 kronor för varje revir.

Den sålunda föreslagna förändringen av jägmästarnas avlöningsförhållanden ansågo de sakkunniga vara av den art, att den ej lämpligen borde uppskjutas och att den ej heller kunde anses föregripa en eventuell kommande fullständig löne-reglering.

Föreningen Sveriges ordinarie jägmästare har nu i underdånig skrivelse den 20 mars 1916 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte om möjligt redan till 1916 års riksdag avlåta proposition därom, att till jägmästarna måtte utbetalas 200—500 kronor årligen som ersättning för kostnaderna för förhyrande, uppvärmning, belysning och städning av expeditionslokal.

Till stöd för denna framställning har föreningen, under återopande av skogsvårdssakkunnigas redan omförmälda utredning och förslag, anført, bland annat, att då med säkerhet minst ett, ofta två rum erfordrades till expeditionslokal och detta rum antingen fullständigt eller åtminstone i övervägande grad vore disponerat för tjänsten, jägmästarna vore nödsakade att förhyra större bostad än de för sitt och sina familjers behov eljest skulle behövt. Det vore ej endast en ökad hyreskostnad, som härigenom drabbade jägmästarna, utan även ökade kostnader för uppvärmning, belysning och städning. Skogsvårdssakkunniga hade i sitt betänkande endast tagit hänsyn till hyreskostnaden. Ersättningen borde emellertid enligt föreningens åsikt innefatta även nyssnämnda kostnader. Dessa sammanlagda kostnader har föreningen beräknat komma att, beroende på hyrespriserna å olika orter, variera mellan 200 och 500 kronor.

Domänstyrelsen har i sitt över berörda framställning den 10 april 1916 avgivna utlåtande, med vitsordande av föreningens uppgift om behovet av att kostnaderna för hållande av expeditionslokal bleve ersatta av staten, framhållit önskvärdheten av ett snart avhjälpande av nuvarande missförhållande i antydde hänseende. Domänstyrelsen har härvid uttalat sin anslutning till de skogsvårdssakkunnigas förslag, att ersättningen skulle beräknas till i medeltal 200 kronor årligen för varje revir. Styrelsen har emellertid ansett, att rätt till dylik ersättning för den förvaltande skogsstatspersonalen borde tillerkännas icke allenast revirförvaltarna (jägmästarna) utan även skogsingenjörerna, de biträdande skogsingenjörerna och de biträdande jägmästarna. Å andra sidan borde åt den förvaltnings-

personal vid skogsstaten och statens skogsskolor, som antingen mot viss, i regel jämförelsevis låg hyra disponerade domänfonden tillhöriga, till jägmästarbostäder avsedda bostadslägenheter, eller såsom löneförmåner åtnjöte fri bostad och vedbrand, ersättning beräknas endast för expeditionslokals uppvärmning, belysning och städning. Denna sistnämnda ersättning syntes styrelsen icke i något fall böra överskrida 100 kronor om året, och vad anginge skogsskoleföreståndarna, vilka åtnjöte fri bostad och vedbrand, icke ens uppgå till detta belopp.

I sin skrivelse den 30 september 1916 med förslag till driftkostnader för år 1918 för statens domäner har domänstyrelsen ytterligare framhållit önskvärdheten av att ersättning för upplåtande av expeditionslokal bereddes vederbörande skogsstatstjänstemän redan från och med år 1917 och har styrelsen därvid i huvudsak åberopat, vad styrelsen i förut berörda utlåtande den 10 april 1916 anfört.

I detta sammanhang torde böra erinras, att domänstyrelsen i sitt berörda driftkostnadsförslag upptagit ytterligare tre jägmästartjänster från och med ingången av år 1918 och en befattning såsom skogsskoleföreståndare från och med den 1 juli 1917.

Den årliga kostnaden för genomförande av nämnda förslag har domänstyrelsen beräknat till i avrundat tal 25,000 kronor.

För egen del får kommissionen i underdånighet anföra följande.

Vid tiden för genomförandet av senaste löneregleringen för skogsstaten, då frågan om ersättning åt revirförvaltare för hållande av expeditionslokal jämväl förelåg till prövning, synes behovet av särskilda tjänstelokaler för nämnda tjänstemän icke hava varit särskilt utpräglat, utan torde erforderligt utrymme för expeditjonsarbetets utförande i de flesta fall hava kunnat utan olägenhet beredas inom tjänstemännens bostäder, vadan någon avsevärd direkt utgift härför icke lär hava förorsakats revirförvaltarna. Detta förhållande kan förklara, att det då icke ansågs behöfligt att tilldela revirförvaltarna någon viss ersättning för hållande av dylika lokaler.

Numera har emellertid förevarande fråga kommit i ett väsentligt förändrat läge. Under den tid, som förflutit sedan år 1908, har nämligen förvaltningen av statens skogar undergått en stark utveckling. Större intensitet i skogshushållningen och genomgripande omläggning av arbetet för att i större utsträckning tillgodogöra staten avkastningen av dess skogar äro kännetecknande för denna utveckling. Härav har blivit en följd, att expeditjonsarbetet för den förvaltande skogsstatspersonalen i avsevärd mån stegrats, och detta har i sin ordning ökat behovet av särskilda lokaler för expeditioner åt denna personal. Det torde fördenskull numera få anses oundgängligen nödigt, att åtminstone ett rum kommer till uteslutande användning såsom expeditionslokal åt revirförvaltarna inom varje revir.

Detta stegrade behov av särskild expeditionslokal i förening med ökningen av hyresprisen för dylika lokaler jämte övriga i samband därmed stående kostnader har medfört, att tjänstemännen fått vidkännas utgifter till belopp, som väsentligen överstigit vad som vid 1908 års lönereglering må hava beräknats. Det torde under sådana förhållanden icke kunna anses med billighet överensstämmande, att revirförvaltarna alltjämt åläggas skyldighet att, åtminstone så länge de bibehållas vid sina nuvarande avlöningsförmåner, bestrida kostnaderna för expeditionslokaler. Och vad beträffar systemet att låta tjänstemännen av sina avlöningar bekosta för tjänsten erforderliga lokaler, har kommissionen, med hänsyn bland annat till de för olika

revir synnerligen växlande förhållanden och därav betingade ojämnheter i fråga om kostnader för dylika lokaler, ansett, att man bör helt frågå detta system och i stället låta staten mera direkt bestrida dessa kostnader. Väljes detta senare förfaringssätt, bör en rättelse av de ovan antydda missförhållandena kunna äga rum utan samband med en löneroglering.

Det skulle måhända häremot kunna invändas, att den nu antydda åtgärden skulle komma att för de ifrågakavande tjänstemännen indirekt medföra en avlöningsförbättring, enär enligt förberörda uttalande av 1902 års lönerogleringskommitté behörig hänsyn skulle vid lönernas bestämmande hava tagits till det intrång, som försakades jägmästarna till följd av beredandet av utrymme för tjänstelokal inom deras egna bostäder. Det är dock att märka, att varken av nämnda kommittés betänkande eller av övriga förhandlingar, som föregingo 1908 års löneroglering för jägmästarna, framgår, i vilken utsträckning nyss antydda omständighet övat inflytande på lönebeloppen. Såsom förhållandena vid nämnda tid voro, torde emellertid de verkliga kostnaderna för tjänstemännen i berörda hänseende icke hava kunnat uppskattas till något mera nämnvärt belopp. Då sålunda ifrågavarande kostnader endast i ringa mån kunna hava inverkat på avlöningssatserna för jägmästarna samt då avlöningarna icke undergått någon förändring sedan dess, synes någon betänklighet icke böra möta mot den nu ifrågasatta åtgärden.

Vad i det föregående är sagt angående statens övertagande av kostnaderna för revirförvaltarnas expeditiionslokaler torde även få anses i tillämpliga delar gälla såväl de två biträdande jägmästarna, vilka på ett självständigt sätt med årsförordnande förvalta delar av vissa större revir, och skogsskoleföreståndarna, vilka i denna sin egenskap äro förvaltare av skolrevir, som även de i senare tid å ordinarie stat uppförda skogsingenjörerna och biträdande skogsingenjörerna.

Kommissionen övergår nu till att närmare redogöra för innebörden av sitt förslag i ämnet.

Ersättning bör enligt kommissionens mening i allmänhet lämnas för kostnader som avse hyra, uppvärmning, belysning och städning.

Ersättning för hyra bör, då särskild lokal förhyres utan samband med tjänstemannens bostad, utgå med det belopp, som tjänstemannen visar sig hava erlagt i hyra. Förhyrandet av dylik lokal bör enligt kommissionens mening ske endast efter godkännande av vederbörande överjägmästare, och har denne därvid givetvis att tillse, att lokalen blir för sitt ändamål lämplig samt att förhyrningen sker på för staten mest gynnsamma sätt och villkor.

Därest åter expeditiionslokalen utgör en del av den utav tjänstemannen förhyrda bostaden, bör ersättningen beräknas i förhållande till hyresbeloppet för bostaden i dess helhet. För att komma i åtnjutande av ersättning bör tjänstemannen åläggas skyldighet att från bostaden i övrigt avskilja expeditiionslokalen, så att den kan för sitt ändamål fullt utnyttjas. Fördelningen av hyreskostnaden mellan tjänstemannen och staten torde lämpligen böra, med ledning av gällande hyreskontrakt, fastställas av vederbörande överjägmästare.

För uppvärmning av expeditiionslokal synes i dessa fall skäligen böra utgå 50 kronor samt för belysning och städning likaledes 50 kronor.

Kommissionen har emellertid funnit det utav statsmedel utgående ersättningsbeloppet böra, för det fall att expeditiionslokalen utgör en del av den utav tjänstemannen förhyrda bostaden, begränsas sålunda, att sammanlagda ersättningsbeloppet

för hyra, uppvärmning, belysning och städning i regel må utgå med högst 300 kronor. Det bör emellertid lämnas domänstyrelsen möjlighet att i undantagsfall bestämma ett högre ersättningsbelopp exempelvis å särskilt dyra orter eller då större expeditionslokal än ett rum oundgängligen kräves.

Då särskild expeditionslokal förhyres utan samband med bostad, har kommissionen icke ansett det erforderligt att föreslå någon maximigräns, helst som förhyrande av dylik lokal i allmänhet torde ifrågakomma allenast då särskilt stor expeditionslokal är av behovet påkallad, och förhyrandet, såsom förut är nämnt, skall ske efter godkännande av vederbörande överjägmästare.

De sålunda angivna grunderna kunna emellertid icke utan vidare tillämpas i det fall, att tjänstemannen mot hyra disponerar domänfonden tillhörig bostadslägenhet eller såsom löneförmån åtnjuter fri bostad och vedbrand.

Vidkommande domänfonden tillhörig bostadslägenhet är nämligen att märka, att en del av lägenheten är avsedd att utgöra expeditionslokal och att på grund därav hyran för bostadslägenheten bestämts till reducerat belopp. Då staten sålunda kan anses i dylikt fall redan nu kostnadsfritt tillhandahålla expeditionslokal, bör ersättning till tjänstemannen utgå allenast för uppvärmning, belysning och städning med, enligt förut angiven beräkningsgrund, 100 kronor.

Till skogsskoleföreståndare, vilken såsom löneförmån åtnjuter fri bostad och vedbrand, bör staten naturligen lämna ersättning endast för belysning och städning, således med 50 kronor.

Domänstyrelsen har ifrågasatt, att ersättning för hållande av expeditionslokal skulle tillkomma vederbörande tjänstemän redan för tiden från och med början av år 1917. Då emellertid nytt hyresår i allmänhet inträder den 1 oktober, har kommissionen ansett sig böra för sin del föreslå, att ersättning av förevarande beskaffenhet må utgå för tiden från och med den 1 oktober 1917.

Följande beräkning torde angiva de ungefärliga kostnader för kalenderåret 1918, som skulle bliva en följd av ett genomförande av kommissionens förslag. Kommissionen har därvid tagit hänsyn till de fyra nya befattningar, för vilka domänstyrelsen, såsom förut omförmäls, begärt anslag i sitt förslag till driftkostnader för nämnda år:

90 revirförvaltare, 1 biträdande jägmästare samt 11 skogsingenjörer och biträdande skogsingenjörer, som ej hyra bostad av staten, för hyra, uppvärmning, belysning och städning, i medeltal 250 kronor till envar	kronor 25,500: —
31 revirförvaltare och 1 biträdande jägmästare, som hyra bostad av staten, för uppvärmning, belysning och städning 100 kronor till envar	» 3,200: —
8 skogsskoleföreståndare, med fri bostad och vedbrand såsom löneförmån, för belysning och städning 50 kronor till envar	» 400: —
	eller tillhoppa kronor 29,100: —.

För det sista kvartalet av år 1917, under vilken tid allenast en av de nya tjänsterna, nämligen befattningen såsom skogsskoleföreståndare, skulle vara besatt, komme kostnaderna att uppgå till i runt tal 7,100 kronor.

Kommissionen har, ehuru frågan torde ligga utanför det kommissionen i förevarande ärende meddelade uppdraget, ansett sig i detta sammanhang och enär genom

den av kommissionen föreslagna anordningen expeditionslokalerna skulle mera än hittills erhålla karaktären av ämbetslokaler böra framhålla önskvärdheten av att staten försörj ifrågakvarande tjänstelokaler med alla för arbetet oundgängligen erforderliga inventarier och icke, såsom hittills lärt hava varit fallet, tillhandahåller sådana allenast i viss mindre omfattning.

På grund av vad sålunda anförts får kommissionen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för beredande åt ordinarie och biträdande jägmästare, skogsingenjörer och biträdande skogsingenjörer samt skogsskoleföreståndare av ersättning för kostnader, förenade med hållande av expeditionslokal, i enlighet med de av kommissionen angivna grunder, att utgå för tiden från och med den 1 oktober 1917.

I häröver avgivet utlåtande den 14 mars 1917 har domänstyrelsen erinrat om sina tidigare, av lönekommissionen omförmälda uttalanden i detta ämne samt förklarat sig vid utarbetande av infordrat utlåtande över de skogssakkunnigas för södra Sverige betänkande hava funnit, att det av dessa sakkunniga föreslagna medeltalsbeloppet för ifrågakvarande ersättning, 200 kronor, är för lågt och måste höjas till minst det av lönekommissionen nu beräknade beloppet, 250 kronor. Med hänsyn därtill att kostnaden för hållande av expeditionslokal å dyrorter, där jägmästarna stundom nödgades ha sin bostad, torde böra beräknas gå upp till högre belopp än 300 kronor, ville styrelsen understryka vikten av att styrelsen i dylika fall jämlikt kommissionens förslag måtte äga möjlighet att bestämma ett högre ersättningsbelopp än det av kommissionen såsom maximum i regel satta.

Domänstyrelsen 14/3 1917.

Såsom av kommissionens yttrande framginge hade från och med år 1909 i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal under rubriken hyresersättning för en var av överjägmästarna upptagits ett belopp av 400 kronor, avsett att utgöra ersättning för hållande av expeditions- och arkivlokal. Styrelsen ansåge sig böra framhålla, att, därest ersättning åt jägmästare och därmed likställd personal komme att utgå efter av kommissionen föreslagna grunder, sådan ersättning ock borde utgå till överjägmästarna till högre belopp än det för dem nu gällande. Då överjägmästarna för sin expedition behövde två rum och då de dessutom i regel vore stationerade i större städer, kunde de anses drabbas av mera än dubbelt så höga omkostnader i detta avseende som jägmästarna. Styrelsen ansåge sålunda, att åt överjägmästarna borde beredas en dylik ersättning av i medeltal 600 kronor per år.

Med anledning därav att kommissionen i sitt yttrande framhållit önskvärdheten av att, enär genom den av kommissionen föreslagna anordningen expeditionslokalerna skulle mera än hittills erhålla karaktären av ämbetslokaler, staten försörj ifrågakvarande tjänstelokaler med alla

för arbetet oundgängligen erforderliga inventarier och icke såsom hittills tillhandahölle sådana allenast i viss mindre omfattning, ville domänstyrelsen nämna, att styrelsen redan förut beaktat denna fråga och, för att i sitt underdåniga utlåtande över de skogssakkunnigas för södra Sverige betänkande kunna framlägga förslag därom, förhört sig hos olika firmor angående priser och villkor i övrigt för leverans av expeditionsmöbler.

På grund av vad sålunda anförts ville styrelsen tillstyrka de av kommissionen framlagda förslagen till ersättning för hållande av expeditionlokal åt jägmästare m. fl., med den erinran dock *dels* att den av kommissionen beräknade totala kostnaden torde vara att anse såsom ett minimum, *dels ock* att denna ersättning borde få utgå redan från och med den 1 januari 1917. Därjämte ville styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att åt överjägmästarna måtte beredas en ersättning för hållande av expeditionlokal till något mer än dubbelt så stort belopp som för jägmästarna, men i övrigt i enlighet med de för jägmästare m. fl. av kommissionen angivna grunderna.

4. Arvoden åt biträdande jägmästare och skogstaxatorer.

I särskilt utlåtande har lönekommissionen behandlat dels en framställning i domänstyrelsens statförslag den 30 september 1916 om förhöjning från och med år 1917 av arvoden till de biträdande jägmästarna, dels ock en framställning av skogstaxatorerna Th. Fedeler och Knut Falck å egna och övriga skogstaxatorers vägnar den 3 december 1916 om förhöjning i arvodet från och med år 1917.

Omförmälda framställning av domänstyrelsen angående de biträdande jägmästarna är av följande lydelse:

Domänstyrelsen
den 30/10 1916.

»1902 års löneredgeringskommitté har behandlat frågan om arvoden åt den extra skogspersonalen samt härom avgivit förslag, på grund av vilket Eders Kungl. Maj:t genom olika beslut fastställt arvoden för denna. Bland annat bestämmas arvodena åt de biträdande jägmästarna, vilka för det närvarande äro blott två till antalet, genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga brev den 18 december 1908 till 3,000 kronor årligen, varförutom de biträdande jägmästare, som förordnats i de norrländska länen, tillerkänts 6 kronor i dagtraktamente för rese- och förrättningsdag. Därjämte hava de uppburit fast resepenningsanslag, som varierat efter tjänstgöringsområdets läge och utsträckning.

I underdånig skrivelse den 15 juli 1916 hava de båda biträdande jägmästarna hemställt, att arvodet för dem måtte höjas till 4,200 kronor för år. Över denna framställning har Eders Kungl. Maj:t anbefallt domänstyrelsen att avgiva utlåtande. Då styrelsen den 19 maj 1915 efter nådig remiss avgav sitt underdåniga utlåtande rörande gjord framställning om rätt för biträdande jägmästare att för ålderstillägg till jägmästarlönen, då de uppnått jägmästarebeställning, få räkna sig till godo den

tid, under vilken de efter 1909 års ingång uppehållit biträdande jägmästarbefattning, begagnade styrelsen tillfället påpeka, att det arvode, som nu utginge åt biträdande jägmästare, vore alltför knappt och borde höjas till 3,600 kronor om året. Sedan detta styrelsens utlåtande avgavs, hava levnadsomkostnaderna ytterligare höjts; men då den av sökandena såsom lämplig ansedda löneskillnaden för jägmästare i den lägsta lönegraden med lägsta tjänstgöringspenningar och biträdande jägmästare, 100 kronor, torde få anses för ringa, får styrelsen nu hemställa, att de biträdande jägmästarnas arvode bestämmes till 3,800 kronor beträffande biträdande jägmästaren i Fryksdals revirdel och 4,000 kronor beträffande biträdande jägmästaren i Garpenbergs revirdel eller 500 kronor mindre än lön och tjänstgöringspenningar för de jägmästare, som tjänstgöra i de orter, där de biträdande jägmästarna nu äro stationerade. Denna arvodesförhöjning, som styrelsen finner nödvändig jämväl med hänsyn till det större tjänsteansvar, som de biträdande jägmästarna hava, jämfört med övriga extra tjänstemän inom skogsstaten, anses böra räknas redan från 1917 års ingång. Då arvodena utbetalas av det egentliga driftkostnadsanslaget till kronoskogarnas förvaltning, inverkar arvodesökningen icke på den fasta lönestaten för skogsstaten.»

Kommissionen anför ifråga om båda dessa framställningar, att, då kommissionen icke ansett sig kunna tillstyrka någon provisorisk avlösningsförbättring för de ordinarie skogsstatstjänstemännen med högre skoglig utbildning, kommissionen icke heller kunde tillstyrka ifrågasatt arvodesförhöjning åt de biträdande jägmästarna och skogstaxatorerna.

Lönekommis-
sionen

Domänstyrelsen har i utlåtande häröver den 14 mars 1917 anført följande:

»Beträffande skogstaxatorernas hemställan om förhöjt arvode från och med ingången av detta år har styrelsen i underdånigt utlåtande den 12 december 1916 på däri anförda skäl ansett sig böra avstyrka denna framställning. Styrelsen anser i likhet med kommissionen, att någon arvodesförhöjning åt skogstaxatorerna icke bör ifrågakomma, därest de ordinarie skogsstatstjänstemännen med högre skoglig utbildning icke tillerkännas någon provisorisk avlösningsförbättring.

Domänstyrel-
sen 14/s 1917.

Vad däremot vidkommer de biträdande jägmästarna anser sig styrelsen böra framhålla, att dessa i tjänstehänseende äga en ställning fullt jämförlig med de ordinarie jägmästarna. Deras tjänst är alltså förenad med ett avsevärt större ansvar än övriga extra tjänstemäns. Under sådana omständigheter finner styrelsen det vara synnerligt behöfligt, att de biträdande jägmästarnas arvoden redan nu förhöjas utan avvaktan på den löne reglering för skogsstaten i dess helhet, som är ställd i sikte.

Styrelsen får sålunda i enlighet med sin framställning i underdånigt statförslag den 30 september 1916 i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtagna åtgärder för att arvodena från och med detta års ingång bestämmas till 3,800 kronor för biträdande jägmästaren i Fryksdals revirdel och till 4,000 kronor för biträdande jägmästaren i Garpenbergs revirdel samt, därest Eders Kungl. Maj:t begärda biträdande jägmästarbefattningen i Bräcke revir, till 4,000 kronor för biträdande jägmästaren i Bräcke revir, vilka föreslagna arvoden med respektive 500 kronor understiga lön och tjänstgöringspenningar för de jägmästare, som tjänstgöra i de orter, där dessa biträdande jägmästarbefattningar finnas eller äro ifrågasatta.»

5. *Skrivmaterialier åt skogsstatens personal.*

I en till domänstyrelsen ställd skrift har föreningen Sveriges ordinarie jägmästare anhållit, att domänstyrelsen måtte i vederbörlig ordning göra framställning dels om beredande av medel för täckande av den merkostnad å i tjänsten använda skrivmaterialier, som under år 1916 uppstått för jägmästare och kronojägare, och dels om förhöjning för år 1917 av de utgående anslagen för inköp av papper, kuvert och andra skrivmaterialier.

Sedan denna framställning på domänstyrelsens hemställen överlämnats till 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken m. fl. verk, har kommissionen i utlåtande den 28 februari 1917 anfört följande:

Lönekommissionen.

> Vidkommande förevarande spørsmål tillåter sig kommissionen till en början, erinra om vad domänstyrelsen i underdånig skrivelse den 30 september 1912 rörande driftkostnaderna för statens domäner under år 1914 anfört i ämnet.

Inom övriga affärsdrivande verk, yttrade styrelsen, tillhandahölle staten de underlydande tjänstemännen, på ett eller annat sätt, för tjänsten erforderliga skrivmaterialier, papper och kuvert. Inom skogsstaten hade dock dithills endast överjägmästarna åtnjutit anslag till expenser, och jägmästarna hade — utom de tryckta formulär och blanketter, som styrelsen tillhandahållit dem för förvaltningsmedel — endast ägt att anskaffa de ytterligare blanketter, som på grund av ortsförhållandena kunnat anses behövliga. Papper, kuvert och skrivmaterialier i övrigt hade de däremot måst inköpa av egna medel, vilket även varit förhållandet för kronojägarna. Med förvaltningarnas utveckling och arbetenas allt större omfång hade emellertid denna utgift blivit alltmera känbar, och då det syntes vara med rättvisa och billighet förenat, att jägmästare och kronojägare likaväl som tjänstemännen i statens övriga affärsdrivande verk erhöle för tjänsten behövliga papper, kuvert och skrivmaterialier, hade styrelsen ansett sig böra väcka förslag därom. Efter övervägande av de olika sätt, på vilka denna angelägenhet kunde ordnas, hade styrelsen såsom lämpligast föreslagit, att varje jägmästare, föreståndare för så kallat skolrevir och biträdande jägmästare måtte berättigas att mot behörig redovisning inköpa papper, kuvert och skrivmaterialier för tjänsten till ett belopp av högst 50 kronor årligen och varje kronojägare och extra kronojägare med egen bevakningstrakt för högst 5 kronor årligen. Även dessa senare inköp skulle redovisas i jägmästarnas kassaredogörelser. För hela riket skulle dessa kostnader uppgå till högst 7,700 kronor, därav 5,500 kronor för jägmästarna och med dem jämställda samt 2,200 kronor för kronojägarna. Nämnade kostnader inginge i det utav styrelsen uppförda beloppet till egentliga förvaltningskostnader.

Enligt vad som framgår av det utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 14 januari 1913, som fanns bifogat nådiga propositionen nr 64 till samma års riksdag angående driftkostnader under år 1914 för statens domäner, hade vederbörande departementschef icke någon anmärkning att framställa emot domänstyrelsens berörda förslag rörande anskaffande av skrivmaterialier m. m. åt skogsstatens personal.

icke heller från riksdagens sida förekom någon erinran mot detta förslag.

Den sålunda godtagna beräkningsgrunden har tillämpats vid beräkandet av driftkostnaderna för statens domäner för vart och ett av åren 1914—1917.

I fråga om sättet för bestridande av utgifter av nu ifrågavarande slag, som äro direkt förenade med statstjänstemans utövande av sin tjänst, kunna olika vägar väljas. I allmänhet plägar för dylika utgifter anvisas ett särskilt anslag, vilket då i regeln torde hava förslagsanslags natur. Undantagsvis har emellertid ett annat förfaringssätt tillämpats, nämligen att tjänstemannen berättigats uppbära en särskild avgift, t. ex. expeditionslösen, avsedd att täcka bland annat kostnader av här omhandlade slag. En annan utväg låter även tänka sig, nämligen att tjänstemannen åläggas att själv tillhandahålla vad som i berörda hänseende kan erfordras, varvid dock givetvis vid avlöningens bestämmande behörig hänsyn måste tagas härtill. Detta sistnämnda förfaringssätt anser emellertid kommissionen med hänsyn till de därmed förenade olägenheterna icke under några förhållanden böra komma till användning.

Vad skogsstatspersonalen angår torde i fråga om utgifter för papper och andra skrivmaterialier dessa utgifter böra, på sätt skett sedan år 1914, bestridas av statsmedel. Att fixera vissa för alla revir, respektive bevakningstrakter lika maximibelopp kan emellertid icke anses riktigt. Utgifterna för dylika materialier bestämmas nämligen i första hand av expeditionsarbetets omfattning och gällande priser; och det kan därför icke väcka förvåning att, såsom ock framgår av föreningens framställning, utgifterna i många fall numera sprungit upp till belopp, som väsentligt överstiga vad som år 1913 ansågs för ändamålet tillfyllest.

Vid nu angivna förhållande har kommissionen ansett, att ersättning bör beredas vederbörande tjänsteman för vad han under år 1916 tilläventyrs nödgats för anskaffande av skrivmaterialier utgiva utöver hittills för sådant ändamål medgivet maximibelopp ävensom att de ytterligare medel, som kunna finnas erforderliga för utgifter av ifrågavarande slag under år 1917, böra ställas till vederbörandes förfogande.

Kommissionen, som icke torde hava att avgiva närmare förslag beträffande sättet för genomförande av vad kommissionen sålunda ifrågasatt, tillåter sig dock uttala önskvärldheten av att en revision av de förenämnda maximibeloppen företages i syfte att för varje revir, respektive bevakningstrakt fastställes ett särskilt maximibelopp, avpassat efter det för reviret eller bevakningstrakten antagliga behovet av skrivmaterialier, ävensom att, då sådant visar sig vara erforderligt, jämkning vidtages i sålunda fastställt belopp.»

Domänstyrelsen har i utlåtande den 9 mars 1917 härom yttrat:

»För egen del får styrelsen framhålla, att de i styrelsens underdåniga skrivelse den 30 september 1912 rörande driftkostnaderna för statens domäner under år 1914 föreslagna maximibeloppen för inköp av skrivmaterialier med hänsyn till då gällande priser voro så tillmätta, att de med iakttagande av sparsamhet endast i mera enstaka fall torde fullt behövt anlitas. Med hänsyn emellertid till den stegring av 80 à 100 procent, som sedermera under år 1916 inträtt å dessa varor, vilken stegring under detta år lär kunna förväntas bliva än större, anser styrelsen i likhet med kommissionen, att fullt fog finnes för att vederbörande tjänstemän böra beredas ersättning för vad de kunna visa, att de för åren 1916 och 1917 för sagda ändamål utbetalt utöver de maximibelopp, som i nåder av Eders Kungl. Maj:tt och riksdagen godkänts.

Domänstyrelsen 9/3 1917.

Den alltjämt stegrande skriftväxling, som oundgängligen medföljer förvaltningarnas utveckling och arbetenas allt större omfång, medför, att åtgången på skrivmaterialier ökas och att denna utgiftspost sålunda blir allt större och av ej oväsentlig betydelse. Styrelsen anser därför, att det är önskvärdt, att en reform vidtages med syfte, att skogsstatens personal, i stället för att efter behörig redovisning ersättas intill visst maximibelopp för kostnader för inköp av dylika materialier, får i mån av behov rekvirera för skriftväxling i tjänsteärenden erforderligt papper och kuvert antingen från styrelsen eller den leverantör, med vilken styrelsen dessförinnan kontrakterat om leverans till vissa priser av vissa fastställda typer av papper och kuvert, vilka, för undvikande av missbruk böra vara försedda med en för skogsstaten gemensam stämpel. Beträffande däremot utlägg för andra skrivmaterialier än papper och kuvert torde dessa fortfarande böra ersättas mot redovisning i behörig ordning.

Genom en dylik anordning undgås de svårigheter, som kunna vara förenade med att fastställa och jämka maximikostnaderna för skrivmaterialier för olika revir och bevakningstrakter. Dessutom komme otvivelaktigt inbesparingar att göras i kostnaderna för skrivmaterialier, då den tendens, som i vissa fall kan förekomma till användning av onödigt hög kvalitet av papper och kuvert, förhindras att göra sig gällande, likasom genom en sådan centralisering ett lägre inköpspris bör kunna erhållas. Till slut torde böra framhållas, att med nu föreslagen reform befordras en praktisk uniformitet vid skriftväxlingen.

Med anledning av vad styrelsen sålunda anför, får styrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att styrelsen måtte erhålla bemyndigande *dels* att mot behörig redovisning till skogsstatspersonal med egna förvaltningsområden eller bevakningstrakter utbetala ersättning för de utlägg för skrivmaterialier, som under vart och ett av åren 1916 och 1917 överskjutit jämlikt styrelsens hemställan i underdånig skrivelse den 30 september 1912 rörande driftkostnader för statens domäner under år 1914 fastställda maximianslag, *dels* att efter infordrande av anbud med pappersbruk och kuvertfirma kontraktera om leverans till skogsstaten från den 1 januari 1918 av vissa fastställda typer av papper och kuvert, försedda med för skogsstaten gemensam stämpel, att efter rekvisition antingen i styrelsen eller hos vederbörande leverantör tillhandahållas den skogsstatens personal, som hittills åtnjutit ersättning för kostnader för dylika materialier, *dels* ock att mot räkning ersätta samma personal för utlägg för andra skrivmaterialier i tjänsten än papper och kuvert.»

6. *Domänstyrelsens förslag angående beräkandet av driftkostnader för statens skogsdomäner.*

Såsom förut omförmälts framlade domänstyrelsen i skrivelse den 30 september 1916 förslag angående beräkandet av driftkostnaderna under år 1918 för statens domäner. I vad angår själva domänstyrelsen samt statens jordbruksdomäner har redogörelse för styrelsens förslag lämnats i propositionen nr 26 till innevarande års riksdag. Beträffande skogsdomänerna blev, som jag förut erinrat, frågan undanskjuten i avvaktan på att lönekommissionen skulle avgiva utlåtande i vissa till den-

samma remitterade frågor. Sedan jag härovan redogjort för de från sagda kommission inkomna förslagen och domänstyrelsens yttranden över desamma, kan jag inskränka den redogörelse för domänstyrelsens förslag den 30 september 1916 angående statens skogsdomäners driftkostnader jag nu går att lämna till att omfatta allenast de delar, som icke redan behandlats i samband med lönekommissionens nyssberörda utlåtanden.

I förberörda skrivelse den 30 september 1916 har domänstyrelsen väckt förslag om inrättande av tre nya jägmästartjänster inom Norrbottens länns kustland, envar med 2,300 kronor i lön och 2,600 kronor i tjänstgöringspenningar ävensom respensionar, samt anhållit att senare få inkomma med detaljerad framställning därom. Detta har skett i en skrivelse den 16 december 1916, vari anförts huvudsakligen följande:

Nya jägmästartjänster.

»Till följd av de ökade avsättningsmöjligheter för olika slag av skogsprodukter inom Norrbottens länns kustland, som under de senare åren vunnits på grund av icke blott höjda priser å trävaror och skogskol utan ock förbättrade transportleder för dessa skogsprodukter såsom väl ordnade flottleder och för regelbunden trafik öppnade statsbanor, har det varit möjligt att å betydande arealer av de mera välbelägna kronoparkerna inom ovannämnda delar av landet införa en mera intensiv skogsskötsel, därvid även de minsta virkessortiment och till och med avfall, som förut saknat varje värde, kunnat med i vissa fall betydande vinst och till gagn för skogsvården tillvaratagas och försäljas.

För att rätt tillvarataga dessa möjligheter har det befunnits ändamålsenligt, att avverkningarna inom de bättre belägna reviren, så långt det varit möjligt med hänsyn till tillgänglig personal och förekomsten av erforderlig arbetskraft inom orterna, utförts genom vederbörande revirförvaltares försorg. Dessa avverkningar hava i huvudsak bestått uti, förutom uttagande av vissa speciella slag av virke till andra statens verk och inrättningar såsom betydande mängder sliprar och telefonstolpar, tillvaratagande av gallrings- och rensningsvirke.

Härigenom hava å betydande arealer beretts möjlighet för vidtagande av markvård och direkta förnyngningsåtgärder, arbeten vilka krävt och inom de närmaste åren komma att i betydligt ökad grad kräva icke blott kostnader utan ock tid och intresse från vederbörande jägmästares sida.

Dessa för skogsskötseln synnerligen gynnsamma förhållanden hava ock visat sin verkan uti betydligt ökade inkomster och nettobehållningar för de revir, som mest berörts av desamma. Såsom sådana revir torde då i första rummen böra framhållas Älvsby, Bodens, Kalix och Tändö. — — —

Redan den areal kronoparker, som tillagts vart och ett av ovannämnda fyra revir, torde i och för sig otvetydigt giva vid handen, att det icke är möjligt för en person att ens försvarligt, mycket mindre nöjaktigt handhava skötseln av ett sådant revir. Tages så i betraktande det nu år ifrån år oerhört ökade arbete, som kräves av förvaltarna av dessa revir — — —, torde det icke få anses obefogat att påstå, att arbetsbördan för dessa jägmästare bör lättas.

Emellertid åligger det jägmästarna uti förenämnda fyra revir att jämlikt Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens

och Norrbottens läns lappmarker med flera områden den 18 juni 1915 verkställa utsyning åt enskilda i rätt stor utsträckning, en omständighet som ock lärer bära i detta sammanhang beaktas. — — —

Då — — — skogsskötseln inom de fyra ifrågavarande reviren under de senaste fem åren gått betydligt framåt, och då man av allt att döma har att räkna med en fortsatt och synnerligen snabb ytterligare utveckling på detta område, synes det, med hänsyn till vad som förut anförts angående det arbete, som ålägges förvaltarna av dessa revir, icke möjligt för dem att staten till gagn tillvarataga och på bästa sätt utnyttja alla de tillfällen, som komma att erbjuda sig att höja avkastningen från de värdefulla statsegendomar, som de satts att förvalta.

Domänstyrelsen får därför såsom sin åsikt i underdånighet framhålla, att en delning av dessa revir är synnerligen av behovet påkallad.

Emellertid har senare årens erfarenhet givit vid handen, att en rätt allmän omreglering av de flesta reviren inom Norrbottens läns kustland är av behovet påkallad för att erhålla med hänsyn till avsättningsförhållanden och transportleder väl anpassade förvaltningsområden. »

Vid denna domänstyrelsens skrivelse voro fogade en karta, utvisande de olika revirens gränser, samt åtskilliga tabeller. En av dessa tabeller utvisar omfattningen av de inom kustlandet från och med Älvsby revir samt öster och norr därom belägna sju reviren, och en annan tabell åskådliggör samma revirs av styrelsen föreslagna uppdelning i tio revir. Vad den produktiva skogsmarken angår äro arealerna i hektar följande:

Nuvarande indelning.

R e v i r	Kronoparker	Överlopps- marker	Ecklesia- stika skogar	Skogar under utsynings- tvång		Summa
				Enskilda	Sockenall- männingar	
Älvsbyn	77,283	—	484	21,460	—	99,227
Boden	77,616	—	1,075	17,020	—	95,711
Råneå	66,766	—	441	28,240	—	95,447
Kalix	82,523	—	1,076	15,707	—	99,306
Torneå	70,231	—	1,771	8,801	—	80,803
Tärendö	97,629	—	1,004	28,017	9,577	136,227
Pajala	120,245	16,884	1,208	40,756	32,200	211,293
Summa	592,293	16,884	7,059	160,001	41,777	818,014

Föreslagen indelning:

R e v i r	Kronoparker	Överlopps- marker	Ecklesia- stika skogar	Skogar under utsynings- tvång		Summa
				Enskilda	Sockenall- männingar	
Älvsbyn	52,091	—	484	12,873	—	65,448
Selet	53,520	—	—	12,958	—	66,478
Boden	49,288	—	1,075	12,649	—	63,012
Råneå	51,976	—	441	28,240	—	80,657
Bönälven	55,838	—	—	4,829	—	60,667
Haparanda	48,093	—	2,549	12,164	—	62,806
V a Korpilombolo	66,361	—	—	14,044	—	80,405
Ö:a	61,922	—	613	7,505	—	70,040
Tärendö	65,209	—	1,263	50,375	33,480	150,327
Muonio	87,995	16,884	634	4,364	8,297	118,174
Summa	592,293	16,884	7,059	160,001	41,777	818,014

Till dessa arealer komma tillhopa 569,383 hektar impediment, delvis beväxta med sämre skog.

I skrivelse den 20 november 1916 har domänstyrelsen anhållit om viss ändring beträffande beloppet av tjänstgöringspenningarna för sex kronojägare. I enlighet med styrelsens hemställan den 13 december 1915 har nämligen Kungl. Maj:t föreslagit och 1916 års riksdag beviljat avlöningar åt 26 nya kronojägarbefattningar, avsedda för södra och mellersta Sverige, och därvid för samtliga bestämt tjänstgöringspenningarna till 500 kronor. Nu erinrar domänstyrelsen, att sex av dessa tjänster vore avsedda för Värmland och att enligt brevet den 17 juni 1908 angående lönereglering för skogsstaten m. m. tjänstgöringspenningarna för kronojägare i Värmland utginge med 600 kronor. Styrelsen hemställer därför, att envar av dessa sex kronojägare måtte tillerkännas ytterligare 100 kronor för år 1917 samt att för år 1918 deras tjänstgöringspenningar måtte höjas till 600 kronor.

Tjänstgöringspenningar till sex kronojägare i Värmland.

Beträffande behovet av extra personal för verkställande av för rättningar i enlighet med förordningen den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning av ungskog inom de delar av Väster-

Extra personal för enskilda skogar i kustlandet i Västerbottens och Norrbottens län.

bottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, har domänstyrelsen i ovannämnda skrivelse den 30 september 1916 erinrat, att därtill funnes för samma år av riksdagen anvisade dels enligt den av 1915 års riksdag godkända beräkningen över 1916 års driftkostnader 12,600 kronor till arvoden och reseersättningar åt tre extra skogsingenjörer och 5,000 kronor till arvoden åt extra tillsyningsmän samt dels ett av 1916 års riksdag enligt skrivelsen nr 226 anvisat förslagsanslag å 35,000 kronor. Därjämte ansåge styrelsen det kunna beräknas, att utsyningsavgifter för verkställda utsynningar inom samma kustland skulle komma att för år 1916 inflyta med ett belopp av omkring 49,000 kronor. Härav hade endast 20,000 kronor tagits i beräkning vid fastställande av den ersättning, som skulle tillkomma domänfonden för avlöning av den i nyssnämnda delar av landet anställda, i driftkostnadsberäkningen för år 1916 upptagna skogspersonalen för de enskildas skogar. För den ytterligare behöfliga extra personalens arvoden skulle alltså finnas till förfogande återstående belopp av utsyningsavgifterna, eller omkring 29,000 kronor. Hela medelbeloppet för anställande av extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän uppginge således för år 1916 till ungefär 81,600 kronor.

Under förutsättning att Kungl. Maj:t bifölle styrelsens framställning den 14 september 1916 om disposition av nyssnämnda överskott å 29,000 kronor i utsyningsavgifter för anställande under samma år av extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän, komme hela förenämnda belopp, 81,600 kronor, att tagas i anspråk för nu ifrågakvarande extra personals avlöning under år 1916.

Jag vill här erinra, att Kungl. Maj:t den 29 september 1916 bifallit domänstyrelsens omförmälda framställning.

Styrelsen har vidare i detta ämne anfört följande:

»Med hänsyn till den betydande omfattningen av de utsyningsförrättningar å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, som under året ansökts, kan med visshet förutses, att ett ej ringa antal sådana förrättningar icke medbiunnes under året av de ordinarie skogsingenjörerna och tillsyningsmännen tillika med den extra personal, som kunnat anställas med anlåtande av hela det till disposition stående beloppet.

Än mindre har samma personal kunnat i nämnvärd mån ägna sig åt den del av dess verksamhet, som jämlikt 39 § 3 mom. av nådiga instruktionen för skogsstaten åligger dem i fråga om befrämjande av den enskilda skogshushållningen i allmänhet inom respektive tjänstgöringsområden. Genom den knappa tillgången å tjänstemän och medel till dessas avlöning måste utsyningsförrättningarnas handläggande jämväl utsträckas ända till årets sista månader, ehuru jämlikt gällande

förordnings bestämmelser desamma borde vara i huvudsak avslutade före den 1 oktober.

Då domänstyrelsen anser, att de enskilda skogsägarna böra äga rätt påfordra erhållande av biträde utav vederbörande skogspersonal för utsyningsarnas verkställande inom skäligen tid, och med hänsyn till angelägenheten av att personalen ej allenast utför utsyningsarbeten utan jämväl söker befordra en bättre skogsskötsel i allmänhet å de enskildas skogar inom respektive tjänstgöringsområden, varom även riksdagen i skrivelse den 13 maj 1916 särskilt uttalat sig, finner styrelsen sig nödsakad hos Kungl. Maj:ten framhålla behovet av större anslag för såväl år 1917 som ock år 1918 än det som för innevarande år varit anvisat till avlöning av extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän.

Under förutsättning att nu rådande efterfrågan å virke blir gällande även under de närmaste två åren och i följd därav ansökan om biträde av skogsingenjörer torde vara därunder att förvänta i ungefärligen enahanda utsträckning som under innevarande år, anser styrelsen vara erforderligt, att under senare halvåret anställas såväl för år 1917 som år 1918 sex extra skogsingenjörer och 12 extra tillsyningsmän utöver den personal, som varit anställd innevarande år.»

I posterna till ålderstillägg åt skogsstatens personal samt för pensionering av samma personal, för år 1917 upptagna till respektive 125,000 kronor och 65,000 kronor, har domänstyrelsen icke ifrågasatt någon förändring.

*Ålderstillägg
och pensionering.*

Beträffande de egentliga förvaltningskostnaderna för skogsdomänerna har domänstyrelsen i merberörda skrivelse den 30 september 1916 anfört följande:

Egentliga förvaltningskostnader.

Att med den stora ökningen, som avverkningen å kronans skogar under de senaste åren erhållit, därvid i allt större utsträckning virket upphuggits och framförts till trafikleder eller till och med lämnats nedflottat till järnväg eller till kusten genom skogsförvaltningarna, driftkostnaderna skola hastigt stiga, är naturligt. Då å stora områden återväxt på naturlig väg genom självsådd icke kan påräknas, krävas efter dessa större avverkningar vittomfattade åtgärder i och för markberedning, dikning och skogskultur, medförande ökade utgifter icke allenast till följd av dessa arbetens större omfattning utan även på grund av väsentligen höjda arbetspriser. Till följd av höjda pris å materialier och arbete krävas ökade medelsanslag till byggnader, vartill även kommer behov av nya bostäder åt skogsarbetare. För virkes-transport inom den del av landet, där man icke kan ensamt lita till vintervägar, erfordras förbättring och utvidgning av befintliga vägar, men sådana krävas även i övriga delar av landet, efter hand som arbete i skogarna även sommartid erfordras. För transport av proviant och redskap. Och ju större omfattning arbetena få, dess mera tillsyn över desamma erfordras, vadan även den extra skogspersonalen behöver förstärkas, på samma gång som dennas svaga avlöningsvillkor behöva förbättras. Därav förklaras den hastiga ökningen, i vilken driftkostnaderna för domänfonden och särskilt förvaltningskostnaderna för skogsdomänerna äro stadda.

Vad angår kostnaderna för virkes avverkning och transport utvisa styrelsens huvudböcker följande bokförda kostnader för sådana arbeten under de senaste fem åren:

år 1911	1,054,902	kronor
» 1912	1,349,862	»
» 1913	1,933,833	»
» 1914	2,496,124	»
» 1915	3,232,733	»

För år 1916 äro dessa kostnader beräknade till 3,598,189 kronor, men torde, sedan styrelsen nödgats hos Eders Kungl. Maj:t begära väsentligt ökat anslag härtill, komma att överskrida 4,000,000 kronor.

Givetvis är det vanskligt att med någon större säkerhet bedöma behovet av rörelsemedel för kronoskogarna under år 1918. Behovet för år 1917, sådant det beräknats av revirförvaltarna, kan i viss grad begagnas som utgångspunkt för beräkandet av medelsbehovet år 1918.»

Sedan styrelsen meddelat, att revirförvaltarnas avgivna beräkningar för år 1917 slutade på ett totalbelopp av 10,398,427 kronor, samt erinrat, att motsvarande beräkningar för år 1916 stannat vid 6,810,297 kronor, har styrelsen anført, att, om än jägmästarnas beräkningar för år 1917 kunde vid detaljerad granskning komma att i någon mån reduceras, det icke kunde antagas, att någon avsevärd minskning skulle kunna äga rum. Styrelsen har fortsatt sålunda:

»Då det är styrelsens åsikt, att den höga träkonjunkturen bör i möjligaste mån utnyttjas, särskilt för avsättande av skadad och övermogen skog samt skog, som i beståndsvårdens intresse bör avverkas, anser styrelsen, att de egentliga driftkostnaderna för år 1918 icke böra sättas lägre än till 1 miljon kronor utöver det belopp jägmästarna anse erforderligt för år 1917, det vill säga till 11,400,000 kronor. Därtill skulle ytterligare krävas vad som kan erfordras, därest styrelsens förslag om beredande av rätt till dagtraktamentsersättning åt den extra skogspersonalen vinner Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall.»

Slutligen har styrelsen sammanfattat beräkningen över de egentliga förvaltningskostnaderna för år 1918 på huvudsakligen följande sätt:

direkta förvaltningsutgifter (11,400,000 + dagtraktamenten åt den extra bevakande skogspersonalen med undantag för de extra tillsyningsmännen 90,950)	11,490,950
för skogsindelning, extra skogstjänstemännens dagarvoden, resekostnader, vissa byggnadsarbeten m. m.	863,137
för avlöning åt den extra skogspersonalen m. m. med undantag dels för extra tillsyningsmän, dels för extra bevakare, vilka senares arvoden m. m. ingå i beloppet direkta förvaltningsutgifter här ovan	340,120
för avlöning åt extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän	106,600
till överjägmästares expenser m. m.	28,853
	<hr/>
	tillhopa kronor 12,829,660

Jag vill framhålla, att dessa domänstyrelsens beräkningar måste undergå justeringar, därest de ovan meddelade förslag bifallas, som lönekommissionen framställt och som i vissa hänseenden avvika från styrelsens.

Domänstyrelsen har härefter verkställt en beräkning över beloppen av de ersättningar, som genom anslag borde tillföras domänfonden för skogsstatspersonalens verksamhet å enskilda skogar i Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken i Kopparbergs län. Då dessa beräkningar emellertid vila på andra grunder, än jag har för avsikt att tillstyrka, torde jag nu kunna lämna dem å sido.

Styrelsen har till sist framhållit, att 5 procent av den beräknade bruttoinkomsten från kronoskogarna borde även för år 1918 avsättas såsom en förnyelsefond för återväxtkostnader.

Då jag nu för egen del går att yttra mig i dessa frågor, vill jag först, med beklagande att omständigheterna hindrat att redan nu framlägga förslag till en välbehörlig lönereglering för skogsstatens hela personal, framhålla, att en sådan reglering, vilken bör äga rum med tagen hänsyn bland annat till likartade förhållanden inom de övriga affärsdrivande verken, nödvändigtvis kräver ingående och omsorgsfull utredning och prövning. Det lärer därför vara oundvikligt, att densamma uppskjutes ännu någon tid, i avvaktan på lönekommissionens förslag därom. I betraktande av dels vikten att för skötseln av statens dyrbara skogstillgångar fortfarande kunna förvärva och bibehålla en verkligt dugande och av verksamheten intresserad personal och dels den skarpa konkurrens om framför allt de bästa förmågorna, som presteras från enskilda skogsägare, vilka ofta bjuda väsentligt högre avlöningar, är det emellertid i hög grad önskligt, att dessa förhållanden bliva så snart som möjligt reglerade på ett tillfredsställande sätt. Innan dess synes man vara nödsakad framgå med specialreformer, såsom lönekommissionen ock föreslagit.

*Departements-
chefen.*

Vad då först beträffar frågan om tillfällig löneförbättring finner jag den av lönekommissionen framhållna omständigheten, att de befattningshavare vid statens järnvägar, postverket och telegrafverket, som äro närmast jämställda med jägmästare och skogsingenjörer, fortfarande kvarstå å den lönenivå, som fastslogs genom löneregleringar, ungefär samtida med den år 1908 för skogsstaten vidtagna och ännu gällande,

utgöra hinder för att nu medgiva nämnda skogstjänstemän dylik löneförbättring. Enahanda är förhållandet beträffande skogsskoleföreståndare, men då dessa icke avlönas från statens domäners fond utan från ordinarie anslag under nionde huvudtiteln, har frågan om deras avlöning icke någon betydelse i detta sammanhang.

För ordinarie kronojägare, tillsyningsmän och skogsrättare har lönekommissionen däremot tillstyrkt beviljandet av tillfälligt lönetillägg med 250 kronor, då befattningshavaren uppbär hyresersättning, och med 200 kronor, då han innehar bostad in natura. Beträffande skogsrättarna gäller vad nyss sades angående skogsskoleföreståndarna, och bör därför frågan om deras avlöning nu lämnas å sido. Kommissionens förslag ifråga om ordinarie kronojägare och tillsyningsmän vill jag tillstyrka vad beträffar år 1918, men kan med hänsyn till de av riksdagen under senare tid tillämpade principer för beviljande av dylika lönetillägg icke förorda, att sådant lönetillägg beviljas dem redan för innevarande år.

Vad beträffar extra kronojägare och andra extra bevakare har kommissionen ansett tillfälligt lönetillägg böra utgå till dem, som äro årsförordnade. Härutinnan instämmer jag med kommissionen. Kommissionen har för dessa föreslagit samma tilläggsbelopp, 250 kronor, som för ordinarie kronojägare och tillsyningsmän med hyresersättning, men har därvid förutsatt, att de genom brevet den 17 december 1915 för dem bestämda arvodesbeloppen icke bleve förändrade. Såsom domänstyrelsen i sitt utlåtande framhållit har emellertid genom brevet den 6 oktober 1916 avlöningen till ifrågavarande extra bevakare höjts. Kommissionen har utgått från att deras arvode skulle med 100 kronor understiga ordinarie kronojägars i motsvarande del av landet begynnelselön och tjänstgöringspenningar samt att de skulle hava rätt till två arvodestillägg å 75 kronor efter respektive 5 och 10 år, varemot hyresersättning icke skulle utgå till dem och ej heller fri bostad åtnjutas. Skillnaden mellan beloppet av extra och ordinarie bevakares begynnelseavlöning var alltså, att de förra dels hade ett 100 kronor lägre arvode, dels icke åtnjöto hyresersättning å 100 kronor (eller fri bostad), och nämnda skillnad uppgick sålunda till 200 kronor. Sedan extra bevakare intjänat båda arvodestilläggen, utgjorde skillnaden mellan hans avlöning och ordinarie bevakares begynnelseavlöning endast 50 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 oktober 1916 må årsarvode till extra kronojägare eller extra bevakare utgå med samma belopp som ordinarie kronojägars begynnelselön och tjänstgöringspenningar inom motsvarande del av landet. Skillnaden består nu endast i den ordinarie kronojägars hyresersättning å 100 kronor eller fria bostad. Enär den extra

befattningshavarens arvodestillägg samtidigt inskränktes till ett — som dock må utgå redan efter tre år —, blir numera skillnaden efter detta arvodestilläggs intjänande allenast 25 kronor gent emot den ordinaries begynnelseavlöning. Den sålunda skedda höjningen synes böra medföra den jämkning i lönekommissionens förslag beträffande den årsförordnade extra personalen, att det extra lönetillägget för denna personal icke bestämmes högre än till 200 kronor. Eljest skulle efter arvodestilläggets intjänande en dylik extra kronojägare erhålla, tillfälligt lönetillägg å 250 kronor inräknat, 25 kronor högre avlöning än begynnelseavlöningen för ordinarie kronojägare, som uppbär 100 kronor i hyresersättning och 200 kronor i tillfälligt lönetillägg. Avlöningens i allt fall för bestridande av de nödvändiga levnadskostnaderna jämförelsevis låga belopp samt den omständigheten, att dessa extra befattningshavare skola utöva tillsyn och förmanskap över en ofta rätt stor arbetsstyrka, vars arbetsinkomst särskilt under nuvarande förhållanden kan vara ganska hög, synas mig utgöra fullt skäl att icke för dem ytterligare sänka beloppet av det tillfälliga lönetillägget.

Kommissionen har beräknat det erforderliga beloppet på grund av 1917 års avlöningar till $125,050 + 66,000 = 191,050$ kronor. Om härifrån avdragas 50 kronor för 264 extra kronojägare och andra extra bevakare med 13,200 kronor, blir beloppet 177,850 kronor. För år 1918 torde det böra upptagas till i runt tal 180,000 kronor.

Vad därefter beträffar frågan om reseersättning åt skogsstatspersonalen har lönekommissionen härom lämnat en synnerligen utredande framställning. Jag finner mig i allt väsentligt kunna ansluta mig till kommissionens uttalade åsikter och framlagda förslag. I likhet med kommissionen anser jag sålunda denna fråga nu böra ordnas icke blott provisoriskt utan på ett sätt, som innebär en verklig och fullständig lösning. I sådant avseende finner jag kommissionen hava framlagt övertygande skäl för ett omedelbart och fullständigt avskaffande av det nuvarande systemet med fasta respennningar samt användande i stället av ett system, innebärande ersättning enligt resereglementet med vissa modifikationer. Jag förbiser visserligen ingalunda, att detta system kommer att icke oväsentligt öka arbetet med granskning av reseräkningar och törhända även medföra rätt stort arbete med prövning av besvärsmål angående reseersättningsfrågor, men i likhet med norrländska skogsvårdskommittén och lönekommissionen måste jag anse dessa olägenheter vara jämförelsevis underordnade gent emot den ökade eggelse till att vistas ute i skogarna och nedlägga ett intresserat arbete å skogs-skötseln, som förslaget åsyftar och enligt min mening även innefattar.

Den motsatta åsikt om förslaget innebär härutinnan, som framförts av kronojägarförbundet, synes grunda sig på avfattningen av vissa detaljbestämmelser.

Vad de närmare bestämmelserna rörande rese- och traktamentsersättningen angår, bör det tillkomma Kungl. Maj:t att besluta därom, och det torde därför vara överflödigt att nu ingå i detaljer i detta hänseende, utan lärer frågan böra få anstå, till dess riksdagen beslutat angående den principiella frågan om respenningarnas fullständiga avskaffande och utbytande mot rese- och traktamentsersättning. Jag vill emellertid redan nu uttala, att jag i stort sett finner lönekommissionens förslag till modifikationer och detaljbestämmelser väl motiverade och ägnade att vinna godkännande. Detta gäller bland annat den föreslagna särskilda ersättningen för hållande av velociped och skidor. Med hänsyn till vad dels domänstyrelsen och dels kronojägarförbundet anfört kunna emellertid möjligen vissa jämkningar finnas befogade. Särskilt anser jag avdrag å dagtraktamente för nattkvarter i staten tillhörig kronostuga eller skogskoja ej böra krävas. För övrigt vill jag med anledning av kronojägarförbundets skrift framhålla, att den föreslagna reformen naturligtvis ingalunda är avsedd att försämra ställningen för kronojägarna utan tvärtom åsyftar att genom att ge dem full ersättning för deras kostnader, även när dessas belopp överskrider det nuvarande respenninganslaget, öka deras intresse för verksamhet i skogen och därigenom befrämja en god skogsvård. Då utredningen visar, att de nuvarande respenninganslagen endast för 10 procent av samtliga kronojägare kunna beräknas hava räckt till kostnadernas bestridande och i övriga fall bristen alltså måst fyllas av avlöningsmedel samt att kommissionens förslag innebär i genomsnitt en årlig ökning av 331 kronor för kronojägarna och 624 kronor för tillsyningsmännen, synes förbättringen för det överväldigande flertalet av dessa befattningshavare vara oförneklig och ganska betydande. Därest i något enstaka fall förhållandet kan bli annorlunda, torde det bero på särskilda omständigheter. Något medgivande för kronojägare att efter eget val få i stället bibehålla de nuvarande respenningarna kan jag icke tillstyrka.

Såsom kommissionen föreslagit böra samma grunder för reseersättning gälla den extra som den ordinarie personalen. Vad skogsskoleföreståndarna angår böra ävenledes samma grunder tillämpas å dem. Då de nuvarande respenningarna enligt ett för 1914 års senare riksdag framlagt förslag tillerkändes dem, motiverades detta med deras tillsyn över de åt skolorna auslagna övningskogarna, och som dessa skogar tillhöra domänfonden, samt skogsskoleföreståndarna i avseende å samma

skogar äro likställda med revirförvaltare, anser jag sagda reseersättningar nu böra beräknas såsom driftkostnad för domäufonden. Enahanda bör förhållandet vara i fråga om skogsrättarna, därest de skulle företaga tjänsteresor i skolrevirets ärenden.

I likhet med lönekommissionen anser jag ifrågavarande förändring böra inträda så snart som möjligt. Då emellertid riksdagens beslut först måste avvaktas samt därefter bestämmelser om det nya reseersättnings-systemet utfärdas, lärer det icke med visshet kunna beräknas, att dessa bestämmelser skola vara färdiga att, såsom kommissionen föreslagit, erhålla tillämpning från och med den 1 juli 1917, utan lärer förändringen böra få inträda vid den tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer.

Till följd av förändringen böra de nu i avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal upptagna respenningsarna uteslutas ur staten och i stället ett särskilt förslagsanslag uppföras bland skogsdomänernas driftkostnader. Angående beloppet av detta anslag är att märka, att kommissionen beräknat detsamma på grundvalen av dåvarande personalförhållanden till 467,700 kronor för den ordinarie personalen, varvid dock icke medtagits 26 nytillkomna kronojägartjänster och de dagtraktamenten till kronojägare, som enligt förslaget i vissa fall skola utgå, utan att nattkvarter anlåtats utom hemmet. Kommissionen har emellertid tillika framhållit såsom antagligt, att skogstjänstemännens resor komma att ökas efter ersättningsbestämmelsernas omläggning; beräknades denna ökning till 20 procent, kunde sammanlagda reseersättningen till den ordinarie personalen upptagas till omkring 560,000 kronor för år. Beträffande den extra personalen har kommissionen, utan att göra några närmare beräkningar, allenast uttalat den meningen, att kostnaderna enligt kommissionens förslag icke torde komma att överstiga den av domänstyrelsen enligt dess förslag för samma personal beräknade kostnaden 285,170 kronor för år. Om man, utan att för närvarande taga i betraktande den möjligen blivande ökningen av skogstjänstemännens resor, till det för den ordinarie personalen av kommissionen beräknade beloppet lägger det för den extra personalen av domänstyrelsen angivna beloppet, erhålles en summa av 752,870 kronor. Göres tillägg för dels nämnda 26 kronojägartjänster, dels 3 nya jägmästartjänster, om vilkas inrättande jag änuar nu väcka förslag, dels nyssberörda av kommissionen ej beräknade dagtraktamenten till kronojägare, och tages tillika hänsyn till att den extra personalen, särskilt i Norrbottens och Västerbottens läns kustland, torde behöva ökas, synes denna summa böra för år 1918 förslagsvis upptagas till ett belopp av 820,000 kronor.

Lönekommissionens förslag om beredande av ersättning för expeditionslokal från och med den 1 oktober 1917 finner jag mig böra till alla delar tillstyrka. Då ersättningen till skogsskoleföreståndarna för expeditionslokal motiveras av deras befattning med skolreviret, bör sagda ersättning även för dem utgå från domänfonden.

Såsom domänstyrelsen framhållit torde den nuvarande ersättningen till överjägmästarna för hållande av expeditionslokal, nämligen 400 kronor till varje, numera få anses vara åtminstone i de flesta fall alltför låg. En förändring är påkallad även därav, att det är önskligt, att de nu för ersättning till jägmästare m. fl. föreslagna grunderna vinna tillämpning jämväl å ersättningen till överjägmästare. Därvid synes mig lämpligt, att de för jägmästare angivna beloppen jämnt fördubblas, så att exempelvis för det fall, att expeditionslokalen utgör en del av den utav överjägmästaren förhyrda bostaden, den normala maximiersättningen för hyra, uppvärmning, belysning och städning sättes till 600 kronor, med rätt för domänstyrelsen att i undantagsfall bestämma högre ersättningsbelopp. De befogenheter, som beträffande jägmästares ersättning tillkomma överjägmästaren, böra i detta fall tillkomma domänstyrelsen. Vid beräkning av de för ersättningen till överjägmästarna erforderliga kostnaderna synes man böra utgå från en medelersättning av 500 kronor eller dubbla beloppet av det medeltal, som kommissionen beräknat för jägmästarna. För 12 överjägmästare blir då totalbeloppet 6,000 kronor.

För överjägmästarnas del torde, då de redan nu åtnjuta hyresersättning, förändringen icke böra inträda förrän från och med år 1918.

För bestridande av samtliga ersättningar för expeditionslokal bör ett särskilt belopp uppföras i kostnadsberäkningen. Detta belopp synes böra förslagsvis upptagas till $29,100 + 6,000 = 35,100$ kronor. Ur avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal böra i stället de nuvarande hyresersättningarna till överjägmästarna uteslutas. Däremot böra å staten kvarstå kronojägarnas hyresersättningar, vilka icke kunna liksom ersättningarna för expeditionslokal utgå med växlande belopp och vilka hava en annan natur, i det de utgöra ersättning för saknad förmån av fri tjänstebostad.

Till de förslag, som utöva inverkan å den ordinarie staten, hör även förslaget om inrättande av tre nya jägmästartjänster i Norrbottens läns kustland i samband med en omreglering av revirindelningen därstädes. Vad domänstyrelsen anfört till stöd för detta förslag synes mig tillfullo utvisa behovet att fördela ifrågakvarande område i flera revir än nu, och jag finner även det föreslagna sättet för delningens genom-

förande lämpligt. Mot de för de nya jägmästarna föreslagna avlöningarna, utgörande 2,300 kronor i lön och 2,600 kronor i tjänstgöringspenningar och motsvarande vad som nu utgår till jägmästarna inom de vid kusten av länet belägna reviren, har jag icke något att erinra. Förslaget om respennningar föranleder med hänsyn till vad ovan anförts om upphörande av sådan gottgörelse icke till något särskilt yttrande.

Även domänstyrelsens förslag om höjning av tjänstgöringspenningarna till sex nyinrättade kronojägarbefattningar i Värmlands län finner jag mig böra tillstyrka. Med hänsyn till anledningen till denna höjning finner jag det vara skäligt, att höjningen må tillämpas redan från och med innevarande år.

Då vid bifall till vad jag sålunda tillstyrkt den av 1915 års riksdag godkända avlöningsstaten för skogsstatens ordinarie personal, vilken redan i fjol ändrades beträffande kronojägarna, undergår ytterligare ändringar i åtskilliga hänseenden, synes det mig lämpligast att framlägga följande förslag till ny stat för sagda personal.

Avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	
1 överjägmästare	4,000	3,200	7,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
5 »	20,000	16,000	36,000	
1 »	4,000	2,800	6,800	
5 »	20,000	14,000	34,000	
1 jägmästare	2,300	3,000	5,300	
17 »	39,100	51,000	90,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 400 kronor.
1 »	2,300	2,800	5,100	
23 »	52,900	64,400	117,300	
1 »	2,300	2,600	4,900	
14 »	32,200	36,400	68,600	
1 »	2,300	2,400	4,700	
6 »	13,800	14,400	28,200	
1 »	2,300	2,200	4,500	
9 »	20,700	19,800	40,500	
1 »	2,300	2,000	4,300	
46 »	105,800	92,000	197,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor.
1 skogsingenjör	2,300	2,600	4,900	
5 skogsingenjörer	11,500	13,000	24,500	
1 biträdande skogsingenjör	1,800	2,400	4,200	
4 » skogsingenjörer	7,200	9,600	16,800	
1 kronojägare	600	700	1,300	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 100 kronor samt efter än ytterligare 5 år ävenledes med 100 kronor. Där bostadslägenhet saknas, utgår hyresersättning med 100 kronor.
201 »	120,600	140,700	261,300	
1 »	600	600	1,200	
107 »	64,200	64,200	128,400	
1 »	600	500	1,100	
194 »	116,400	97,000	213,400	
1 tillsyningsman	600	700	1,300	
26 tillsyningsmän	15,600	18,200	33,800	
	—	—	1,347,500	
<i>Hyresersättning.</i>				
361 kronojägare (å 100 kr.)	36,100 kr.			
27 tillsyningsmän (å 100 kr.)	2,700 kr.		38,800	
		Summa	1,386,300	

Innehar jägmästare eller kronojägare boställe, skall boställets uppskattade avkomst avgå & indelningshavarens lön. Därest åt jägmästare, skogsingenjör eller biträdande skogsingenjör uppåt bostadslägenhet, skall han vidkännas avdrag å lönen, motsvarande skäligen hyra.

Utgiftsposterna till ålderstillägg och pensionering torde böra upptagas med oförändrade belopp.

Vad därefter vidkommer den extra personalen, vilkens avlöningar upptagas bland de egentliga driftkostnaderna, är först att märka framställningen från skogstaxatorerna om arvodesförhöjning. I likhet med domänstyrelsen och lönekommissionen finner jag icke skäl tillstyrka densamma.

Däremot måste jag finna framställningen om förhöjning i de biträdande jägmästarnas arvoden behjärtansvärd. Såsom domänstyrelsen framhållit äro dessa tjänstemän fullt jämförliga med ordinarie revirförvaltare och hava självständig befattning med de åt dem anförtrodda delarna av vissa stora och särskilt tungskötta revir. Att deras befattningar icke redan förändrats till ordinarie beror närmast på vissa organisationsförhållanden beträffande revirindelningen m. m. Jag vill erinra, att de biträdande skogsingenjörerna i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, vilka hava motsvarande ställning, redan vid inrättandet år 1915 av deras tjänster uppfördes å ordinarie stat.

Sedan frågan om anställande av en biträdande jägmästare i Bräcke revir numera förfallit, finnas blott två dylika tjänstemän, av vilka ingendera är förordnad i Norrland. De åtnjuta alltså icke den av domänstyrelsen omförmälda förmånen av visst dagtraktamente för rese- och förrättningsdag utan allenast arvode å 3,000 kronor jämte respenningsanslag, som enligt vad nu föreslås skola utbytas mot ersättning enligt resereglementet. För tjänstemän i så ansvarsfull och självständig ställning är enligt min mening detta arvode alldeles för lågt för att man skall kunna påräkna att hava dessa platser besatta med verkligt dugliga innehavare. Domänstyrelsen har föreslagit för biträdande jägmästaren i Garpenbergs revirdel 4,000 kronor och för motsvarande tjänsteman i Fryksdals revirdel 3,800 kronor, vilka belopp med 500 kronor understege, vad ordinarie jägmästare i motsvarande del av landet uppbure såsom begynnelseavlöning i lön och tjänstgöringspenningar. Jag vill emellertid erinra, att skillnaden mellan ordinare och biträdande skogsingenjörers avlöning är 700 kronor, och finner mig icke kunna tillstyrka, att mindre skillnad bestämmes i nu förevarande fall. Arvodena skulle då bliva resp. 3,800 och 3,600 kronor.

Dessa arvoden utgå från det egentliga driftkostnadsanslaget till kronoskogarnas förvaltning. Höjningarna böra alltså där tagas i beräkning.

Jämväl i fråga om överjägmästarassistenternas arvoden, vilka likaledes utgå från det egentliga driftkostnadsanslaget, har domänstyrelsen ifrågasatt förhöjning. För närvarande utgöra dessa arvoden 3,200 kronor inom de sex nordligaste och 3,000 kronor inom de sex sydligaste distrikten. Domänstyrelsen har nu i skrivelse den 29 april 1916 förordat höjning i samtliga dessa arvoden med 500 kronor samt i senare skrivelser och utlåtanden åberopat detta förslag. Såsom skäl har anförts, att stora svårigheter yppats att få dessa tjänster besatta, vilka svårigheter antoges komma att i hög grad ökas, ifall de resande extra jägmästarna erhöle reseersättning enligt därom framlagda förslag. Visserligen är icke den reseersättning, jag förut tillstyrkt, avsedd att utgöra en löneförbättring utan endast gottgörelse för omkostnader för resa och vistelse utom hemmet, men då genom dess medgivande i allt fall en ekonomisk förbättring beredes de extra jägmästarna, vilka förut fått vidkännas avsevärda kostnader för sina resor, synes det mig ej kunna bestridas, att platserna såsom assistenter hos överjägmästare, vilka äro särskilt krävande och fordra god kompetens och erfarenhet, skola bliva i ekonomiskt hänseende ännu mindre lockande än förut. Jag anser det därför skäligt, att viss arvodesförhöjning medges, men finner densamma kunna stanna vid 400 kronor, varigenom högsta arvodet skulle bliva 3,600 kronor eller samma belopp, som enligt propositionen nr 26 innevarande år ansetts bära utgöra maximibelopp för arvodet till skogligt bildade amanuenser hos domänstyrelsen. För tolv överjägmästarassistenter gör sammanlagda ökningen 4,800 kronor.

Vad lönekommissionen och domänstyrelsen föreslagit ifråga om ändrade bestämmelser rörande skrivmaterialier åt skogsstatens personal synes mig välbetänkt och ägnat att bära vinna godkännande. Kostnaderna härför bära beräknas i driftkostnadsanslaget till kronoskogarnas förvaltning. Jag vill framhålla, att förslaget innebär icke blott ny reglering av dessa förhållanden från och med nästa år utan jämväl gottgörelse för överskjutande utgifter för skrivmaterialier under åren 1916 och 1917.

Såsom domänstyrelsen tydligt påvisat kräves för handhavande av den för Västerbottens och Norrbottens läns kustland gällande skogslagstiftningen en vida större extra personal, än som beräknades vid bestämmande år 1915 av anslag å 17,600 kronor till dylik personal. Redan i föl beviljade riksdagen för ökning av sagda personal ett förslagsanslag av 35,000 kronor, och därjämte användes till samma ändamål ett belopp av 29,000 kronor, varmed de inflytande utsyningsavgifterna från lagens

tillämpningsområde överstego beräknat belopp. Oaktat denna ökning med 64,000 kronor kunde, såsom domänstyrelsen framhållit, icke alla begärda utsyningsförrättningar verkställas under året utan en del måste anstå till innevarande år. På grund härav har styrelsen funnit det vara nödvändigt, att under år 1917 medel finnas tillgängliga för anställande av sådan personal icke blott i samma omfattning som i fjol utan ytterligare under senare halvåret sex extra skogsingenjörer och tolv extra tillsyningsmän. Även för år 1918 har styrelsen ansett lika stor personal böra beräknas. Med hänsyn till att de enskilda skogsägarna i dessa trakter kunna anses hava skäliga anspråk på att, då staten genom lagstiftning hindrar dem att fritt föfoga över sitt skogskapital, staten icke på grund av personalbrist även hindrar dem att begagna sin skog i överensstämmelse med författningens föreskrifter, samt då de nuvarande konjunkturerna göra sannolikt, att utsyningsförrättningar även i år och nästa år komma att begäras i stor omfattning, torde domänstyrelsens nu förevarande förslag böra godkännas, även om någon lindring i utsyningsförrättningarna kommer att föranledas av bifall till Kungl. Maj:ts den 16 innevarande april avlätna proposition om vissa ändringar i nämnda författning. För extra personal under vartdera av dessa år bör alltså, utöver vad 1915 års beräkning upptager eller 17,600 kronor, nu beräknas dels 64,000 kronor dels ock kostnaderna för sex extra skogsingenjörer och tolv extra tillsyningsmän under ett halvt år. Till arvoden åt dessa kan enligt domänstyrelsens uppgift beräknas omkring 22,000 kronor, vadan den ökade kostnaden för vartdera året bör inalles upptagas till 86,000 kronor och hela kostnaden till 103,600 kronor. Härtill kommer reseersättning, som bör inräknas i förslagsanslaget till dylika ersättningar.

Vad de direkta förvaltningsutgifterna angår har domänstyrelsen i sin skrivelse den 30 september 1916 beräknat desamma till 11,400,000 kronor, de av styrelsen föreslagna nya dagtraktamentena för viss extra personal, vilka icke nu ifrågakomma, oräknade. Styrelsen har kommit till detta belopp genom ökning med 1 miljon kronor av det belopp, i runt tal 10,400,000 kronor, som jägmästarna ansett behöfligt för år 1917, och vari styrelsen ansett någon mer avsevärd minskning icke kunna ske.

Sedan generalförslag angående driftkostnader under år 1917 för statens domäner numera blivit fastställt, har jag med ledning av detta förslag ävensom generalförslaget för år 1916 låtit för jämförelse uppgöra följande tabell, upptagande de förvaltningskostnader för skogsdomänerna under berörda två år, som utgöras av jägmästarnas förvaltningsmedel

jämte kostnader för extra skogsbevakning, och vilka för år 1917 motsvaras av jägmästarnas omförmälda, preliminära summa av i runt tal 10,400,000 kronor.

	1916	1917	Ökning	Minskning
Extra skogsbevakning	335,992	441,122	105,130	—
Avverkning och virkestransport.....	3,598,189	6,189,423	2,591,234	—
Skogsodling och beståndsvård	455,839	549,863	94,024	—
Vägar	210,360	361,103	150,743	—
Hägnad m. m.....	58,633	51,783	—	6,850
Dikning.....	394,826	451,893	57,067	—
Byggnader	513,397	884,796	371,399	—
Inventarier	27,218	63,654	36,436	—
Skatter	743,182	808,332	65,150	—
Diverse utgifter	253,967	278,765	24,798	—
Summa kronor	6,591,603	10,080,734	3,495,981	6,850

I verkligheten är dock ökningen icke fullt så stor, i det att Kungl. Maj:t under år 1916 vid särskilda tillfällen anvisat till avverkning och virkestransport utöver den i generalförslaget för samma år upptagna summan av 3,598,189 kronor ytterligare 1,100,000 kronor.

Samtliga utgiftsposter utom till hägnader m. m. utvisa stegring, å vissa poster synnerligen stark. Domänstyrelsen har framhållit, att de kraftigt ökade avverkningarna krävde ökade medel såväl till extra bevakning som till arbetslöner m. m. Särskilt arbetsprisen hade undergått mycket stark stegring. Även vore att märka, att allt större partier virke numera försålde avverkade, i vissa fall försågade eller förvandlade till träkol. Statens nettoförtjänst bleve härigenom större än genom försäljning å rot, men kostnaderna ökades givetvis. Med de stora avverkningarna följde nödvändigheten att nedlägga ökade kostnader på de avverkade markområdenas försättande i skogbärande skick, och dessa kostnader komme att oavbrutet stiga. Väl planerade vägaulläggningar vore nödvändiga för bosättning och odling, varigenom en synnerligen välbehörlig skogsarbetarstam småningom skulle bildas. Numera behövdes även transportvägar, som vore trafikabla sommartid. Dikning borde däremot under nuvarande tider icke mer än nödigt forceras, och styrelsen hade därför vidtagit reduktion med omkring 80,000 kronor av jägmästarnas dikningsförslag. Posten till byggnader utvisade särdeles stark ökning, beroende huvudsakligen på nödvändigheten att uppföra

bostäder åt en stam av fasta skogsarbetare, byggnadsföretag å inköpta skogsegendomar, uppförande av skogskojar m. m. I inventarieanskaffningen inginge fyra flyttbara motorsågar.

Med hänsyn till de sålunda i 1917 års generalförslag upptagna utgiftsbeloppen samt nödvändigheten att nedlägga ökat arbete å statens skogar anser jag de direkta förvaltningsutgifterna för år 1918 icke nu böra upptagas till lägre belopp än domänstyrelsen beräknat eller 11,400,000 kronor.

I betraktande av dels att resekostnaderna nu beräknas utgå från särskild utgiftspost, dels de höjda arvodena åt biträdande jägmästare och överjägmästarassistenter, dels ovan meddelade beräkning över kostnaderna för den extra skogspersonalen för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens län utom lappmarken dels ock den föreslagna ändringen i fråga om bestridande av kostnader för skrivmaterialier åt skogsstatens personal samt för slutsummans avjämnande synas de egentliga förvaltningskostnaderna för år 1918 nu kunna beräknas sålunda:

direkta förvaltningsutgifter.....	kronor	11,400,000
skogsindelning, extra skogstjästemännens dagarvo-		
den, vissa byggnadsarbeten m. m.	»	836,000
avlöning åt viss extra skogspersonal m. m.	»	340,000
» » extra skogsingenjörer och extra tillsy-		
ningsmän	»	103,600
överjägmästares expenser m. m.....	»	29,000
	Summa kronor	12,708,600

Då bruttoinkomsterna av skogsmedlen för år 1918 i statsverkspropositionen beräknats till 35,000,000 kronor, bör, enligt den av riksdagen år 1916 godkända princip, 5 procent härav beräknas att avsättas till förnyelsefonden för återväxtkostnader med 1,750,000 kronor. Enär till skogsodlings- och dikningsarbeten, som böra bestridas från denna fond, i förenämnda beräkning över de direkta förvaltningsutgifterna för år 1918 ingår ett belopp av i runt tal 1,000,000 kronor, kunna i stället dessa utgifter sänkas med samma belopp och till följd därav summan av de egentliga förvaltningskostnaderna minskas till 11,708,600 kronor.

För skogsstatens befattning med privatskogar under utsyningslagen och dimensionslagen skall gottgörelse tillföras domänfonden genom anslag å riksstaten. I statsverkspropositionen är härtill beräknat dels för utsyningslagens handhavande 200,000 kronor å ordinarie stat och dels för dimensionslagens handhavande 130,000 kronor å ordinarie samt

140,000 kronor å extra stat. Det å extra stat beräknade beloppet är avsett såväl för år 1917 som för år 1918. De nuvarande ordinarie anslagen för dessa ändamål äro respektive 170,000 och 102,400 kronor.

Vad då först angår utsyningslagens tillämpningsområde, huvudsakligen lappmarken samt Särna socken med Idre kapellag, är att beakta, att kostnaderna för därvarande skogsstatspersonal nu ökas med dels reseersättningar åt ordinarie och extra personal, dels tillfällig löneförbättring åt ordinarie och åt extra årsförordnade kronojägare, dels ock gottgörelse för expeditiionslokaler, varemot de nuvarande respénningarna utgå. Verkställda beräkningar utvisa, att nettoökningen på grund härav kan anslås till omkring 120,000 kronor. Ehuru väl löneförbättringen är allenast tillfällig, är det givet, att vid en blivande löne-reglering minst motsvarande belopp bör medgivas såsom ökning i av-löningen. Jag anser därför ingen betänklighet böra möta att taga även denna förbättring i beräkning vid det ordinarie ersättningsbeloppets bestämmande. Om en fjärdedel av sagda ökning påföres skogspersonalens arbete med privatskogarna, blir för dessas del ökningen 30,000 kronor och hela ersättningsbeloppet 200,000 kronor, såsom ock bebådats.

Dimensionslagens handhavande sker genom särskild personal av skogsingenjörer och tillsyningsmän, ordinarie och extra, vilkas hela kostnad bör ersättas domänfonden. Utöver det nuvarande ordinarie anslaget å 102,400 kronor behöves ersättning för tillfällig löneförbättring, reseersättningar och gottgörelse för expeditiionslokaler åt den med detta anslag avsedda personalen, varemot de nuvarande respénningarna utgå. Enligt gjorda beräkningar skulle nettoökningen bli ungefär 44,000 kronor och anslaget sålunda behöva upptagas till 146,000 kronor i av-jämnat tal. Då emellertid de inflytande avgifterna böra i första hand användas till bestridande av dessa kostnader samt av nämnda avgifter endast ett belopp av 20,000 kronor beräknats vid bestämmandet av det nuvarande ordinarie anslaget, men avgifterna under år 1916 enligt do-mänstyrelsens uppgift kunna beräknas hava uppgått till omkring 49,000 kronor, synes, om än denna ökning icke får anses i sin helhet beteckna ett normalt förhållande, ett belopp av ytterligare 16,000 kronor kunna utan risk beräknas såsom normal inkomst. Den normala inkomsten skulle sålunda upptagas till 36,000 kronor. Sagda 16,000 kronor böra nu avdragas från förberörda utgiftsbelopp av 146,000 kronor, varefter ett behövt ordinarie ersättningsbelopp av 130,000 kronor kvarstår, vilket också bebådats.

För dimensionslagens tillämpning behöves emellertid även extra personal, för vilken kostnaden av mig förut beräknats till 86,000 kronor

förutom reseersättningar. Då emellertid, på samma gång som personalen erhåller en så stark tillökning, dess arbetsprodukt bör ökas och i följd därav beloppet av inflytande avgifter stiger utöver det vid ordinarie anslaget bestämmande beräknade beloppet av 36,000 kronor, vill det synas tillräckligt, att det extra ersättningsbeloppet för år 1918 upptages till 80,000 kronor.

Med iakttagande av de nu av mig framlagda förslag och beräkningar skulle driftkostnaderna för statens skogsdomäner under år 1918 inalles beräknas sålunda:

skogsstatens ordinarie personal	kronor 1,386,300
ålderstillägg åt skogsstatens personal.....	» 125,000
pensionering av skogsstatens personal.....	» 65,000
tillfällig löneförbättring	» 180,000
reseersättningar	» 820,000
ersättning för expeditionslokal.....	» 35,100
förnyelsefond för återväxtkostnader.....	» 1,750,000
egentliga förvaltningskostnader	» 11,708,600
	<hr/>
	kronor 16,070,000

Avgår

a) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken med Idre kapellag.....	kronor 200,000
b) ordinarie anslag för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland.....	» 130,000
c) extra anslag för sistnämnda ändamål.....	» 80,000
	<hr/>
	kronor 15,660,000

Detta belopp är detsamma, som för ändamålet beräknades i propositionen nr 26 angående driftkostnader för statens domäner för år 1918. I enlighet med förslaget i samma proposition skulle alltså driftkostnaderna under år 1918 för statens domäner inalles beräknas till 16,100,000 kronor.

Jag har även tillstyrkt vissa utgiftsökningar redan för innevarande år. Någon kostnadsberäkning för dessa, utöver vad lönekommissionen framlagt, synes emellertid icke nu erforderlig annat än för bestämmande

av det belopp, som bör anvisas under nionde huvudtiteln för anställande redan i år av ökad extra personal för handhavande av dimensionslagen. I detta avseende har, med beaktande dels att tillfälligt lönetillägg icke skall utgå år 1917 och dels av ökad inkomst av utsyningsavgifter, ett belopp av förslagsvis 60,000 kronor befunnits lämpligt avvägt.

Då det för år 1918 behövliga beloppet å extra stat härförut beräknats till 80,000 kronor, tarvas sålunda å extra stat inalles 140,000 kronor, varav erforderligt belopp torde böra få utgå redan innevarande år. Hela det extra anslaget bör, liksom det i fjol av riksdagen beviljade tillökningsanslaget å 35,000 kronor, få naturen av förslagsanslag.

Angående de härför behövligen anslagen såväl å ordinarie som extra stat under nionde huvudtiteln anhåller jag att senare i dag få göra särskilda framställningar.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att,

dels godkänna det av mig framlagda förslaget till avlöningsstat för skogsstatens ordinarie personal att tillämpas från och med år 1918 ävensom förklara, att de villkor och bestämmelser, som nu gälla för åtnjutande av de i avlöningsstaten för skogsstaten för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten;

dels medgiva, att för år 1918 tillfälligt lönetillägg må i enlighet med de av mig tillstyrkta grunder utgå till ordinarie kronojägare och tillsyningsmän samt årsförordnade extra kronojägare och andra årsförordnade extra bevakare;

dels medgiva, att från och med den dag Kungl. Maj:t bestämmer resekostnads- och traktamentsersättning må till ordinarie och extra befattningshavare vid skogsstaten ävensom skogsskoleföreståndare och skogsrättare utgå av domänfondens avkastning enligt gällande rese-reglemente med iakttagande av de modifikationer och särskilda bestämmelser Kungl. Maj:t må föreskriva, dock under villkor att, därest denna förändring av Kungl. Maj:t bestämmes att inträda under loppet av innevarande år, den del av för befattningshavare bestämda respenningar, som belöper på tiden från och med sagda dag till årets slut, icke må till honom utgå;

dels medgiva, att ersättning för expeditionslokal må i huvudsaklig överensstämmelse med de av mig tillstyrkta grunder, av domänfondens avkastning utgå till överjägmästare från och med år 1918 samt till

revirförvaltare, biträdande jägmästare, skogsingenjörer, biträdande skogsingenjörer och skogsskoleföreståndare från och med den 1 oktober 1917;

dels godkänna de av mig nu gjorda beräkningar i fråga om kostnader för statens skogsdomäner under år 1918;

dels, vid bifall ej mindre till vad som slutligt föreslagits i propositionen nr 26 angående driftkostnader under år 1918 för statens domäner än även till vad nu föreslagits i fråga om beräkandet av driftkostnaderna under samma år för skogsdomänerna, såsom driftkostnader för statens domäner under år 1918 *förslagsvis* uppföra ett belopp av 16,100,000 kronor, att utgå av domänfondens avkastning;

dels ock medgiva, att till innehavarna av sex från och med år 1917 inrättade kronojägarbefattningar inom Värmlands län må av domänfondens avkastning för år 1917 såsom tjänstgöringspenningar under innevarande år utgå, utöver i staten upptaget belopp av 500 kronor, ytterligare 100 kronor till en var.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Hugo Nordlander.